

**DEÁK FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
MISKOLCI EGYETEM H-3515 MISKOLC-EGYETEMVÁROS**

A doktori iskola vezetője: Dr. Bragyova András egyetemi tanár

A/6-os épület 223. szoba

Tel/fax: (46) 565-388

e-mail: jogdokis@gold.uni-miskolc.hu

honlap: <http://www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/>

**A Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi
Doktori Iskola**

Képzési terve

Miskolc, 2009.

I. A doktori iskola tanrendje

(Nappali és levelező tagozatos szervezett képzés)

A Kari doktori program képzési tanrendje *négy szemeszterre* tartalmaz kötelező oktatási foglalkozásokat (előadásokat és az egyes programokhoz kapcsolódó szakszemináriumokat) *heti 5 órában*. Az V. és VI. szemeszter alapvető célja, hogy a doktorandusz az értekezésén dolgozzon és publikáljon. A doktoranduszoknak azonban ebben a két szemeszterben is meg kell szerezniük a 30-30 kreditpontot a félév elismertetéséhez. *Nappali tagozatos* jelöltek esetében a foglalkozások látogatása kötelező; *levelező tagozatos* hallgatók nem kötelesek a tanrendi órákon részt venni, a tárgyjegyző által előírt konzultációkon azonban meg kell jelenniük. A *vizsgakövetelmények és kreditértékek* mindkét tagozaton *azonosak*, ezeket a tárgyak előadói a félév kezdetén ismertetik.

Tantárgyak, a foglalkozások jellege, tárgyjegyzők, félévi órakeret, vizsgakötelezettségek szemeszterenként

I. Szemeszter

Tantárgy	Tárgyjegyző	Félévi órakeret	Vizsga	Megszerezhető kreditpont
1. Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei (előadás)	Dr. Stipta István egyetemi tanár	30	Kollokvium	5
2. Az alkotmányjog és az alkotmánybíráskodás fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Bragyova András egyetemi tanár	15	Kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szakszeminárium	Programvezető	15	Kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos Vezető	15	Aláírás	0-5

II. Szemeszter

1. Az államtudományok. (közigazgatási jog, pénzügyi jog, nemzetközi jog) fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Torma András egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai (előadás)	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szakszeminárium	Programvezető és megbízott előadó	15	kollokvium	3

4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5
----------------------	-------------------	----	---------	-----

III. Szemeszter

1. A civilisztikai tudományok fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Bíró György egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. Jogharmonizáció és jogegységesítés az Európai Közösségi Jogban (előadás)	Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szakszeminárium	Programvezető	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

IV. Szemeszter

1. A bűnügyi tudományok fejlődési irányai (előadás)	Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. Munkajog, agrárjog és környezetvédelmi jog az Európai Unióban (előadás)	Dr. Prugberger Tamás Prof. emeritus	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szakszeminárium	Programvezető	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

Az előzőekben felsorolt tantárgyak követelményeinek teljesítésével a két tanév alatt összesen 72 kreditpont érhető el. A doktorjelölt – fakultatív tárgyként – bármelyik program szakszemináriumi tárgyát hallgathatja. Az előírt tanulmányi követelmények teljesítése esetén ebben az esetben tárgyként két kreditpont adható. A doktorandusz – amennyiben nincs meg a szabályzatunkban előírt nyelvismerete – köteles idegen nyelvi képzésben részt venni. A tanfolyami keretekben történő idegen nyelvi képzés fakultatív tantárgynak minősül.

II.

Az egyes programokhoz kapcsolódó szakszemináriumok és tárgyjegyzők szemeszterenként

A program címe, vezetője:

Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei

Dr. Stipta István egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Jogtörténeti szakszeminárium I.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	I.
Jogtörténeti szakszeminárium II.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	II.
Jogtörténeti szakszeminárium III.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	III.
Jogtörténeti szakszeminárium IV.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában

Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
A jogalkalmazás dogmatikai alapjai	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	I.
A magyar jogbölcseleti gondolkodás története	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	II.
Historical Jurisprudence	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	III.
A jogi nyelv vagy A jog mint társadalmi-kulturális jelenség	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

A munka- és szervezeten belüli vállalkozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében

Dr. Prugberger Tamás prof. emeritus

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Munkajogi szakszeminárium I.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	I.
Munkajogi szakszeminárium II.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	II.
Munkajogi szakszeminárium III.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	III.
Munkajogi szakszeminárium IV.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

A közigazgatás korszerűsítésének megalapozása

Dr. Torma András

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Közigazgatási jogi szakszeminárium I.	Dr. Nyitrai Péter egyetemi docens	I.
Közigazgatási jogi szakszeminárium II.	Dr. Torma András egyetemi tanár	II.
Közigazgatási jogi szakszeminárium III.	Dr. Nyitrai Péter egyetemi docens	III.
Közigazgatási jogi szakszeminárium IV.	Dr. Torma András egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Az alkotmányosság és a jogállamiság garanciáinak megteremtése

Dr. Bragyova András egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Alkotmányjogi szakszeminárium I.	Dr. Bragyova András egyetemi tanár	I.
Alkotmányjogi szakszeminárium II.	Dr. Paulovics Anita egyetemi docens	II.
Alkotmányjogi szakszeminárium III.	Dr. Bragyova András egyetemi tanár	III.
Alkotmányjogi szakszeminárium IV.	Dr. Paulovics Anita egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

A pénzügyek jogának tudományos megalapozása

Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Pénzügyi jogi szakszeminárium I.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	I.
Pénzügyi jogi szakszeminárium II.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	II.
Pénzügyi jogi szakszeminárium III.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	III.
Bank- és tőzsdei jogi szakszem. IV.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai, különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira

Dr. Kovács Péter egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Nemzetközi jogi szakszeminárium I.	Dr. Kovács Péter egyetemi tanár	I.
Nemzetközi jogi szakszeminárium II	Dr. Kovács Péter egyetemi tanár	II.
Az emberi jogok védelmének nemzetközi intézményei	Dr. Kovács Péter egyetemi tanár	III.
A kisebbségvédelem nemzetközi intézményei	Dr. Kovács Péter egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

A bűnügyi tudományok fejlődési irányai
Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Büntetőjogi szakszeminárium I.	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	I.
Büntető eljárásjogi szakszeminárium	Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	II.
Büntetőjogi szakszeminárium II.	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	III.
Kriminológiai szakszeminárium	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között
Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Történeti-összehasonlító polgári eljárásjog Európában	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	I.
Modern magyar perjogtörténet	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	II.
Külföldi és nemzetközi tanulságok a polgári eljárásjogban	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	III.
Polgári eljárásjogi szakszeminárium	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

Polgári jogi rekodifikáció, nemzetközi és jogági harmonizáció
Dr. Bíró György egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Polgári jogi szakszeminárium I.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	I.
Polgári jogi szakszeminárium II.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	II.
A szellemi alkotások joga I.	Dr. Bíró György egy. tanár	III.
A szellemi alkotások joga II.	Dr. Bíró György egy. tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Az Európai Unió joga
Dr. Lévainé dr. Fazekas Judit egyetemi tanár

A program hallgatóinak szemeszterenként egy tárgy felvétele kötelező, más programhoz tartozók a felsorolt tárgyakat – korlátozás nélküli számban – fakultatív stúdiumként hallgathatják

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Jogforrási rendszer, a közösségi jog és a nemzeti jog viszonya, jogharmonizáció	Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár	I.
Die Auswirkungen des Europarechts auf das nationale Recht Ungarns nach dem Beitritt der Republik Ungarn zur Europäischen Union (német nyelven)	Dr. Donat Ebert meghívott előadó	I.
A gazdasági liberalizáció joga: a szabadságjogok. A közös politikák	Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár	II.
Európai Unió bírósági rendszere	Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár	II.
Európai üzleti jog, versenyjog, és a szellemi alkotások védelme	Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	III.
A közigazgatás kérdései az EU-ban	Dr. Torma András egyetemi tanár	III.
Az Alapjogok és az európai állampolgársághoz kapcsolódó jogok rendszere az Európai Unióban	Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár	III.
Az európai magánjog fejlődési tendenciái	Dr. Bíró György egyetemi tanár	IV.
A fizetésképtelenség joga	Dr. Jörg Dauernheim	IV.

III. KÖTELEZŐ (FŐTÁRGYAK ÉS SZAKSZEMINÁRIUMOK) TANTÁRGYAK TANTÁRGYI PROGRAMJAI

I.-III. félév

Az európai közös jog történeti, társadalmi gyökerei

I.

A tantárgy oktatásának célja

A félévre szóló oktatási-tudományos program aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának történelmi előzményeit fogja át. Személyes tapasztalataink szerint a nyugati egyetemeken többségén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, a közös európai jog történetét szinte kivétel nélkül önálló tudományszakként, kutatási anyagként kezelik. Német területeken a hagyományos jogtörténeti oktatás is egyre inkább ebbe az irányba fordul, a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános jellemzők feltárása. A tantárgy segítségével elfogadható módon „aktualizálható” a hazai jog története, feloldható a klasszikus és jelenkori jogtörténet közötti átmenet (ma jórészt ellentét). Tárgyasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen így egy kérdésre koncentrálnak, az európai egységesülést vizsgálva lehet koordinált tudományos feltárást végezni. A tananyag háttérének kidolgozása és az oktatási folyamat révén összhangot kívánunk teremteni a római jog, a magyar alkotmány- és jogtörténet valamint az általános jogtörténet célkitűzései, tantárgyi programja, esetleg szemlélete között.

II.

A tantárgy oktatási programja, előadási ütemterve

1. A tantárgyi tematika megbeszélése. Az európai integráció történeti-fogalmi, művelődéstörténeti és közjogi alapjai.
2. A Respublica Christiana kialakulása, összetartó tényezői és felbomlása
3. A közös jog elemei: a római jog. A római jogászok gondolkodásmódja.
4. A közös jog elemei: a kánonjog. A kánonjog és a római jog viszonya. A kánonjog kodifikációja és hatása a világi jogtudományra.
5. Az újkor egységesítő tényezői, a felvilágosodás Európa- koncepciója. Rousseau, Jeremy Bentham felfogása a közös értékeinkről, az államok közjogi közeledésének feltételeiről.
6. A 19. és 20. század legfontosabb nézetei az európai integrációról. Az új európai alkotmány történeti alapjai.
7. A modern kodifikáció fogalma, fejlődéstörténete
8. Az európai államok kodifikációs tevékenységének eredményei
9. Egy európai magánjogi törvénykönyv esélyei és akadályai.
10. Az európai közjog eredményei: az unió alkotmánya
11. Összegzés, szemeszterzárás

III.

Követelményrendszer

A nappali oktatásban résztvevők számára az előadásokon való jelenlét kötelező. A félév végén - a kijelölt anyagból – szóbeli vizsga lesz. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához kapcsolódó, egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés ötfokozatú osztályozással történik. A tárgy kreditértéke: 5.

IV.

Irodalom

a/ Kötelező irodalom:

Pólay Elemér: Jogászi gondolkodásmód a görög-római ókorban (A római jogászok gondolkodásmódja). In: Jogtörténeti tanulmányok V, Budapest, 1983. 272-280. o.; P. Szabó Béla: Lando vs. Gandolfi vs. UNIDROIT? Gondolatok félúton az egységes európai szerződési jog felé, In: Publicationes Universitatis Miskolciensis, Sectio Juridica et Politica, Tomus XXI/2. (2003), pp. 719-733.

b/ Tárgyhoz kapcsolódó (tanszékünkön elérhető) olvasmányok:

Bónis György: A jogtudó értelmiség a középkori Nyugat- és Közép-Európában. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1972.; 1998; Pólay Elemér: A római jogászok gondolkodásmódja. Tankönyvkiadó. Budapest, 1988.

***

Coing, Helmut: Geschichtliche Grundlagen des Rechts im kontinentalen Europa und im Common Law. In: Europäische Integration als Herausforderung des Recht. Mehr Marktrecht - weniger Einzelgesetze. Ed. Klaus J. Hopt. Essen, 1991. 17-31.o.; Dilcher, Gerhard: Vom Beitrag der Rechtsgeschichte zu einer zeitgemäßen Zivilrechtswissenschaft. In: Archiv für civilistische Praxis 184. 1984. 247.sk.; Landau, Peter: Die Einfluß des kanonischen Rechts auf die europäische Rechtskultur. In: Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte. Ed. Reiner Schulze. Berlin, 1991. 39.sk.; Padoa Schioppa, Antonio: Storia e diritto europeo. In: Rechtshistorisches Journal. 12. 1993. 285-291.o.; Ranieri, Filippo: Eine Dogmengeschichte des europäischen Zivilrechts? In: Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte. Ed. Reiner Schulze. Berlin, 1991. 89.sk.; Schulze, Reiner: Vom Ius commune bis zur Gemeinschaftsrecht - das Forschungsfeld der Europäischen Rechtsgeschichte. In: Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte. Ed. Reiner Schulze. Berlin, 1991. 3.sk.; Zimmermann, Reinhard: Historische Verbindungen zwischen civil law und common law. in: Gemeinsames Privatrecht in der Europäischen Gemeinschaft. (Tagungsband zur Tagung des Arbeitskreises Europäische Integration in Trier vom April 1992.) Ed. Peter-Christian Müller-Graff. 1993. 47-70.o.; Zimmermann, Reinhard: Römisches Recht und europäische Rechtseinheit. In: Die Antike in der europäischen Gegenwart. Göttingen, 1993. 151-169.o.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Stipta István
egyetemi tanár, programvezető

Az alkotmány és alkotmánybírászkodás

Az előadások tárgya

1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmányfogalmak és alkotmánykonceptiók. Az alkotmány és a jogrendszer. Az alkotmány elsőbbsége és kötelező ereje. Alkotmányjog és nemzetközi jog. Európa-jog és alkotmányjog. Az európai alkotmány kérdése.
2008. október 2. 10 óra

2. Az alkotmányos állam. Alkotmány és demokrácia. Jogállam és alkotmányos állam. A hatalommegosztás elve és gyakorlata.
2008. október 9. 10 óra

3. Alapjogok. Az alapjogok fogalma. Alapjogok és a szabadság alkotmányos fogalma. Alkotmányos egyenlőség. Alapjogi dogmatika.
2008. október 16. 10 óra

4. Az alkotmányértelmezés. Alkotmányértelmezés és jogértelmezés. Az alkotmányértelmezés módszerei. Alkotmányértelmezés és alkotmánykonform jogértelmezés.
2008. október 30. 10 óra

5. Az alkotmánybíráskodás. Az alkotmánybíráskodás fogalma. Az alkotmánybírók mint bíróságok, alkotmánybíráskodás és rendes bíráskodás. Az alkotmánybíráskodás igazolhatósága. Alkotmánybíráskodás és politika. Alkotmánybíráskodás elterjedése a világon. 2008. november 6. 10 óra

Kötelező irodalom:

Alkotmányértelmezés és alkotmánybíráskodás. Szerk. Paczolay Péter. Budapest 1995
Kis János: Alkotmányos demokrácia. Budapest 2001.
Sári János: Alapjogok. Budapest, 2002
Emberi jogok. Szerk. Halmai Gábor - Tóth Gábor Attila. 2003.
Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Budapest, 2000.
Bragyova András: Az alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest 1994.
Bragyova András: Alkotmány és szabadság. A szabadság alkotmányos fogalma. Fundamentum, 2004/1.

Követelmények:

A nappali oktatásban résztvevők az előadáson való részvétel mellett egy ív terjedelmű dolgozatot írnak, előre megállapított és egyeztetett, a tantárgyhoz kapcsolódó tárgyban. A levelező hallgatók éppúgy, mint a nappaliak, egy ív terjedelmű dolgozatot írnak, hasonló feltételekkel. A levelező hallgatók a kötelező irodalom ismeretéről is számot adnak.

Dr. Bragyova András
egyetemi tanár

A civilizisztikai tudományok fejlődési tendenciái (3. szemeszter)

Heti (félévi) óraszám: 30 óra előadás/ I. félév (10x3 óra)

Első foglalkozás: ügyében keresse a tárgyjegyzőt

Félév végi számonkérés típusa: kollokvium

Tantárgyfelelős tanszék: Kereskedelmi jogi Tsz./Polgári jogi Tsz./Polgári eljárásjogi Tsz./Munka és Agrárjogi Tsz./Európa jogi és nemzetközi magánjogi Tsz.

Tantárgy feladata a képzés céljának megvalósításában:

A tárgy keretében bemutatásra kerül a civilizisztikai jogfejlődés. A képzés célja, hogy a PhD. hallgató megismerkedjen azokkal a folyamatokkal, tendenciákkal, amelyek a magánjogtudományok egyes fő területein bekövetkeztek és hatásuk a jelenkorban is érzékelhető. A tematika összeállítása során arra törekedtünk, hogy a civilizisztika valamennyi fő iránya (polgári jog, kereskedelmi jog, munkajog, agrárjog, polgári eljárásjog, nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga) képviseltesse magát. Az egyes jogágakon belül az előadások főként azokat a területeket mutatják be, ahol a jogfejlődés látványos koncepció-váltásokon ment keresztül (pl. csődjog fejlődése az adós szankcionálásától a hitelezők védelméen keresztül az adós megmentéséig), vagy az utóbbi évtizedekben felgyorsult (pl. szellemi alkotások joga) illetve újrakodifikálása folyamatban van tartalmi és szerkezeti változásokkal (vö. új Ptk. javaslat, benne a családjogi könyvvvel, felelősségtan kettéválasztásával, összességében a több száz (!) módosítással. A tematika

törekedett arra is, hogy a jog védelmi szerepét, a meglévő egyensúlytalansági állapotokat kiegyensúlyozó célkitűzéseket bemutassa (pl. fogyasztóvédelem, hitelezők védelme a szerződési biztosítékok fejlődésének bemutatásával, alkalmazottak jogállásának fejlődése). Az oktatás során nem a részletszabályok bemutatására, hanem a jogalkotás háttérében meghúzódó jogi koncepciók változásának érzékeltetésére helyezük a hangsúlyt.

Tananyag leírása:

1. A jelenkori polgári jogi harmonizációs törekvések
2. A szerződések jogának fejlődése, A vagyoni jog egyes területeinek fejlődése
3. A szellemi alkotások jogának fejlődése
4. A fogyasztóvédelmi jog fejlődése
5. A csődjog fejlődése
6. A versenyjog egyes területeinek fejlődése
7. A munkajog kialakulása és fejlődéstörténete
8. Az agrárjog kialakulása és fejlődéstörténete
9. A Polgári perjog újkori története
10. A nemzetközi magánjog fejlődése

Számonkérés minősítésének szempontjai (vizsgakövetelmények):

A vizsgán megszerezhető érdemjegy három összetevője:

- az előadásokon tanúsított aktivitás,
- az előadásokon elhangzottak és a kötelező tananyag ismerete,
- a saját kutatásokra épülő kézirat színvonala, a kritikai megjegyzések megalapozottsága, a javaslatok érettsége.

A levelező hallgatók számára az előadásokon való részvétel nem követelmény. Érdemjegyünkben az aktivitás helyett a kézirat színvonala kerül fokozott értékelésre.

Vizsgakövetelményt képez a kötelező tananyag nappali tagozatos hallgatók számára az előadásokon elhangzott kiegészítésekkel.

Tananyag részletezése:

Miskolczi Bodnár Péter (szerk.): A civilisztikai tudományok fejlődési tendenciái. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatai:

El kell készítenie egy 12-24 oldal terjedelmű összefoglalást valamelyik témakör kapcsán arról, hogyan fejlődött egy adott jogintézmény egy meghatározott időszakban.

Dr. Bíró György
intézetigazgató egyetemi tanár

Jogharmonizáció és jogegységesítés az Európai Közösségi jogban

A tárgy célja: Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekintő képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió jogegységesítési, jogközelítési folyamatairól, a közösségi jogalkotás fejlődéséről illetőleg a közösségi jog rendszeréről, sajátosságairól.

Tematika:

1. A közösségi jog rendszere – jogforrások, jogalkotási hatáskörök megoszlása
2. Jogegységesítés – jogharmonizáció

3. Alapjogok és a jogharmonizáció
4. Általános jogelvek, doktrínák a közösségi jogban
5. Az Európai Bíróság szerepe a közösségi jog alakításában
6. Az európai integráció politikái – jogharmonizációs szintek
7. A jogharmonizációs kötelezettség sajátosságai a csatlakozás előtt
8. Jogharmonizációs jogalkotás a csatlakozás után

Vizsgakövetelmények: a doktorjelöltek két számonkérési lehetőség közül választhatnak:

- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése,
- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

Várnay Ernő-Papp Mónika: Az Európai Unió joga KJK-Kerszöv. Budapest, 2002

Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció KJK. Budapest, 2004

Az Európai Unió elsődleges joga. Szerkesztette: Igazságügyi Minisztérium. Kiadó: Magyar Hivatalos Közlönykiadó 2004

Az Európai Integráció Alapszerződése Szerk.: Fazekas Judit, KJK, Budapest, 2002.

4) Ajánlott irodalom:

Európai Közjog és Politika. Szerk.: Kende Tamás Ozírisz-Századvég Budapest, 1998,

Az Európai Közösség Kereskedelmi joga. Szerk.: Király Miklós KJK Budapest 1998.,

Király Miklós: A diszkrimináció tilalma az Európai Bíróság joggyakorlatában.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998., Mádl Ferenc: The Law of European Communities.

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998., Fazekas Judit: Fogyasztói jogok, fogyasztóvédelem

KJK. Budapest, 1995, Paul Craig-Grainne de Burca: EU Law Oxford University Press

London második kiadás 1998., The Evolution of EU Law Ed.: Paul Craig-Grainne de

Burca, Oxford University Press London 1999., Jo Steiner: Textbook on EC Law.

Blackstone, London 1998, Stephen Weatherill: Law and Integration in the European

Union Calendron Press -Oxford 1995., T.C. Hartley: The Foundations of European

Community Law Fourth Edition. Oxford University Press 1998., Bleckman, von A.:

Europrecht. 6. Kiadás Carl Heymanns, Köln, 1995.

Miskolc, 2009. január 30.

Dr. Fazekas Judit
egyetemi tanár

Programokhoz kapcsolódó meghirdetett szakszemináriumok

„Az európai közös jog történeti, társadalmi gyökerei” című programhoz kapcsolódó jogtörténeti szakszeminárium I. és III. tematikája és követelményrendszere

Jogtörténeti szakszeminárium

A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek jogtörténeti, tudomány-módszertani és kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

A tantárgy tematikája:

1. A jogtörténeti feldolgozás módszertana. A jogtörténeti tárgyú PhD dolgozatok tartalmi, módszertani követelményei
2. A tudományos szövegek hivatkozási rendszere, idegen művek felhasználásának szabályai.
3. Zsidótörvények a két világháború között. Forrásismertetés, kutatási koncepció felvázolása.
4. Szabadságjogok a Horthy-korszakban.
5. A boszorkányperek társadalmi háttere, jogi vonatkozásai.
6. A helytörténetírás és a jogtörténet kapcsolata, módszertani kérdései. Az általános történet és jogtörténet kutatási szempontjainak összevetése. Miskolc várostörténetének jogtörténeti közelítése, a társadalomtörténet és jogtörténet kapcsolata.
7. Az antikvitás, a középkor kutatásának módszertani követelményei. A római jog továbbélésének kutatási irányai. A ius commune a történeti irodalomban. Továbbélő magánjogi intézmények és a jogtörténetírás.
8. A magyar katonai büntetőjogra vonatkozó hazai és nemzetközi irodalom áttekintése. A szakmai biográfia írásának módszertani követelményei. A tételes jog és a jogtörténet kapcsolódása, tárgyi, időrendi elhatárolás.

IV. Minősítési feltételek: A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a szemináriumon való részvétellel és egy íves (publikációra érett) anyag elkészítésével lehet megszerezni.

Miskolc, 2009. január 20.

Dr. Stipta István
egyetemi tanár, programvezető

A jogalkalmazás dogmatikai alapjai című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

A tárgy oktatásának célja: A graduális képzésben szereplő „Jogdogmatika” című tantárgy keretében szerzett ismeretek tematikus elmélyítése; tartalmilag a jogalkalmazási folyamat mibenlétének, elemeinek, s az alkalmazott dogmatikai eszközök és műveletek tudatosítása. A cél végső fokon a jogalkalmazásban, s általában a jogban elkerülhetetlenül jelenlévő bizonytalansági mozzanatok forrásainak bemutatása.

Tematika:

1. Joguralom és a jog vitára nyitottsága
2. A jogi szillogizmus
3. A deduktivizmus védelmében
4. Univerzálialak és partikulárialak
5. Következmenyen orientálódás
6. Értelmezés
7. Precedensek

8. Ésszerűség
9. Koherencia – elv – analógia
10. Jogi narratívák
11. Vitatható okfejtés
12. Téves ítélkezés

Minősítési feltételek: A 3 kreditpontot eredményező kollokvium részét képezi egy kb. fél szerzői ív (20.000 leütés) terjedelmű, a tárgyhoz kapcsolódó témájú tanulmány megírása és a tananyag szóban történő számonkérése.

A tananyag:

Kötelező irodalom: Neil MacCormick: *Rhetoric and the Rule of Law. A Theory of Legal Reasoning*. Oxford U. P., 2005.

Ajánlott irodalom: a foglalkozásokon kijelölt anyag.

A szeminárium időpontja ügyében keresse a szeminárium vezetőjét.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Szabó Miklós
egyetemi tanár, programvezető

Historical Jurisprudence című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

A szakszeminárium oktatásának célja:

Historical Jurisprudence néven az angolszász jogtudományi szakirodalomban a természetjogi és az analitikai pozitivizmus jogbölcséleti tradíciói mellett a harmadik jelentős jogelméleti törekvésként számon tartott jogi tradíció megismertetésére vállalkozik a szakszeminárium.

A szakszeminárium oktatási programja, előadási ütemterve:

1. Az angol történeti jogi iskola kialakulásának körülményei
2. Henry Maine munkássága és a Historical Jurisprudence megalapozása
3. A Historical Jurisprudence. mint jogelméleti irányzat kialakulása: Vinogradoff, Pollock, Maitland stb munkássága
4. A Historical Jurisprudence napjainkban: Watson, Stein, Berman stb. munkássága

Követelményrendszer:

A doktorjelölteknek két számonkérési lehetőség közül lehet választani: a) 3/4 szerzői ív (30.000) terjedelmű a témakörhöz tartozó “tanulmány” megírása + a tanulmány kollokvium keretében való “megvédése”; b) a kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése, c) szakfordítás (a tárgy előadójával előre egyeztetett szöveget)

Irodalom

a) *Kötelező irodalom:*

Szabadfalvi József (szerk.): *Historical Jurisprudence - Történeti jogtudomány*. Budapest, 2000.

Henry Maine: *Az ősi jog*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1985.

b) *Tárgyhoz kapcsolódó (a tanszéken elérhető) ajánlott irodalom:*

Horváth, Barna, *Angol jogelmélet* (Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1943) 490-534.; Walton, Frederick, 'The Historical School of Jurisprudence and Transplantation of Law', *Journal of Comparative Law*, 9 (1927) 183.; Kelly, John, *A Short History of Western Legal Theory* (Oxford: Clarendon Press, 1992) 320-328.; Holdsworth, William, *Some Makers of English Law* (Cambridge: Cambridge University Press, 1938) 266-290.; Hamza, Gábor - Sajó, András, 'Savigny a jogtudomány fejlődésének keresztútján', *Állam- és Jogtudomány*, 23 (1980) 1, 79-111.; Vinogradoff, Paul, 'The Teaching of Sir Henry Maine', *Law Quarterly Review*, 20 (1904) 119-133.; Hamza, Gábor, 'Utószó Henry Maine "Az ősi jog" c. művéhez', in Maine, Henry, *Az ősi jog* (Budapest: Gondolat, 1988) 289-312.; Cocks, Raymond, *Sir Henry Maine, A Study in Victorian Jurisprudence* (Cambridge: Cambridge University Press, 1988); Maine, Henry, *Village Communities* (London: Murray, 1871); *Early History of Institutions* (London: Murray, 1875); *Early Law and Custom* (London: Murray, 1883); Stein, Peter, *Legal Evolution, The Story of an Idea* (Cambridge: Cambridge University Press, 1980); Watson, Alan, *Legal Transplant, An Approach to Comparative Law* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 1974); Stein, Peter, *Legal Institutions, The Development of Dispute Settlement* (London: Butterworths, 1984); Carter James, *Law: Its Origin Growth and Function* (New York: Putman, 1907); Bryce, James, *Studies in History and Jurisprudence*, vol. I-II. (Oxford: Clarendon Press, 1901); Holdsworth, William, *The Historians of Anglo-American Law* (New York: Columbia University Press, 1928); Pollock, Friedrich, 'Opportunities in Historical and Comparative Jurisprudence', in *Oxford Lectures and Other Discourses* (London: Macmillan, 1890); Vinogradoff, Paul, *Common-Sense in Law* (London: Butterworth, 1913); Vinogradoff, Paul, *Outlines of Historical Jurisprudence*, vol. I. Introduction. Tribal Law (London: Oxford University Press, 1920); *Outlines of Historical Jurisprudence*, vol. II. The Jurisprudence of the Greek City (London: Oxford University Press, 1922); Jolowicz, Herbert, *Roman Foundation of Modern Law* (Oxford: Clarendon Press, 1957); *Lectures on Jurisprudence* (Holmes Beach, FL: Gaunt, 1996); Watson, Alan, *Legal Transplants* (Edinburgh: Scottish Academic Press; Charlottesville: University Press of Virginia, 1974), *Society and Legal Change* (Edinburgh: Scottish Academic Press, 1977); *The Nature of Law* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 1977); 'Comparative Law and Legal Change', *Cambridge Law Journal*, 37 (1978) 2, 313-336.; *The Making of the Civil Law* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1981); *Sources of Law, Legal Change, and Ambiguity* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1984); *The Evolution of Law* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1985); *Faliures of the Legal Imagination* (Edinburgh: Scottish Academic Press, 1988); Samuel, Geoffrey, 'Science, Law and History: Historical Jurisprudence and Modern Legal Theory', *Northern Ireland Legal Quarterly*, 41 (1990) 1, 1-21.; Stein, Peter, 'The Task of Historical Jurisprudence', in MacCormick, Neil - Birks, Peter (ed.), *The Legal Mind, Essay for Tony Honoré* (Oxford: Clarendon Press, 1986) 304.; Stein, Peter - Shand, John, *Legal Values in Western Society* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 1974); Stein, Peter, *A római jog Európa történetében* (Budapest: Osiris Kiadó, 2005).

Miskolc, 2009. január 10.

Munkajogi szakszeminárium tematikája

I. szemeszter

A tárgy megjelölése: Munkajogi szakszeminárium

A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek munka- és társadalombiztosítási jogelméleti, kutatómódszertani ismereteinek, valamint gyakorlatának a megalapozása, elmélyítése, továbbá elvi segítségadás a készülő doktori értekezéshez.

A tantárgy tematikája

1. A szakjogi feldolgozás módszertana, a munkajogi tárgyú PhD dolgozatok tartalmi és módszertani követelményei, valamint a tudományos szövegek hivatkozási rendszere, a magyar és az idegen nyelvű művek felhasználásának a szabályai.
2. A munkajog rendszere, kapcsolódási területei a gazdasági joghoz, a társasági joghoz és a polgári joghoz.
3. A kollektív munkajog fogalma, kialakulása, az érdekvédelmi szervezetek és az érdekegyeztető tárgyalás.
4. A kollektív szerződés fogalma, fajai, megkötésének módja, hatálya, tartalma és kiterjesztése.
5. A kollektív érdekviták és jogviták, valamint a munkaküzdelem.
6. Az üzemi alkotmányjog fogalma, az üzemi tanácsrendszerek az EU tagállamaiban, az európai üzemi tanács, a magyar rendszer, az üzemi tanács jogosítványai, üzemi megállapodás.

III. szemeszter

I. A tárgy megjelölése: Munkajogi szakszeminárium

II. A tárgy tematikája:

1. Az individuális munkajog kialakulás-története és jogdogmatikai fejlődése, valamint kapcsolata a magánjoggal
2. A munkaszerződés tárgya, tartalma, elhelyezkedése a kötelmi jog rendszerében s a reá vonatkozó uniós előírások és EU tagállami részletszabályok, továbbá a munkaszerződést megkötő felekre vonatkozó uniós és nemzeti jogi előírások, teljes és részidős foglalkoztatás, határozatlan és határozott időre szóló munkaviszony, a próbaidő.
3. A munkaviszony tartalmi kérdései (munkavégzés, munkáltatói utasítás, munkaidő, munkaidőkeret, rendes és rendkívüli munka, a pihenőidő és a szabadság, s a munkadíjazási rendszerek, valamint a 2. és e ponttal összefüggő diszkrimináció. A témát érintő EU irányelvek és tagállami, valamint magyar adaptációjuk.
4. A munkaviszony vagy a munkavégzés helyének módosulása (kirendelés, kiküldetés és átirányítás).
5. A munkaviszony megszűnése és megszüntetése, valamint a csoportos létszámleépítés, valamint az idevonatkozó EU irányelvek, és a tagállami és hazai adaptációjuk.
6. Atipikus munkaviszonyok (munkaerő-kölcsönzés, vezetői jogviszony, foglalkoztatáspolitikai, munkaügyi felügyelet).
7. Társadalombiztosítás magyar és külföldi rendszere (kötelező és a fakultatív magánbiztosítás).

A szeminárium időpontja ügyében keresse a szeminárium vezetőjét.

Dr. Prugberger Tamás

Közigazgatási Jogi Szakszeminárium I.

A szakszeminárium célja:

Megismertetni a hallgatókkal az igazgatás és a közigazgatás kialakulásának történelmi körülményeit, valamint a közigazgatásra vonatkozó nézetek és felfogások kezdeti fejlődését. A jelölteknek fel kell dolgozniuk az igazgatásnak az államok kialakulása előtti időszakra eső történelmi dokumentumait, emlékeit, majd az első államalakulatok (Sumér, Akkád, Egyiptom, Athén, Róma) igazgatási szervezetének kialakulását és fejlődését. Ezekkel párhuzamosan a hallgatóknak át kell tekinteniük a közigazgatásra vonatkozó nézetek és felfogások kezdeti

elemeit, majd azok átalakulását a feudális korban. Végezetül meg kell ismerkedniük a közigazgatás-tudomány kezdeteit jelentő rendészettudomány, kamerálisztika képviselőivel és azok fontosabb nézeteivel.

A szakszeminárium tematikája:

1. Az igazgatás kialakulásának őstörténete
2. Az igazgatás jellemzői az államiség kialakulása előtt
3. A mezopotámiai államok közigazgatása
4. Az egyiptomi állam közigazgatása
5. Az athéni közigazgatás kialakulásának főbb fázisai
6. A Római Birodalom közigazgatása
7. A közigazgatásra vonatkozó nézetek első képviselői
8. A közigazgatásra vonatkozó nézetek átalakulása a feudális államban
9. A közigazgatás-tudomány kezdetei Európában
10. A közigazgatás-tudomány kezdetei Magyarországon

Követelmények a félév elfogadásával kapcsolatban:

- a Tanszék által megadott szakirodalom folyamatos tanulmányozása és az azokból történő beszámolás,
- további szakirodalom felkutatása az igazgatás és a közigazgatás kialakulásának történelmi körülményeire vonatkozóan,
- a félév végén összefoglaló beszámoló a félév folyamán végzett tanulmányokról és kutatási eredményekről.

Miskolc, 2009. január 28.

Dr. Nyitrai Péter
egyetemi docens

Közigazgatási Jogi Szakszeminárium III.

A szakszeminárium címe: A mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányvonalai

I. A szakszeminárium célja:

A PhD hallgatók megismerkedtek az I. és II. félévben az igazgatás kialakulásával, az erre vonatkozó nézetekkel, a közigazgatás-tudomány kezdeteivel, valamint a magyar közigazgatás-tudomány képviselőivel. A III. félévben folytatódik a közigazgatás-tudomány fő irányvonalainak megismertetése elsősorban a külföldi irányzatok képviselőinek tanulmányozásával. A félév során el kell jutni a hallgatóknak a mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányzatai képviselőinek megismeréséig, illetőleg ezen képviselők alapvető munkáinak elemzéséig.

II. A szakszeminárium tematikája:

1. A közigazgatási jogi dogmatika német képviselője: Ottó Mayer
2. A közigazgatási jogtudomány francia képviselői: Leon Duguit és Gaston Jéze
3. A közigazgatási szervezéstudomány továbbélése a német közigazgatástudományban
4. A közigazgatási szervezéstudomány amerikai irányzatai
5. A döntésemélet kidolgozója: Herbert A. Simon
6. A közigazgatási szervezéstudomány továbbélése Franciaországban
7. A közigazgatási politika szerepe a német közigazgatás-tudományban

8. A közigazgatási politika szerepe az amerikai közigazgatás-tudományban
9. A közigazgatási szociológia jelenlegi helyzete a francia közigazgatás-tudományban
10. A közigazgatási szociológia jelenlegi helyzete a német közigazgatás-tudományban

III. Követelmények a félév elfogadásával kapcsolatban:

- a Tanszék által megadott szakirodalom folyamatos tanulmányozása és az azokból történő beszámolás,
- további szakirodalom felkutatása a mai külföldi közigazgatás-tudomány főbb irányzataival kapcsolatban,
- a félév végén összefoglaló beszámoló a félév folyamán végzett tanulmányokról és kutatási eredményekről.

A szeminárium időpontja ügyében keresse a szeminárium vezetőjét.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Nyitrai Péter
egyetemi docens

Alkotmányjog szakszeminárium I.

1. *Az alkotmány fogalma.* Az alkotmány, mint politikai norma. Az alkotmány, mint jogrendszer alapja. Államjog és alkotmányjog.
2. *Alkotmány és alkotmányjog.* Az alkotmány és a jogrendszer. Az alkotmány, mint a jogrendszer része: az alkotmány jogiságának jelentés és feltételei. Az alkotmány és a jog érvényessége.
3. *Az alkotmány fogalmához kapcsolódó fogalmak.* Az alkotmány érvényességének alapja. Az alkotmány kötelező ereje. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmány változása. Alkotmánymódosítás és az alkotmánymódosítás korlátai: vannak e megváltoztathatatlan alkotmányjogi normák? Az alkotmányváltozás és a forradalom jogi fogalma. A rendszerváltozás mint az alkotmány változása. Az alkotmányvédelem fogalma és alkotmányvédelem intézményei.
4. *Az alkotmány értelmezése.* Az alkotmány problémája. Az alkotmányértelmezés módszerei. Az alkotmány jogi értelmezése. Jogértelmezés és alkotmányértelmezés. Az „alkotmánykonform” jogértelmezés kérdése. Az alkotmány értelmezése és alkalmazása.
5. *Alkotmány és demokrácia.* Népszuverenitás és alkotmányos állam: az alkotmányos demokrácia. Korlátozza-e az alkotmányos állam demokráciát? Képviseleti és közvetlen demokrácia és az alkotmányjog.
6. *Az alkotmány tartalma.* Az alkotmányos állam mint az alkotmány tartalma. Alkotmányos szabadság és alkotmányos egyenlőség. Alkotmányos állam és jogállam. A hatalom megosztása mint az alkotmány tartalma.

IRODALOM:

Kis János: Alkotmányos demokrácia. Három tanulmány, Budapest, INDOK 2001
Sajó András: Az önkorlátozó hatalom. Budapest MTA JTI/KJK 1996

Bragyova András: Az alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest MTA JTI/KJK 994.
Bragyova András: Alkotmány és szabadság. FUNDAMENTUM 2004 1.

Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.

Dr. Bragyova András
egyetemi tanár

Alkotmányjogi szakszeminárium III.

A szakszemináriumok tárgya és időpontja:

1. Az alapjogok elmélete és gyakorlata. Az alapjogok
2. Az alkotmányos szabadság fogalma. Politikai szabadság és egyéni szabadság. Szabadság és alkotmányos jogok. Általános szabadságjog.
3. Alkotmányos egyenlőség. Az egyenlőség alkotmányos fogalma. Az egyenlőségi szabály alkalmazása az alkotmánybíráskodásban.
4. Vallás- és lelkiismereti szabadság. Az állam- és egyház viszonya az alkotmányos államban.
5. A vélemény szabadsága. Kommunikációs jogok. A kommunikációs jogok alapvető jelentősége és igazolása. Nyilvánosság és alkotmány; a diskurzív demokrácia-felfogás és az alkotmányjog.

Dr. Bragyova András
egyetemi tanár

„A pénzügyek jogának tudományos megalapozása” című doktori programhoz kapcsolódó pénzügyi jogi szakszeminárium I. tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: Pénzügyi jogi szakszeminárium I.

II. A tárgy célja:

A programra jelentkező doktorjelöltek pénzügyi jogi, tudomány-módszertani és kutatóelméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, a témakörökhöz kapcsolódó szakirodalom felkutatása, összegyűjtése, megismerése. Elvi segítségadás a készülő disszertáció összeállításához. A jelen szemeszter a jogági elhatárolás makrogazdasági összefüggések, az államháztartás és egyes alrendszerének – különös tekintettel az önkormányzatokra – gazdálkodásának a szabályait foglalja össze, a pénzügyi jogtudomány fejlődési irányait figyelembe véve.

III. A pénzügyi jogi szakszeminárium I. tematikája:

1. A pénzügyi jogi szakirodalomgyűjtés és feldolgozás módszertana, a tudományos szövegek hivatkozási rendszere, a doktori értekezés tartalmi követelményei
2. A pénzügyi jog elhelyezése a jogágak rendszerében, a pénzügyi jogtudomány elhatárolási kérdései
3. A pénzügyi jog fejlődési irányai, más országok megoldásai, a pénzügyi jogtudomány története
4. Az államháztartási gazdálkodás elméleti kérdései

5. A közpénzek ellenőrzésének szervezete, területei
6. Az államháztartás és alrendszerei kapcsolata. Reformelképzelések a helyi önkormányzati gazdálkodásában
7. Az európai integrációval kapcsolatos jogharmonizációs kötelezettségek hatása a pénzügyi jogi szabályozásra
8. A pénzügyi jogtudomány fejlődésére vonatkozó szakirodalom felkutatása, összegyűjtése és áttekintése

IV. Minősítési feltételek:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anótált bibliográfiát. Készítsen a joganyag áttanulmányozása után arról kommentárt, rezümét. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag és a bibliográfia elkészítésével szerezhet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolóval szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és 3 kreditponttal történik.

Az első foglalkozás időpontja ügyében keresse a szemináriumvezetőt.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Erdős Éva
tanszékvezető egyetemi docens, programvezető

„A pénzügyek jogának tudományos megalapozása” c. doktori alprogramhoz kapcsolódó pénzügyi jogi szakszeminárium III. szemeszterének tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: Pénzügyi jogi szakszeminárium III.

II. A tárgy célja:

E félévben az oktatás célja a pénzügyek jogának tudományos megalapozása című doktori alprogramra jelentkező résztvevőket részletesen megismertetni az adott jogág egy-egy speciális területével, a jogág kialakulási és fejlődési tendenciával. A képzésben résztvevő doktorjelölt kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, elvi segítségadás a disszertáció összeállításához. A programra jelentkező doktorjelöltek a jelen szemeszterben folytatják megkezdett adójogi kutatásaikat, az oktatás célja a gyakorlati ismeretek megalapozása, elmélyítése, az ismeretanyag beépítése a doktori értekezésbe. A III. szemeszterben a belföldi adózás anyagi és eljárásjogi témaköreinek feldolgozására és elemzésére került sor, különös tekintettel a speciális szabályokra.

III. A pénzügyi jogi szakszeminárium III. részletes tematikája:

(félévi órakeret: 15 óra, megszerezhető kreditpont: 3)

1. Az adójog rendszere és elhelyezkedése a pénzügyi jogon belül, kapcsolódása a többi jogághoz, elhatárolása a közigazgatási jogtól, polgári jogtól
2. A kontinentális és angol-szász típusú adórendszerek jellemzői, adópolitika

3. A magánszemélyek jövedelemadójának speciális szabályai a külföldi és belföldi adóalany szemszögéből
4. A külföldiekre vonatkozó belső adójogi rendelkezések
5. Az adóztatás problémái: adóelkerülés, megtagadás, kijátszás
6. A tőkenyereség és értékpapírból származó jövedelem adóztatása
7. Az adóeljárás jog általános és különös szabályai, elhatárolása
8. A magyar adójogra vonatkozó belföldi és nemzetközi szakirodalom áttekintése

A foglalkozások helyét és időpontja ügyében keresse a tárgyjegyzőt.

IV. Minősítési feltételek:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anotált bibliográfiát. Készítsen a joganyag áttanulmányozása után arról kommentárt, rezümét. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag és a bibliográfia elkészítésével szerezhet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolóval szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és 3 kreditponttal történik.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Erdős Éva
tanszékvezető egyetemi docens, programvezető

„A bűnügyi tudományok fejlődési irányai” című programhoz kapcsolódó *Büntetőjogi szakszeminárium I. tematikája és követelményrendszere*

- I. A tárgy megjelölése: Büntetőjogi szakszeminárium I.
- II. A tárgy célja: A programban résztvevő doktorjelöltek tudomány-módszertani, kutatóelméleti és büntetőjog-tudományi ismereteinek megalapozása, elmélyítése.
- III. A tantárgy tematikája, az egyes foglalkozások időpontjai és helye (minden alkalommal az A/6 ép. 125. sz. szobában):
  1. Kutatás módszertan a büntetőjog-tudományban.
  2. Hazai és nemzetközi bűnügyi tudományi folyóiratok; a bűnügyi tudományok nemzetközi vonatkozásai.
  3. A magyar büntetőjog-tudomány alakulásának korszakai; az egyes korszakok főbb jellemzői.
  4. A büntetőjog-tudomány fejlődési tendenciái
  5. Az Európai Unió belüli büntetőjogi együttműködés hatása a büntetőjog-tudományra.
- IV. Minősítési feltételek: Részvétel a foglalkozásokon és egy egyíves publikálásra alkalmas anyag elkészítése.

Miskolc, 2009. szeptember 10.

„A bűnügyi tudományok fejlődési irányai” című programhoz kapcsolódó *Büntetőjogi szakszeminárium II.* tematikája és követelményrendszere

- I. *A tárgy megjelölése:* Büntetőjogi szakszeminárium II.
- II. *A tárgy előadója:* Dr. Görgényi Ilona tanszékvezető egyetemi docens
- III. *A tárgy célja:* A Deák Ferenc Doktori Iskola programjában résztvevő doktorjelöltek tudomány-módszertani, kutatásméleti és büntetőjog-tudományi ismereteinek megalapozása, elmélyítése
- IV. *A tantárgy tematikája:*
  1. A hazai büntetőjogunk alakulása az Alkotmánybíróság határozatainak tükrében
  2. A környezet elleni bűncselekmények az európai büntetőjogi tendenciákra is figyelemmel
  3. A korrupció elleni küzdelem büntetőjogi eszközei
  4. A kárhelyreállító igazságszolgáltatás formái a magyar büntetőjogban
  5. A véleménynyilvánítás szabadsága (gyűlöletbeszéd) és a büntetőjog
  6. Kutatási irányok a magyar büntetőjog-tudományban az egyes bűncselekményekkel kapcsolatbanA foglalkozások helyét és időpontját a beiratkozáskor közöljük.
- V. *Tananyag:* A több témakört magába foglaló szakszemináriumi tematika szerteágazó szakirodalmára alapozott tananyag kijelölése a konkrét foglalkozásokon történik.
- VI. *Minősítési feltételek:* Részvétele a foglalkozásokon és egy egyíves publikálásra alkalmas kézirat elkészítése.

Miskolc, 2009. szeptember 10.

Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár, tárgyjegyző

Összehasonlító fogyasztóvédelmi jog

Tantárgy feladata a szakképzés céljának megvalósításában:

Az „Összehasonlító fogyasztóvédelmi jog” című tantárgy oktatásának célja, hogy megismertesse a hallgatókat az EU és a tagállamok fogyasztóvédelmi politikájának fejlődésével, a fogyasztóvédelem jogi eszközrendszerével, valamint a jogharmonizáció irányával.

Tananyag leírása:

1. A fogyasztóvédelmi politika fejlődése az EK-ban
2. A nemzeti jogok közelítése a közösségi joghoz
3. Termékfelelősség
4. Termékbiztonság
5. Szavatosság - jótállás

6. A fogyasztók tájékoztatását szolgáló eszközök
7. A fogyasztói szerződések tisztességtelen szerződési feltételei
8. Fogyasztói hitel
9. A fogyasztók megtévesztése
10. Time share szerződések
11. Utazási szerződések
12. Távolban kötött szerződések – elektronikus kereskedelem
13. Elektronikus kereskedelem
14. A reklám és versenyjog fogyasztóvédelmi aspektusai
15. Fogyasztói jogorvoslatok

A doktorjelöltek két számonkérési lehetőség közül választhatnak:

- 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy
- a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom:

- Fazekas Judit: Fogyasztóvédelmi jog. Egyetemi tankönyv, Miskolci Egyetem Novotni Kiadó, Miskolc, 2004
- Geraint Howells – Thomas Wilhelmsson: EU Consumer Law Dartmouth, London 1998.
- Stephen Weatherill: EC Consumer Law and Policy. Longman.London and New York 1997
- Thierry Bourgoignie: Eléments pour une théorie du droit de la consommation. E. Story Scientia Bruxelles 1988
- Fazekas Judit: Fogyasztói jogok fogyasztóvédelem. KJK Budapest, 1995.

A szeminárium időpontja ügyében keresse a szeminárium vezetőjét.

Miskolc, 2009. szeptember 10.

Dr. Fazekas Judit
egyetemi tanár

Polgári jogi szakszeminárium I.

- I. A tárgy megjelölése: Polgári jogi szakszeminárium I.
- II. A tárgy célja: A polgári jogi rekodifikációs folyamat részletes ismertetése, az új Polgári Törvénykönyv Konceptiója alapján megszületett miniszteri tervezet (2008. jún., száma: T/5949) megújult rendelkezéseinek, a kodifikációs folyamat egyéb várható eredményeinek a doktorjelöltekkel közös kritikus elemzése.
- III. A tárgy tematikája:
  1. foglalkozás
Az új Ptk. előkészítése, lehetséges terjedelme, megalkotásának szervezeti kérdései. A kodifikáció során követendő jogi modellek, a külföldi jogok összehasonlító elemzésének jelentősége.
  2. foglalkozás
A polgári jogi kodifikáció nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata. Az európai jogharmonizáció jelentősége. A kereskedelmi és az egyéb vagyoni viszonyok egységes (monista megoldás) vagy elkülönült (dualista elmélet) szabályozása. A kodifikációs folyamat állása (2008)

3. foglalkozás

A polgári jogi alapelvek szerepe a kodifikációban: általános iránymutató funkció, hézagpótló és értelmezési funkció. A bírói gyakorlatban megfigyelhető szemléletváltás elemzése konkrét jogesetek kapcsán.

4. foglalkozás

Személyek joga I. A természetes személyek jogállása, különös tekintettel a cselekvőképességet és a gondnokság alá helyezésre vonatkozó szabályokat érintő Ptk. módosításra. Családi jog: a polgári jog viszonylagos önállósággal rendelkező (a polgári jogi kódex integrált része)

5. foglalkozás

Személyek joga II. A Ptk-ban szereplő, de gyakorlati jelentőséget nélkülöző jogi személyek és a Ptk-án kívüli jogi személyek joga. A személyek joga és a gazdasági társaságokra vonatkozó joganyag kapcsolódási pontjai. A jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalanyok jogállása. (Személyiségvédelem: természetes személyek és más jogalanyok)

6. foglalkozás

A polgári jog statikája; a dologi jog és a kodifikáció összefüggései. Öröklési jogunk anakronisztikus, megreformálandó intézményei.

7. foglalkozás

Zárfoglalkozás. Beszámolók.

IV. Követelményrendszer:

A doktorjelölteknek a sikeres vizsga letétele érdekében két megoldás áll a rendelkezésükre.

A, szóbeli kollokvium a foglalkozások anyagából

B, a fenti témakörök valamelyikéből dolgozat írása, majd ennek megvédése a tárgyjegyzőnél.

V. Irodalomjegyzék:

Összefoglaló munkaként: Szakértői javaslat a Polgári Törvénykönyv tervezetéhez (szerk.: Vékás Lajos, Complex Kiadó, Bp. 2008)

Besenyei – Bíró: Személyek joga, Novotni Kiadó, Miskolc, 2006.

Barzó Tímea: Családi jog Novotni Kiadó, 2006.

Lenkovics Barnabás: Magyar polgári jog. A dologi jog vázlat. Eötvös Kiadó, Budapest, 2004. vagy újabb kiadás.

Vékás Lajos: Magyar polgári jog. Öröklési jog. Eötvös Kiadó, Budapest, 1998.

Szakkönyvek: Polgári Jogi Kodifikáció, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, Gazdaság és jog, Közjegyzők Közlönye, European Review of Private Law.

A bírói gyakorlatot feldolgozó döntvénytárak (BH, BDT, Ítéltáblai Határozatok, az LB határozatok hivatalos gyűjteménye).

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Bíró György
intézetigazgató egyetemi tanár, tárgyjegyző

A szellemi alkotások joga I. szakszeminárium

1. A szellemi alkotások jogának elvi kérdései
2. Jogharmonizáció a szellemi alkotások joga területén

3. Az iparjogvédelem nemzetközi egyezményei
4. Az iparjogvédelmi kodifikáció hazai eredményei
5. A know-how jogvédelmének problémái
6. A védjegyjog fejlődése, szerepe a piacgazdaságban

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

Die Auswirkungen des Europarechts auf das nationale Recht Ungarns nach dem Beitritt der Republik Ungarn zur Europäischen Union

A tárgy célja:

Dieser Teil des Programmes möchte die Teilnehmer mit der Bedeutung derjenigen Rechtsordnung vertraut machen, die mit dem Augenblick des Beitritts Ungarns zur Europäischen Union vorrangig gegenüber der nationalen Rechtsordnung anzuwenden sein wird. Hierbei soll gezeigt werden, daß das Europarecht in jede Bereiche des nationalen Rechts vordringen wird. Die Teilnehmer werden im Verlaufe dieses Seminars entdecken, daß sowohl die Rechtspraktiker als Rechtswissenschaftler keine Möglichkeit haben weiterhin ihre Profession auszuüben ohne profunde Kenntnisse des Europäischen Rechts. Es werden die Gefahren aufgezeigt, die sich aus der Unkenntnis des Europarechts ergeben und welche Haftungsgefahren auch auf den Staat zukommen.

Darüberhinaus erhalten diejenigen, die sich in ihren Dissertationen mit dem Europarecht befassen ausführliche Hilfen in methodischer und inhaltlicher Hinsicht. Möglichkeiten der Recherche werden aufgezeigt.

A tantárgy tematikája:

1. Historische und wirtschaftliche Hintergründe der EU-EG.
2. Grundregeln der Wirkung des Europäischen Rechts im Nationalen Recht.
3. Fälle aus der Rechtsprechung des EuGHs zur Wirkung des Europäischen Rechts.
4. Die Bedeutung der Grundfreiheiten.
5. Klagearten vor dem EuGH.

Die Vorlesungen finden in Abstimmung mit den Teilnehmern statt.

Angestrebt werden fünf Veranstaltungen zu je drei Stunden.

Zur individuellen Konsultation besteht selbstverständlich jederzeit die Möglichkeit. Bei Bedarf wird eine Einführung gegeben in Methodik und Möglichkeiten der Recherche im Europarecht.

Minősítési feltételek:

Nappali tagozatos doktorjelöltek esetén szóbeli kollokvium, levelező tagozaton szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.

Irodalom:

- Az Európai Integráció Alapszerződésai, szerk.: Fazekas Judit, KJK, Bp. 2000.
- Európai Intézmények és a jogharmonizáció szerk.: Lomnici Zoltán, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 1998.

- Az Európai Közösségek Bírósága, Kecskés László – Lomnici Zoltán – Maczonkai Mihály, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 2001.

Dr. Donat Ebert
ügyvéd
előcsatlakozási tanácsadó

A közigazgatás kérdései az EU-ban c. szakszeminárium tematikája (III. szemeszter)

I. A szakszeminárium célja: a PhD hallgatók megismertetése az európai integráció közjogi alapjaival, az európai közigazgatási térség kialakulásával és sajátosságaival, továbbá az Európai Unió intézmények és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolat sajátosságaival.

II. A szakszeminárium tematikája:

- a. Az EU integráció közjogi alapjai,
- b. Az Európai Közigazgatási Térség kialakulása és sajátosságaival,
- c. A közösségi intézmények és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolat sajátosságaival,
- d. Az Európai Unió ügyek intézésének magyar modellje.

III. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek két számonkérési lehetőség közül lehet választani.

- a) 0,5 szerzői ív (20000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése".
- b) kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

V. Irodalom:

Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok (Virtuóz Kiadó, Bp. 2001.)

Miskolc, 2009. január 20.

Dr. Torma András
egyetemi tanár

„Az Alapjogok és az európai állampolgársághoz kapcsolódó jogok rendszere az Európai Unióban” szakszeminárium

I. A tantárgy oktatásának célja:

Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekintő képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió alapjogi rendszeréről, az uniós állampolgársághoz kapcsolódó jogokról valamint ezen jogok védelmének intézményi feltételeiről, az Európai Bíróság és az Európai Ombudsman szerepéről.

II. A tantárgy oktatási programja:

1. Az EK és az EU Szerződések alapjogi rendelkezései
2. Az EU Alapjogi Kartája – Létrejötte, hatálya, általános rendelkezései
3. Az Alapjogi Karta és az Emberi Jogi Konvenció viszonya
4. Az Alapjogi Karta és a tagállamok alkotmányos alapjogi törvénykezésének kapcsolata
5. A méltósághoz való jog
6. Szabadságjogok
7. Egyenlőségi jogok
8. Szolidaritási jogok
9. Állampolgári jogok az Alapjogi Karta, a Maastrichti és az Amszterdami Szerződés fényében
10. Igazságszolgáltatási jogok
11. Az alapjogok megsértésének szankciói
12. Az Európai Ombudsman
13. Az Európai Bíróság jogfejlesztő szerepe
14. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata
15. Az Emberi jogi Bíróság ítélkezési gyakorlata

III. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltek két számonkérési lehetőség közül választhatnak. Vagy egy – előre egyeztetett témából minimálisan 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

IV. Irodalom:

- Bonnor, P.G. : The European Ombudsman: Novel source of soft law in the european Union. In: 2000/ 25 European Law Review, 39-56
- Válogatott ítéletek az Európai Bíróság esetjogából. Szerk: Gordos Árpád KJK-Kerszöv. Budapest, 2001
- Gráinne de Búrca – Joanne Scott: Constitutional Change in the EU Hart Publishing, 2000 Oxford -Portland Oregon
- Majtényi László: Ombudsmann – Az állampolgári jogok biztosa. KJK. Budapest. 1992.
- Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1995
- Az Európai Integráció Alapszerződése. Szerkesztette: Fazekas Judit, Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 2000
- Várnay Ernő – Papp Mónika: Az Európai Unió joga. KJK-Kerszöv. Budapest, 2005.
- P. Craig - G. de Búrca: EC LAW Text, Cases and Materials. Oxford University Press, Oxford, 1998.
- Európai közjog és politika. (Szerkesztette: Kende Tamás) Osiris-Századvég, Budapest, 1998
- P. Craig - G. de Búrca: The Evolution of EU Law. Oxford University Press, Oxford, 1999.
- Hartley, T. C.: THE FOUNDATIONS OF EUROPEAN COMMUNITY LAW, Oxford University Press, 1998

Miskolc, 2009. szeptember 10.

Dr. Fazekas Judit
tanszékvezető egyetemi tanár

„Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között”

című programhoz kapcsolódó

„Történeti összehasonlító polgári eljárásjog Európában” c. szakszeminárium tematikája és követelményrendszere 2008/2009. tanév I. félév

1. A tárgy célja:

Megismertetni a programra jelentkező doktorjelöltekkel mind a magyar, mind az európai polgári eljárásjog történelmi gyökereit, legfontosabb fejlődési irányait, amely a doktorjelöltek perjogi ismereteinek történelmi megalapozását, elmélyítését célozza.

2. A tantárgy tematikája:

1. A modern polgári per kialakulása a XVIII. században
2. A liberális polgári per előfutára – az 1806. évi francia polgári eljárásjogi törvénykönyv
3. A liberális polgári per modellje – az 1877. évi német polgári perrendtartás
4. A felek uralma a common law jogrendszerekben – az angol polgári per
5. A szociális polgári per modellje – az 1895. évi osztrák polgári perrendtartás
6. A német polgári perrendtartás átalakítása 1909-2000-ig
7. Az 1911. évi I. törvénycikk, a Plósz-féle perrendtartás
8. Hatályos perrendtartási törvényünk és novelláris módosításai

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom

1. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog történeti fejlődésének csomópontjai 1868-tól napjainkig, in: A civilizisztika fejlődéstörténete, Doktori tankönyvek, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006. 289-316. o.
2. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog kihívásai az 1990-es évektől, in: A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005, I. kötet (Szerk: Jakab András, Takács Péter), Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 702-710. o.
3. Kengyel Miklós: A bírói hatalom és a felek rendelkezési joga a polgári perben, Osiris Kiadó, Budapest 2003.
4. Kengyel Miklós: A magyar polgári eljárásjog modellváltásai, in: A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005, I. kötet (Szerk: Jakab András, Takács Péter), Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 689-701. o.
5. Gáspárdy László: Modern magyar perjogtörténet, Novotni Kiadó Miskolc, 2003.
6. Polgári perjog – Általános Rész, I. fejezet, CompLex Kiadó, Bp. 2008. Szerk: Wopera Zsuzsa
7. 50 éves a Polgári Perrendtartás, Konferencia-kiadvány, Novotni Kiadó, Miskolc 2003. Szerk: Wopera Zsuzsa

Miskolc, 2009. szeptember 26.

Dr. Wopera Zsuzsa
egyetemi docens, programvezető

„Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között”

című programhoz kapcsolódó

„Külföldi és nemzetközi tanulságok a polgári eljárásjogban” c. szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

2008/2009. tanév I. félév

1. A tárgy célja:

A szakszeminárium keretei között foglalkozunk az Amszterdami Szerződéssel kiemelt jelentőségűvé tett a „polgári ügyekben való igazságügyi együttműködés” eljárásjogi aspektusaival, és azokkal a jogterületekkel amelyekre a jövőbeni jogegységesítés kiterjed. A szakszeminárium keretei között az Amszterdami Szerződés hatálybalépése óta eltelt időszakban megalkotott és hatályba lépett valamennyi közösségi normát részletesen feldolgozzuk és értékeljük.

2. A tantárgy tematikája

1. Az európai polgári eljárásjog fejlődéstörténete és eredményei
2. A *Tanács 44/2001/EK rendelete* a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról polgári és kereskedelmi ügyekben. (Joghatósági szabályok; perfüggőség és összefüggő eljárások; a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezések)
3. A *Tanács 2201/2003/EK rendelete* a joghatóságról és a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról házassági ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos eljárásokban (Brüsszel II. Rendelet)
4. A *Tanács 1346/2000./EK rendelete* a fizetéseképtelenségi eljárásról.
5. Az Európai Parlament és a Tanács *805/2004/EK rendelete* a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról
6. A *2003/8/EK tanácsi irányelv* az igazságszolgáltatáshoz történő hozzájutás megkönnyítéséről a határon átnyúló jogvitákban, az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról
7. Az európai polgári eljárásjog hatása a magyar polgári eljárásjogra
8. A tagállami bíróságok eljárásának speciális szabályai a közösségi anyagi jog alkalmazásával járó perekben.

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom:

1. Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában (Szerk: Wopera Zsuzsa, Wallacher Lajos) Complex Kiadó, Budapest, 2006.
2. Kengyel Miklós, Harsági Viktória: Európai polgári eljárásjog, Osiris Kiadó, Budapest 2006.

3. Wopera Zsuzsa: Hatékony jogvédelem a magyar és az Európai Unió polgári eljárásjogában - Az ideiglenes intézkedés, Miskolc, Bíbor Kiadó 2007.
4. Nagy Adrienn: A határokon átívelő fizetéseképtelenségi eljárások egyes eljárási kérdései az Európai Unió jogában; Magyar Jog 2006/1. szám 36-41. old.
5. Nagy Adrienn: Az európai fizetéseképtelenségi eljárások során hozott határozatok elismerése az Európai Unió tagállamaiban; Collega 2005. december IX. évf. 5. szám 26-33. old.
6. Wopera Zsuzsa: A házassági és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyek új eljárási szabályai a bővülő Európai Unióban, Magyar Jog, 2004. augusztus, 486-496. o.
7. Wopera Zsuzsa: A perfüggőség szabályozása a magyar és az Európai Unió polgári eljárásjogában, in: Európai Jog, Ötödik évfolyam 6. szám, 2005. november 9-14. o.
8. Wopera Zsuzsa: A családjogi ügyekben való igazságügyi együttműködés tendenciái az Európai Unióban, Családi Jog, II. évf. 3. szám, 2004. szeptember 7-12. o.
9. Wagner Rolf: A nemzetközi eljárásjog aktuális helyzetéről, in: Magyar Jog 2007/9. szám 551-562. o.
10. Wopera Zsuzsa: Eljárási jogelvek érvényesülése az Európai Bíróság gyakorlatában, in: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században, Tanulmányok Gáspárdy László professzor emlékére (Szerk: Harsági Viktória -Wopera Zsuzsa) HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2007. 417-430. o.

Dr. Wopera Zsuzsa
egyetemi docens, programvezető

A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira c. alprogramjában

I. A szakszeminárium címe: Nemzetközi Jog I.

II. A szakszeminárium célja: a PhD hallgatók megismertetése a nemzetközi közjog tudománya magyar művelőinek munkásságával, a főbb megközelítési irányokkal,

III. A szakszeminárium tematikája:

1. Apáthy, Weninger, Csarada, Faluhelyi,
2. A marxista ideológia megjelenése (Hajdú Gyula) és következményei
3. Buza László és a Buza-iskola
4. Herczegh Géza, Bokorné Szegő Hanna, Haraszi György, Ustor Endre
5. JATE: Nagy Károly, Bodnár László, Blutman László
6. JPTE: Bruhács János, Szalainé Sándor Erzsébet
7. ELTE: Valki László, Nagy Boldizsár, Kardos Gábor, Dunay Pál, Kende Tamás
8. MTA-AJI: Lamm Vanda, Bragyova András, Masenko Viktor

IV. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek két számonkérési lehetőség közül lehet választani.

a) 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat a magyar nemzetközi jogi irodalom egyes korszakainak vagy jelentősebb alkotásainak összefoglaló, áttekintő, kritikai bemutatására is.

b) kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

V. Irodalom:

TANKÖNYVEK:

Mai magyar tankönyvek

BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: *Nemzetközi jog* Budapest 1997 Aula
BRUHÁCS JÁNOS: *Nemzetközi jog I-II-III* Pécs 1998/1999/2001 Dialóg Campus
KOVÁCS PÉTER: *Nemzetközi közjog* Budapest 2006 Osiris
NAGY KÁROLY: *Nemzetközi jog* Budapest 1999 Püski

Magyar nyelven olvasható tankönyvek

NGUYEN QUOC DINH-PATRICK DAILLIER-ALAIN PELLET-KOVÁCS PÉTER:
Nemzetközi közjog Budapest 1997 Osiris
SHAW, MALCOLM N: *Nemzetközi jog* (szerk. Valki László): Budapest 2001 Osiris

Az elmúlt évtizedek magyar tankönyvei:

BUZA LÁSZLÓ: *A nemzetközi jog tankönyve* Budapest 1935 Politzer
CSARADA JÁNOS: *A tételes nemzetközi jog rendszere* Budapest 1901
FALUHELYI FERENC: *Államközi jog* Pécs 1936
GAJZÁGÓ LÁSZLÓ: *A háború és béke joga* Budapest 1942
IRK ALBERT: *Az új nemzetközi jog* 1922 Budapest
THEGZE GYULA: *Nemzetközi jog* 1930 Debrecen

BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: *Nemzetközi jog* (I-II) Budapest 1965 (jegyzet)
BUZA LÁSZLÓ: *Nemzetközi közjog* Szeged 1951 (jegyzet)
BUZA LÁSZLÓ-FLACHBART ERNŐ-HAJDÚ GYULA-VITÁNYI BÉLA: *Nemzetközi jog*
Tankönyvkiadó 1954 Budapest
FLACHBART ERNŐ: *Nemzetközi jog* Pécs 1950 (jegyzet)
HARASZTI GYÖRGY–HERCZEGH GÉZA–NAGY KÁROLY: *Nemzetközi jog* Budapest
1971 Tankönyvkiadó (jegyzet)
HARASZTI GYÖRGY–HERCZEGH GÉZA–NAGY KÁROLY: *Nemzetközi jog* 2. kiadás
Budapest 1979 Tankönyvkiadó
BOKORNÉ SZEGŐ HANNA-BRUHÁCS JÁNOS-HARASZTI GYÖRGY-HERCZEGH
GÉZA-LAMM VANDA-NAGY KÁROLY-PRANDLER ÁRPÁD-VALKI LÁSZLÓ:
Nemzetközi jog: Budapest 1989 Nemzeti Tankönyvkiadó

MONOGRÁFIÁK (válogatás)

ALMÁSI FERENC: *A hadijogról*. Budapest, 1990, Zrínyi.
BALOGH SÁNDOR: *Magyarország külpolitikája (1945–1950)*. Budapest, 1988. Kossuth.
BODNÁR LÁSZLÓ: *A nemzetközi szerződések és az állam*. Budapest, 1987, Közgazdasági és
Jogi Könyvkiadó.
BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: *A nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartások*. Budapest, 1961,
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: *Az ENSZ helye a nemzetközi jogalkotásban*. 1976 Budapest, 1976,
Akadémiai.
BOKORNÉ SZEGŐ HANNA: *Államazonosság – államutódlás*. Budapest, 1984, Akadémiai.

- BOKORNÉ SZEGŐ HANNA (szerk): *Az államok nemzetközi közösségének változása és a nemzetközi jog*. Budapest, 1993, Akadémiai.
- BRUHÁCS JÁNOS: *Nemzetközi vízjog: a nemzetközi folyóvizek nem hajózási célú hasznosításának joga*. Budapest, 1986, Akadémiai.
- BUZA LÁSZLÓ: *A nemzetközi jog fő kérdései az új szellemű nemzetközi jogban*. Budapest, 1967, Akadémiai.
- ENSZ (szerk.): *Alapvető tények az Egyesült Nemzetekről*. New York, 1991, ENSZ.
- GAZDAG FERENC: *Európai integrációs intézmények*. Budapest, 1992, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- GAZDAG FERENC-KOVÁCS PÉTER (szerk): *Az Európa Tanács 1949-1999* Budapest 1999 SVKI
- GÁL GYULA: *Világúrrjog*. Budapest, 1964, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HARASZTI GYÖRGY: *A nemzetközi szerződések értelmezésének alapvető kérdései*. Budapest, 1965, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HARASZTI GYÖRGY: *Nemzetközi szerződések megszűnése*. Budapest, 1973. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HARASZTI GYÖRGY: *A Nemzetközi Bíróság joggyakorlata 1946–1956*. Budapest, 1958, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HÁRS ERNŐ: *A nemzetközi szervezetek világa*. Budapest, 1982, Gondolat.
- HERCZEGH GÉZA: *A gyarmati kérdés és a nemzetközi jog*. Budapest, 1962, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HERCZEGH GÉZA: *General principles of law and international legal order*. Budapest, 1969, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Magyarul: *A jog általános elvei és a nemzetközi jog*. Kandidátusi értekezés. – MTA Könyvtár, illetve Országgyűlési Könyvtárban fellelhető példányok.
- HERCZEGH GÉZA: *A humanitárius nemzetközi jog fejlődése és mai problémái*. Budapest, 1981, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- HERCZEGH GÉZA: *Magyarország külpolitikája (896–1919)*. Budapest, 1987, Kossuth.
- HERCZEGH GÉZA-ARDAY LAJOS-JOHANCSIK JÁNOS: *Magyarország nemzetközi kapcsolatainak története* Budapest 2001 Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
- HERCZEGH GÉZA: *A nemzetközi jogalkotás mai lehetőségei és korlátai*. (Akadémiai székfoglaló.) Budapest, 1987, Akadémiai.
- HERCZEGH GÉZA (szerk): *Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről*. I–II. kötet, Pécs, 1988. JPTE.
- JUHÁSZ GYULA: *Magyarország külpolitikája (1919–1945)*. Budapest, 1988, Kossuth.
- KARDOS GÁBOR: *Emberi jogok egy új korszak határán*. Budapest, 1995, 1995, T-Twins Kiadó.
- KENDE TAMÁS (szerk): *Európai közjog és politika*. Budapest, 1995, Századvég–Osiris.
- KENDE TAMÁS (szerk): *Nemzetközi jogi szemelvények és dokumentumok I-II* Budapest 2000 Osiris
- KOVÁCS PÉTER: *Az európai kisebbségvédelem a '90-es években*. Miskolc, 1995, Miskolci Egyetemi Kiadó.
- KOVÁCS PÉTER: *Nemzetközi jog és kisebbségvédelem*. Osiris 1996 Budapest, 1996, Osiris.
- LAMM VANDA: *A nukleáris energia hasznosításának nemzetközi jogi kérdései*. Budapest, 1983, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- LAMM VANDA: *A hágai Nemzetközi Bíróság döntései*. Budapest, 1984, Gondolat.
- LAMM VANDA: *Az államok közötti viták bírói rendezésének története*. Budapest, 1990, Akadémiai.
- LAMM VANDA: *A Nemzetközi Bíróság ítéletei és tanácsadó véleményei 1945–1993*. Budapest, 1995, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- MÁDL FERENC: *Az Európai Gazdasági Közösség joga*. Budapest, 1974, Akadémiai.

- MAVI VIKTOR: *Az Európa Tanács és az emberi jogok*. Budapest, 1993, Imre L. Kiadó.
- NAGY KÁROLY: *Az állam elismerése a nemzetközi jogban*. Szeged, 1967, Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae.
- NAGY KÁROLY: *Az állam felelőssége a nemzetközi jog megsértése miatt*. Budapest, 1991, Akadémiai.
- NAGY KÁROLY: *A nemzetközi jog, valamint Magyarország külkapcsolatainak története*. Lakitelek, 1995, Antológia Kiadó.
- PRANDLER ÁRPÁD: *Az ENSZ Biztonsági Tanácsa*. Budapest. 1974, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- SAJÓ ANDRÁS: *Félemelet Babelben*. Budapest, 1983. Kozmosz.
- SZIRTES I. JÁNOS: *A semlegesség Európában*. Budapest. 1988, Kossuth.
- USTOR ENDRE: *A diplomáciai kapcsolatok joga*. Budapest. 1965, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- VALKI LÁSZLÓ: *A Közös Piac szervezeti és döntéshozatali mechanizmusa*. Budapest, 1977, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- VALKI LÁSZLÓ: *A nemzetközi jog sajátos társadalmi természete*. Budapest, 1981, Akadémiai.
- VALKI LÁSZLÓ: *A nemzetközi jog társadalmi természete*. Budapest, 1989, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
- VALKI LÁSZLÓ (szerk): *A NATO Budapest 1999* Corvina
- ZÁDOR TIBOR: *Főtitkárok az ENSZ-ben*. Budapest, 1984, Kossuth.

Folyóiratok:

Állam- és Jogtudomány, Jogtudományi Közlöny, Acta Humana, kari Acták és különnyomataik stb.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Kovács Péter
egyetemi tanár

Az emberi jogok elmélete és gyakorlata

I. A szakszeminárium címe: Az emberi jogok védelmének nemzetközi intézményei (III. szemeszter).

II. A szakszeminárium célja: a PhD hallgatók megismertetése az emberi jogok védelmét illetően elkülöníthető főbb hazai és nemzetközi iskolákhoz, történeti korszakokhoz kötődő intézményekkel, tudományos műhelyekkel, a főbb megközelítési irányokkal. Különös hangsúlyt kap az Emberi Jogok Európai Egyezményének joggyakorlata, annak figyelése, elemzése.

III. A szakszeminárium tematikája:

1. Az emberi jogok nemzetközi védelme kialakulásának történelmi csomópontjai.
2. A rendszerváltás előtti doktrína Közép- és Kelet-Európában
3. Az emberi jogok védelmével foglalkozó tudományos műhelyek és folyóiratok Magyarországon és külföldön.
4. Emberi jogvédelmi tevékenység és annak dokumentációja az ENSZ égisze alatt (I): az emberi jogvédelmi mechanizmusok
5. Emberi jogvédelmi tevékenység és annak dokumentációja az ENSZ égisze alatt (II): az

emberi jogok durva megsértése és a nemzetközi büntetőbíróságok.

6. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (I) : struktúra, funkciók és reformok

7. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (II): a joggyakorlat

8. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (III): a joggyakorlat

9. Egyéb emberi jogvédelmi mechanizmusok az Európa Tanácsban

IV. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek két számonkérési lehetőség közül lehet választani.

a) 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat az emberi jogi szakirodalom jelentősebb alkotásainak összefoglaló, áttekintő, kritikai bemutatására is.

b) kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

V. Irodalom:

1. Steiner - Alston: International Human Rights in Context (Clarendon 1996 Oxford)

2. Dienstein - Tabory: War Crimes in International Law (Nijhoff 1996 Hague, Boston)

3. Janis - Kay - Bradley: European Human Rights Law (Clarendon 1996 Oxford)

Folyóiratok:

Acta Humana, Fundamentum, stb.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr Kovács Péter
egyetemi tanár

A fizetésektelenség joga. (alternatív)

Heti (félévi) óraszám:

előadás: heti 2 óra (összesen 30 óra), tömbösítve

Félév végi számonkérés típusa (gyakorlati jegy, beszámoló, kollokvium, szigorlat):-

Tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 2 kredit

Tantárgyfelelős tanszék: Polgári Jogi Tanszék

Előadásokat tartja: Dr. PhD Jörg Dauernheim

Előadások nyelve: Német (Angol)

Tantárgy felvételének előtanulmányi feltételei (tantárgyi kód): -

Tantárgy felvételének egyéb feltétele: német (angol) nyelv ismerete

Tantárgy feladata a szakképzés céljának megvalósításában:

A tantárgy célja, hogy lehetőséget adjon a hallgatók és doktoranduszok számára bővebb ismeretek szerzése a fizetéseképtelenség jogáról Németországban. Az előadások továbbá német szaknyelvi ismeretek bővítését teszik lehetővé.

Tananyag leírása:

A. Reformtörekvések a fizetéseképtelenségről szóló rendelet megalkotásáig (történeti kitekintés)

- I. A törvényhozó célja és várt hatások az eljárás tekintetében
  1. A közös hitelezői érdekek kielégítése érdekében egységes fizetéseképtelenségi eljárás alkotása
  2. A fizetéseképtelenségi eljárás kellő időben történő és egyszerűbb megindítása
  3. A hitelezői autonómia megerősítése

B. A fizetéseképtelenségről szóló rendelet megalkotása

C. A fizetéseképtelenségi eljárás

- I. A fizetéseképtelenségi eljárás általános előírásai
- II. A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása
- III. Fizetéseképtelen személyek köre
- IV. Illetékes Bíróságok
- V. Fizetéseképtelenségre irányuló kérelem
- VI. A fizetéseképtelenség fajtái
  1. Tényleges fizetéseképtelenség
  2. A tényleges fizetéseképtelenség veszélye
  3. Eladósodás
- VII. A csődbíróságok biztonsági intézkedései
Fizetéseképtelenségi gondok kirendelése
  1. Általános rendelkezési tilalom
  2. Végrehajtási tilalom
  3. Az eljárás megindítása (Rendelet 27. §)
- VIII. A fizetéseképtelenségi eljárás résztvevői
  1. Csődbíróságok (Rendelet 2. § és az azt követő szakaszok)
  2. Gondnok a fizetéseképtelenségi eljárásban (csődgondnok)
  3. Hitelező a fizetéseképtelenségi eljárásban
  4. Kiválasztásra és különválasztásra jogosultak
  5. CsődHITELEZŐ
  6. Hitelezői választmány
  7. Hitelező kizárása
  8. Tulajdonosi rendelkezés az adóson keresztül
  9. A Kft. ügyvezetők eljárásjogi jogállása
- IX. A követelések bejelentésétől a megállapításig terjedő eljárás (Rendelet 174. §. és azt követő szakaszok)

D. Csődvagyon

A csődvagyon csődgondnokon keresztül történő biztosítása

1. A kívánt és a meglévő vagyontömeg elhatárolása
2. Kiválasztás és különválasztás stb.

I. Meglévő és jövőben megszerzendő vagyon

II. Vagyonfelhalmozás a fizetési képtelenség megtámadásán keresztül (Rendelet 129. § és azt követő szakaszok)

1. Általánosságban
2. A megtámadás tárgya
3. A megtámadás jogcímei
4. Az egyetlen megtámadási tényállás
5. A megtámadás jogkövetkezményei

E. Hitelbiztosíték a fizetési képtelenséget megelőzően

- I. új hitelek biztosítása
- II. utólagos biztosítékok megtámadhatósága

1. Megtámadás közvetlen szándékos károkozás miatt a Rendelet 133. § alapján
2. Nem egyenmű biztosítékok megtámadása a fizetési képtelenségi eljárást megelőzően
3. Egyenmű biztosítékok megtámadása a fizetési képtelenségi eljárást megelőzően

F. Hitelintézetek a fizetési képtelenségi eljárás megindításában

1. Általános rendelkezési tilalom gondok kirendelése nélkül
2. Meglévő hitelek
3. Új hitelek

III. Hitelintézetek gondok kirendelése esetén, az adóssal szemben általános rendelkezési tilalom elrendelése

G. A fizetési képtelenségi reform hatása a hitelintézetekre

H. Biztosítékok értékesítése

1. Ingatlanbiztosíték értékesítés
2. Kényszereszközök alkalmazása a megindított eljárásban
3. Hitelezővédelem az ideiglenes kényszervégrehajtás során
4. Adózási szabályok

I. Ingóbiztosítékok értékesítése a fizetési képtelenségi eljárásban

1. Dologi biztosítékok értékesítése
2. A kiválasztásra jogosult vonatkozó értékesítési tilalom
3. A biztosíték tárgyának használati joga a csődgondnokon keresztül
4. A csődgondnok kamatfizetési kötelezettsége

5. A hitelező kompenzációs jogai
6. Biztosítéki követelések értékesítésének korlátozása
7. Zálogjog értékesítése
8. A biztosított hitelező költség hozzájárulása és bevételmegosztás
9. Megőrzési költségek
10. ÁFA

J. A reorganizációs terv elkészítésére irányuló eljárás

1. A reorganizációs terv feladat és fogalma
2. A reorganizációs terv - meghatározások struktúrája
3. A reorganizációs tervkezdemenyezési jog és ellenjavaslat
4. A tervezési jogosultság csődbíróság általi vizsgálata
5. A csődbíróságok vizsgálati jogosultságának mértéke az adós által előterjesztett reorganizációs terv esetén
6. Közbenső eljárás
7. A terv megvitatásának és elfogadásának folyamata
8. A terv megvitatása
9. A terv elfogadása
10. Obstrukció tilalom
11. Az adós hozzájárulása
12. A terv bíróság általi megerősítése
13. A megállapított terv hatásai
14. A terv átvizsgálása (Rendelet 260. §)
15. Hitelek a reorganizációs tervben
16. Az új hitelek elsőbbsége a reorganizációs terv elkészítésekor

K. Fogyasztói fizetésektelenségi eljárás/ maradék adósság elengedés

1. Általánosságban
2. Maradék adósság elengedés az új fizetésektelenségről szóló rendeletben
3. A maradék adósság elengedésre irányuló eljárás
4. Vagyonkezelők
5. A vagyonkezelők feladatai
6. Az adósság elengedés felmondása
7. Egyenlő bánásmód követelménye
8. Az adós gondos eljárásának követelményei
9. Az adósság elengedés megállapítása
10. Az adósság elengedés hatásai
11. Az adósság elengedés visszavonása
12. A fogyasztói fizetésektelenségi eljárás

L. Előadások Doktoranduszok számára

- II. A fizetésektelenség munkajoga
- III. Nemzetközi fizetésektelenségi jog
- IV. Jogösszehasonlítás: Magyarország, Németország, Lengyelország, Anglia
- V. Bevezetés a német társasági jogba/ a MoMig változtatásai
- VI. A fizetésektelenséghez kapcsolódó büntetőjogi és adójogi szabályok elsajátítása

Irodalom:

1. Dauernheim, Jörg: Die Anfechtung von Rechtshandlungen nach der Insolvenzordnung und dem Anfechtungsgesetz, PhD Dissertation, Miskolc, 2007
2. Bork, Reinhard: Die Rolle der Banken in der vorläufigen Insolvenz, ZBG, 2001
3. Campe, Moritz: Insolvenzanfechtung in Deutschland und Frankreich, 1995
4. Flessner, Axel: Internationales Insolvenzrecht in Deutschland nach der reform, IPrax, 1997, 1
5. Huth, Vera: Kreditsicherungsrecht im Lichte der neuen InsO, Diss, 2000
6. Uhlenbruck, Wilhelm? Die Firma als Teil des Insolvenzmasse, ZIP, 2000

A tárgy angol nyelvű leírása:

Law of Insolvency

The purpose of the course is to give an overall view about the law of insolvency in Germany. The course focuses on the creation and provisions of the new insolvency order. Looking closer to the subject the course will deal with the insolvency process, the measures taken by the bankruptcy court, the parties in the insolvency process, the asset of bankruptcy, the present and future assets, the credit institutions, securities, reorganization plan etc.

As far as PhD students are concerned, they can get to know the labor law, international aspects of insolvency law. There will be also a comparative aspect of insolvency law with respect to Hungary, Germany, Poland and England.

The lectures are given during one semester, two hours per weeks, but in a block. The subject values 2 (two) credit points.

Miskolc, 2009. január 10.

Dr. Ph.D Jörg Dauernheim
intézeti tanszékvezető egyetemi tanár

II-IV szemeszter

Az államtudományok fejlődési tendenciái

1. A tantárgy államtudományi részterületek közötti felosztása:

- Közigazgatási jog fejlődési tendenciái
- Nemzetközi jog fejlődési tendenciái
- Pénzügyi jog fejlődési tendenciái

2. Az oktatás célja:

- Megismertetni az adott jogág és annak tudományának kialakulási feltételeit és fejlődését
- Feldolgozni az adott jogág lehetséges tartalmi változásait és a közép valamint hosszú távú átalakulási folyamatait

3. A közigazgatási jog fejlődési tendenciái című tananyag részletes tematikája és szakirodalma

1. Az igazgatás és a közigazgatás kialakulása, fejlődésének fő irányvonalai és várható tendenciái

1.1. Az igazgatás és a közigazgatás kapcsolata

Szakirodalom:

- 1.1.1. Közigazgatási jog Általános rész I. Virtuóz Kiadó 2006. 9-18. old
- 1.1.2. Magyary Zoltán: Magyar Közigazgatás. Budapest, 1942. 39-48. old.
- 1.1.3. Szamel Lajos: Az államigazgatás vezetésének jogi alapproblémái. KJK Budapest, 1963. 46-81. old.
- 1.1.4. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 2. fejezete

1.2. Az igazgatás kialakulása

Szakirodalom:

- 1.2.1. Az ókor története I. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993.
- 1.2.2. László Gyula: Őstörténetünk. Tankönyvkiadó Budapest, 1981.
- 1.2.3. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.1. fejezete

1.3. A közigazgatás kialakulása

Szakirodalom:

- 1.3.1. Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma, holnap Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 165-176. old.
- 1.3.2. Renate Mayntz: A közigazgatás kialakulása Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 95-105. old.
- 1.3.3. F. Engels: A család, az állam és a magántulajdon eredete Budapest, Népszava Könyvkiadó 174-195. old.
- 1.3.4. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.2. fejezete

1.4. Az ókori államok közigazgatásának kialakulása

Szakirodalom:

- 1.4.1. Varga Domokos: Ős napkelet Móra Ferenc Könyvkiadó Budapest, 1973.
- 1.4.2. Nicolas Postgate: Az első birodalmak (A múlt születése) Budapest, 1983.
- 1.4.3. Az ókor története II-IV. kötet Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993.

- 1.4.4. Ecsedi Ildikó: Az őstársadalom és az ázsiai termelési mód, Magvető Kiadó, Budapest 1982.
- 1.4.5. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.2. fejezete
- 1.4.6. Roman Herzog: Ősi államok – A hatalomgyakorlás eredete és formái. Corvina kiadó Budapest, 1999.
- 1.4.7. Németh György: Görög poliszok. Korona Kiadó Budapest, 2001.
- 1.4.8. Ferenczy – Maróthy – Hahn: Az ókori Róma története. Budapest, 1992.
- 1.4.9. Josef Klima: Mezopotámia – ősi civilizáció és kultúra a Tigris és az Eufrátesz mentén. Budapest, 1983
- 1.5. A közigazgatás fejlődése a feudális és a polgári államokban és Magyarországon Szakirodalom:
  - 1.5.1. Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma holnap i. m.
  - 1.5.2. Magyar Zoltán: Magyar Közigazgatás i. m. 55-100. old.
  - 1.5.3. Közigazgatási jog Általános rész i. m. 19-22. old.
  - 1.5.4. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 4. fejezete
- 1.6. A közigazgatás fejlődésének várható tendenciái Szakirodalom:
  - 1.6.1. Lőrincz Lajos: A magyar közigazgatás hazai fejlődésének fő irányai Magyar Tudomány 1994. évi 11. sz. 1313-1321. old.
  - 1.6.2. Horváth M. Tamás: Közszolgáltatások magánszervezésben. In: Közigazgatás szorítóban UNIO Budapest, 1998. 179-222. old.
  - 1.6.3. Vadál Ildikó: Korszerű közigazgatás - avagy kényszer szülte megoldások a közszolgáltatások megszervezésében Magyar Közigazgatás 2000. évi 1. sz. 1-6. old.
  - 1.6.4. Lőrincz Lajos: A kormányzás modernizációja, Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz. 641-645. o.
  - 1.6.5. Lőrincz Lajos: Új irányzatok a közigazgatás fejlődésében. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12. szám
  - 1.6.6. David Osborn – Ted Gabler: Új utak a közigazgatásban. Osiris Kiadó Budapest, 1998.
  - 1.6.7. Szamel Katalin: A közigazgatás jövőjéről, a jövő közigazgatásáról. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (376-381. old.)

2. Az európai integráció hatása a közigazgatásra

- 2.1. Az EU működése és a közigazgatás összefüggései Szakirodalom:
  - 2.1.1. Csernyi Ákos: A nemzeti parlamentek és az európai integráció Magyar Közigazgatás 1999. évi 3. sz.
  - 2.1.2. Peter Haberle: Európa, mint formálódó alkotmányos közösség Magyar Közigazgatás 2001. évi 10. sz.
  - 2.1.3. Torma András: Európai közigazgatás .... Virtuóz Kiadó Budapest, 2001. 40-108., 142-150. old.

- 2.1.4. A. Ibanez: A közösségi jog ellenőrzése és végrehajtása Osiris Kiadó Budapest, 2000. I-III. fejezet
- 2.1.5. Verebélyi Imre: Az EU hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra I. és II. Magyar Közigazgatás 2001. évi 7-8. sz.
- 2.1.6. H. Siedentopf-Ch. Hanschild: Európai integráció és a tagállamok közigazgatása Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 107-118. old.
- 2.1.7. J. Fournier: A megbízható közigazgatás Magyar Közigazgatás 1997. évi 10. sz.
- 2.1.8. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. vonatkozó fejezete
- 2.1.9. Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására. Magyar Közigazgatás 2002. évi 7-8. szám
- 2.1.10. Torma András: Az EU-csatlakozás hatása a magyar közigazgatásra, különös tekintettel annak szervezeti rendszerére In: A közigazgatás egyes alproblémái. Emlékkötet Martonyi János halálának 25. évfordulója alkalmából (Szerk.: Kaltenbach Jenő) Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2007. (107-132. old.)
- 2.1.11. Józsa Zoltán: Az európai közigazgatási tér összefüggéseiről. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12. szám
- 2.1.12. Forgács Imre: Eljárásrendek harmónizációja és/vagy globális közigazgatás? Európai Tükör 2007. évi 11. szám
- 2.1.13. Fábrián Adrián: Az EU-jog és a tagállami közigazgatási eljárás kapcsolódási pontjai. Magyar Közigazgatás 2006. évi 10. szám
- 2.1.14. Czuczai Jenő: Közigazgatás és európai integráció. In: Magyar Közigazgatási jog Különös Rész (Szerk.: Ficzer Lajos) Osiris Kiadó Budapest, 1999.
- 2.2. Az európai regionalizmus
Szakirodalom:
- 2.2.1. Torma András: Európai közigazgatás..... 151-170. old.
- 2.2.2. Horváth Gyula: Európai regionális politika Dialógus Campus Kiadó Budapest-Pécs 1998. 327-376., 429-448. old.
- 2.2.3. Forgácsné dr. Orosz Valéria: A Regionális Önkormányzatok Európai Chartájának tervezete és a régiók nemzetközi együttműködése Magyar Közigazgatás 2000. évi 7-8. sz.
- 2.2.4. Dr. Bende Szabó Gábor: Svédország és a regionalizmus Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz.
- 2.2.5. Pálné Kovács Ilona: Regionális politika és közigazgatás. Dialóg Campus Kiadó Budapest – Pécs, 1999.
- 2.2.6. Torma András: Adalékok az Európai Unió regionális politikájának jogi aspektusaihoz, különös tekintettel a 2007-2013 közötti programozási időszakra. In: Academia Budapestiensis Communicationis et Negotii. ANNALES Tomus I. (Redigit: Jolán Róka) Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Budapest, 2007. (358-385)
- 2.2. Wiener György: A regionális fejlődés nyugat-európai modelljei. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (442-449. old.)

- 2.3. Az Európai Unió és az önkormányzatok
Szakirodalom:
- 2.3.1. Torma András: Európai közigazgatás.... 196-237. old.
- 2.3.2. Dr. Nyikos Gyorgyi: Önkormányzatok az EU-ban Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. sz.
- 2.3.3. Dr. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. sz.
- 2.3.4. EU-integráció - önkormányzatok I. Önkormányzati Szövetségek Tanácsa Budapest, 1998.
- 2.3.5. Európai integráció az önkormányzatok szemszögéből. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 1997.
- 2.3.6. Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik. Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. szám

3. Európai Unió - magyar közigazgatás

- 3.1. EU - magyar közigazgatás általános kérdései
Szakirodalom:
- 3.1.1. Dr. Lőrincz Lajos: Európai integráció - magyar közigazgatás Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. szám
- 3.1.2. Dr. Chronovszki Nóra Integráció és alkotmányozás Magyar Közigazgatás 2000. évi 3. sz.
- 3.1.3. Kondorosi Ferenc: Az euroatlanti integráció hatása a közjogra. Magyar Közigazgatás 2003. évi 1. szám
- 3.1.4. Torma András: Megérkeztünk! Magyar közigazgatás az Európai Unióban In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogi Tudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (409 – 418. old.)
- 3.1.5. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és a Kormányzásra I. és II. Magyar közigazgatás 2001. évi 7. és 8. szám
- 3.2. EU - magyar regionalizáció
Szakirodalom:
- 3.2.1. Horváth Gyula: Európai regionális politika. Budapest-Pécs 1998. VI. fejezet
- 3.2.2. Kara Pál: Néhány gondolat a regionalizációról. Magyar Közigazgatás 2000. évi 9. sz.
- 3.2.3. Pálné Kovács Ilona: Régiók most, vagy soha. Magyar Közigazgatás 2004. évi 6. szám
- 3.2.4. Torma András: Quo vadis európai regionális politika? In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. University Press Miskolc, 2004. (313-354. old.)
- 3.3. EU - magyar önkormányzatok
Szakirodalom:
- 3.3.1. Török Éva: A közigazgatás fejlesztése és az Európai Közösségekkel történő jogi harmonizáció összefüggései Magyar Közigazgatás 1994. évi 1. sz.
- 3.3.2. Orava Márta: Felkészülés az Európai Unióhoz való csatlakozásra önkormányzati szemszögéből Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. sz.
- 3.3.3. Dr. Babucs Béláné: Új kihívások az EU csatlakozáskor Magyar Közigazgatás 1999. évi 7. sz.

- 3.3.4. Soósné dr. Gáspár Gabriella: Helyi jogharmonizáció Magyar Közigazgatás 2000. évi 2. sz.
- 3.3.5. Torma András: i. m. 196-237. old.
- 3.3.6. Szigeti Ernő (Szerk.) Az önkormányzati közigazgatás az EU-csatlakozás tükrében. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 2004.
- 3.3.7. Kiss László: A magyar önkormányzatok fejlődési esélyei az Európai Unióban. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (197- 2005. old.)

4. A nemzetközi jog fejlődési tendenciái

1. A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára
2. A nemzetközi jog és a magyar jog kapcsolatrendszere a magyar alkotmánybírósági, kormányzati és parlamenti gyakorlat fényében
3. A nemzetközi bíróságok számának növekedése és a felvetődő problémák
  - a.) nemzetközi bíróságok önálló jogalanyiségének megjelenése
  - b.) a bíróságok belső szabályzatainak jogi természete
4. Törekvések az erőszak legitim alkalmazása kategóriáinak kiszélesítésére
Szakirodalom:
  - Kovács Péter: A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára - a tankönyvek tükrében (Kézirat a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara alapításának 20. évfordulójára készített tanulmánykötet számára)
  - Kovács Péter (szerk.): Le droit international au tournant du millénaire - International law at the Turn of the Millennium (a magyar nemzetközi jogászok 1999. december 8-i konferenciáján tartott előadások idegen nyelvű változataiból készült tanulmánykötet) Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2000. Budapest
  - Kovács Péter: Alkotmányosság és nemzetközi jog in: Iustum, Aequum, Salutarem (Emlékkönyv Zlinszky János tiszteletére) Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar 1998. Budapest
  - Kovács Péter: Nemzetközi szervezetek szankciós típusú határozatai magyarországi érvényesíthetőségének alkotmányjogi gyakorlata és problémái - megjelenés alatt (Bodnár László (szerk.): Az Európai Unióhoz való csatlakozás belső alkotmányossági problémái és megoldásaik de lege ferenda c. kutatási projekt zárókiadványában) JATE 2001. Szeged

5. A pénzügyi jog fejlődési tendenciái

1. Rendszerváltás és adóreform; a rendszerváltás egyes különös jogintézményei: a privatizáció, tőzsdei privatizáció intézménye.
2. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adójog rendszere, alapelvei, a kettős adóztatási egyezmények, kapcsoló tényezők a nemzetközi adóztatás területén.
3. A nemzetközi adózás alapintézményei: adóelkerülés, káros adóverseny, a külföldi befektetések adóztatása.
4. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció a közvetett adók területén az Európai Unióban.
Szakirodalom:
  - Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció In: Facultas Nascitur, 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o.

- Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása *Advocat* 2001/2.
- Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás *Pénzügyi Szemle* 2001/10. szám 878-888. o.
- Deák Dániel: Adótervezés a nemzetközi gyakorlatban *Adventura* 2000 Kft. 2000.
- Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések *Sectio Juridica et Politica*. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet ME 260. fennállására 43-57. o.
- Kakuk János: Adóharmonizáció az Európai Unióban *Európa Tükör* 37. sz.
- Kakuk János: Az Európai Unió harmonizációjának újabb eredményei a forgalmi adózás területén *Pénzügyi Szemle* 1994/3. sz. 204-212. o.

6. Követelmények

- A kapcsolódó szakirodalom áttekintése
- Egy választott téma részletes feldolgozása a szakirodalom alapján
- A választott témából minimum 1/2 ív terjedelmű tanulmány készítése

Miskolc, 2009. január 22.

Prof. Dr. Torma András
intézetigazgató egyetemi tanár

A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai című

a „*Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában*” doktori programhoz
kapcsolódó jogelméleti előadás-sorozat tematikája és követelményrendszere

1. Az előadások címe: *A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai*

2. Tárgyjegyző: Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár

3. Az előadások célja: A graduális képzés részét képező „jogbölcselet” c. tárgy keretében nyújtott, vázlatos elmélettörténeti áttekintés alapján és háttérén elmélyültebb megismerkedés a fontosabb jelenkori irányzatokkal és gondolkodókkal. A kiválasztás szempontja egyfelől az, hogy a jogbölcseleti gondolkodás XX. századi, de nem a pillanatnyi népszerűség által felkapott képviselőiről essen szó; másfelől az, hogy a kiválasztott szerzők egy-egy markánsan elkülönülő eszméletörténeti álláspontot képviseljenek. Ezen irányzatok közül kiemelkedik a jogpozitivizmus útkeresése a XX. század végén, ami a tematika központi tárgyát fogja képezni.

Az egyes foglalkozások tematikája a jogpozitivizmus és a természetjogi gondolkodás klasszikusainak és változásainak áttekintése után a XX. század második felének és napjainknak a meghatározó szerzői – Hart, Dworkin, Raz, Rawls stb. – valamint az ő munkásságuk, az őket ért kritika és a továbblépés lehetőségeinek felvillantása mentén alakul.

4. A félév beosztása: Kéthetente 2 óra, előzetesen egyeztetett helyen és időpontban.

5. Vizsgakövetelmények: A tárgy szóbeli kollokviummal záródik. A vizsgára bocsátás feltétele ½-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, jogelméleti tárgyú dolgozat

megírása. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével kell egyeztetni. A szóbeli kollokvium a dolgozat „megvédéséből” és a kötelező tananyag számonkéréséből áll.

6. Kötelező tananyag: Bódig-Győrfi-Szabó (szerk.): A Hart utáni jogelmélet alapproblémái. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004. kijelölt részei

7. Ajánlott irodalom:

A kötelező tananyagban és a tutorok által megjelöltekén kívül:

H. Kelsen: *Tiszta jogtan.* (Ford.: Bibó I.) Budapest, 1988.

H. Kelsen: *Az államelmélet alapvonalai.* (Ford.: Moór Gy.) Miskolc: Bíbor Kiadó, 1997.

H. Kelsen: *Allgemeine Theorie der Normen.* Wien: Manz Verlag, 1979

Angolul: *General Theory of Norms.* (Transl.: M. Hartney) Oxford: Clarendon, 1991.

H. Coing: *A jogfilozófia alapjai.* (Ford.: Szabó B.) Budapest: Osiris, 1996.

H. L. A Hart: *A jog fogalma.* (Ford.: Takács P.) Budapest: Osiris, 1995.

H. L. A. Hart: 'Meghatározás és elmélet a jogtudományban.' In: Szabó M. – Varga Cs. (szerk.): *Jog és nyelv.* Budapest, 2000.

R. Dworkin: 'A szabályok modellje.' In: Szabófalvi J. (szerk.): *Mai angol-amerikai jogelméleti törekvések.* Miskolc: Bíbor Kiadó, 1996.

R. Dworkin: 'A politikai bírók és a joguralom.' In: Takács P. (szerk.): *Joguralom és jogállam.* Budapest, 1995.

R. Dworkin: 'Alkotmányjogi esetek.' In: Paczolay P. (szerk.): *Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés.* Budapest, 1995.

R. Dworkin: *Laws's Empire.* Cambridge, Mass.: Harvard U. P., 1986.

R. Dworkin: *Freedom's Law. The Moral reading of the American Constitution.* Oxford: Oxford U. P., 1986.

J. Rawls: *Az igazságosság elmélete.* (Ford.: Krokóvay Zs.) Budapest: Osiris, 1997.

Kis J.: 'Az igazságosság elmélete. John Rawls magyarul.' In: *Világosság.* 1998/8-9.sz., 3-66.

Béndek P.: 'Rawls konstruktivizmusáról.' In: *Politikatudományi Szemle.* 1991/1. sz., 123-132.

Varga Cs. (szerk.): *Jog és filozófia.* Budapest, 1988.

Szabó M. (szerk.): *Ius humanum. Ember alkotta jog. Műhelytanulmányok.* Miskolc: Bíbor, 2001.

Szabó M. (szerk.): *Natura iuris. Természetjogtan & jogpozitivizmus & magyar jogelmélet.* Miskolc: Bíbor, 2002.

Szabó M. (szerk.): *Szabály és/vagy norma a jogelméletben.* Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004.

(Dr. Szabó Miklós)
tanszékvezető egyetemi tanár

IV. szemeszter

„Bűnügyi tudományok fejlődési irányai”

I. A tantárgy oktatásának célja

Az egy féléves oktatási program célja a bűnügyi tudományok, ezen belül a büntetőjog-tudomány, büntetőeljárás jog tudomány és a kriminológia leglényegesebb új nemzetközi és hazai eredményeinek bemutatása, valamint a meghatározó külföldi és hazai kriminálpolitikai tendenciák, büntető anyagi jogi és eljárásjogi jogalkotási törekvések és megoldások, továbbá bűnmegelőzési megközelítések, programok bemutatása.

II. Követelményrendszer

Vizsgakövetelményként a hallgatóknak – a tárgyjegyzővel legkésőbb március 20-ig egyeztetett témáról – egy ív terjedelmű dolgozatot kell írniuk. A dolgozat leadási határideje: 2007. június 30. A minősítés öt fokozatú osztályozással történik.

III. A program tanulmányozásához ajánlott irodalom

Bárd Károly: Európai büntetőpolitika. In: Tények és kilátások. Szerk.: Erdei Árpád. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1995. 149-159.o.

Csemáné Dr. Váradai Erika – Lévy Miklós: A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések az új Büntető Törvénykönyvben. Büntetőjogi kodifikáció, 2002. 1. szám (megjelenés alatt).

Farkas Ákos: Büntetőjogi együttműködés az Európai Unióban. Osiris Kiadó, 2001.

Farkas Ákos: A falra akasztott nádpálca avagy a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának korlátai. Osiris, Budapest, 2002.

Farkas Ákos – Róth Erika: Tanúvédelem a büntető eljárásban. Magyar Jog, 1992. 10.

Görgényi Ilona: A bűncselekménnyel okozott kár megtérítésének perspektívái. In: Lévy Miklós (szerk.): A büntetőeljárás modernizációja az európai jogharmonizáció és a növekvő bűnözés kettős szorításában. II. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Kriminológiai Közlemények külökiadás, a Magyar Kriminológiai Társaság kiadványa, Bp. 1998, 96-113. o.

Görgényi Ilona: Régi és új paradigma: a restoratív igazságszolgáltatás. In: Békés Imre Ünnepe kötet. Szerk.: Gellér Balázs. ELTE ÁJK, Budapest, 2000. 151-168.o.

Lévy Miklós: Az angol büntető igazságszolgáltatási politikáról, annak szerzőiről és szereplőiről. Bűnügyi Tudományi Közlemények. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2000. 49-87.o.

Róth Erika (szerk.): A tanúvédelem útjai Európában. A Bűnügyi Tudományi Közlemények 3. sz. kötete. Bíbor Kiadó, 2002.

Barabás Andrea Tünde: Kárjótétel a magyar büntető igazságszolgáltatás történetében. Magyar Jog, 1993. évi 11. szám.

Blutman László: Az ártatlanság vélelmének hatóköre az európai alapjogokban. In: Emlékkönyv Dr. Szabó András egyetemi tanár 70. születésnapjára. Szeged, 1998. 57-75.o.

C. Wells: Corporations and Criminal Responsibility (Oxford: Clarendon Press, 1994)

Csonka Péter: Reversal of the burden of proof – compatible with the European Convention of Human Rights? In: Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára. Bp. Magyar Kriminológiai Társaság, 1998. 65-73. o.

Delmas-Marty, Mireille (ed.): Corpus Juris Economica 1997.

Farkas Ákos: Az EU törekvései a büntetőjogi együttműködés (át)alakítására, Bűnügyi Tudományi Közlemények 7., Bíbor Kiadó 2004. 9-26. o.

Freda Adler-Gerhard O. W. Mueller – William S. Laufer: Kriminológia. Ford. B. Varga Éva és Bódig Mátyás. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kígyóssy Katinka: A jogi személyek büntetőjogi felelőssége (MJ, 1999.12. 747-758.o.)

Lévy Miklós: Bűncselekmény-e a kábítószer-fogyasztás (Psychiatria Hungarica, 1999.3. 265-269.o.)

Masika Edit-Harmati Gergely: Egységes belbiztonsági és jogi térség Európában c. kötetből a II. rész: Az Európai bel- és igazságügyi együttműködés fejlődése az európai gazdasági közösség alapító szerződésétől az Amszterdami Szerződésig: 135-364.o. (Integrációs Stratégiai Munkacsoport, Bp., 1999).

Mediation in Panel Matters – Recommendation No. R (99) 19, adopted by the Committee of Ministers of the council of Europe on 15 September 1999.

Morvai Krisztina: Meditáció a mediációról – avagy gondolatok az elkövető és a sértett közötti konfliktus megoldásának új megközelítéséről. Magyar Jog, 1989. évi 2. szám.

- Nagy Ferenc:** Jóvátétel mint a konfliktusfeloldó büntető igazságszolgáltatás egyik formája. Jogtudományi közlöny, 1993. évi 3. szám.
- Nagy Ferenc:** A büntetőjog legújabb változásairól – nemzetközi kitekintés alapján. Megjelent a Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára c. kötetben. (Magyar Kriminológiai Társaság, Bp., 1998. Szerk. Gönczöl Katalin és Szabó András. 191-201. o.)
- N. Lacey, C. Wells and D. Menre:** Reconstructing Criminal Law (London: Butterworth, 1994)
- Pieth, Mark:** The Harmonization of Law Against Economic Crime. In: European Journal of Law Reform 1998/1999. Vol. 1. 527-545- p.
- Roach, Kent:** Four Models of the Criminal Process. In: The Journal of Criminal Law and Criminology, 1999. Vol. 89. 671-716. p.
- Roger Hood:** The Penalty (Oxford: Clarendon Press, 1996)
- Stephens, Gene (ed.):** The Future of Criminal Justice. Criminal Justice Studies Anderson Publishing Co., 1982. 1-22.p.
- Szabó András:** Büntetőpolitika és alkotmányosság. (JK. 1995. 9. 418-424.o.)
- Szabó András:** Alkotmány és büntetőjog (JK. 1999. 4. 165-171.o.)
- Walker, Samuel:** Taming the System. The control of Discretion in Criminal Justice 1950-1990. Oxford University Press, 1993.
- Wiener A. Imre:** A nemzetközi büntetőjog a nemzetközi jog aspektusából. Megjelent a Nyugat-európai hatások a magyar jogrendszer fejlődésében (ELTE ÁJK Kiadványa, Bp., 1994. Szerk.: Margitán Éva, Kisfaludi András, 31-64.o.)
- Wiener A. Imre (szerk.):** Büntetendőség, büntethetőség. Büntetőjogi tanulmányok. (KJK, MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, Bp., 1997)
- Zeder, F.:** A büntetőjogi együttműködés jogi aktusai az Európai Unióban és azok államon belüli átültetése (MJ. 1999. 11. 682-689.o.)

Dr. Farkas Ákos
egyetemi tanár, tárgyjegyző

---

*„A munkajog, az agrárjog és a környezetvédelmi jog
az Európai Unióban”*

I. A tantárgy oktatásának célja

1. A doktorképzésnek a címben megjelölt területe négy, egymással részben összefüggő joganyagot fog át. I. A munkajog ugyanis a társadalombiztosítási, ill. a szociális joggal azon az alapon függ össze, hogy: a) a munkában töltött ún. szolgálati évek alapozzák meg a társadalombiztosítási szolgáltatások iránti jogosultságot, b) a biztosítási típusok némelyike üzemi jellegű, c) a foglalkoztatás elősegítésének aktív és passzív eszközei, különösen a munkanélküli segélyezés szociális jogi természetű, d) az üzemi társadalombiztosítás területén érvényesül a kollektív érdekegyeztetés és a kollektív megállapodás. II. A munka- és a szociális jog az agrárjoggal: a mezőgazdasági munka és önfoglalkoztatási (egyéni vállalkozó farmer, gazdasági társasági vagy szövetkezeti tagi vállalkozókénti vagy alkalmazotti minőségben munkát végző) jogviszony alapján: a) az individuális munkajoggal (arbeits- und arbeitsähnliche Verhältnis), b) az előbb említett jogviszonnyal összefüggő agrár- érdekvédelmi tevékenységen keresztül a kollektív munkajoggal (mezőgazdasági munkáltató szövetségek és szakszervezetek érdekegyeztető tárgyalásai és kollektív szerződésai), c) a mezőgazdasági munka és farmervállalkozói jogviszony alapján a társadalombiztosítási joggal. III. Az agrárjog és

a munkajog a környezetvédelmi joggal a következő területeken kapcsolódik egymással össze: a) a munkajog és a környezetvédelmi jog a munkahelyi környezet munkahigiéniai és munkavédelmi, valamint munkaegészségügyi követelményeit biztosító jogintézményeken keresztül, b) az agrártevékenység pozitívan, de ugyanakkor negatívan is befolyásolhatja a termőtalajállományt, a föld-, az erdő-, valamint a vadállományminőséget (kemizálás, növényvédelem, legelőtömegterhelés, erdő- és vadgazdálkodás szakszerűségének kérdése), a környezetet (vegyszerezés), valamint a természetet is (pl. erdőirtás, mocsárlecsapolás, stb.), c) a munkajoghoz hasonló érdekegyeztetési rendszer kiépülése az agrárjog és a környezeti jog területén.

2. Az Európai Unió munka-, szociális-, agrár- és környezetvédelmi jogának mind eme átfedési-összefüggési pontjai, mind pedig egyes saját szakterületi kérdései a tanács és a bizottság által kiadott jogforrásokkal konzisztens módon rendezve vannak, amelyekkel összhangban áll a tagállamok nemzeti szabályozása. Nem mondható mindez el a magyar jogrendszerre, amely a doktori program által átfogott jogterületet is még csak részben harmonizálta. Az előadások éppen ezért a jogharmonizációs szükségletre és a diszharmonizációs fonákságokra fókuszál és koncentrálnak.

1. A programhoz tartozó előadásokat Prof. Dr. Prugberger Tamás és dr. Csák Csilla egyetemi docens tartják az általuk összeállított témarendszer alapján.
2. 4. Az egyes témakörökhöz tartozó jogintézmények bemutatásánál az európai szabályozást ismertetjük, a magyar szabályozásra csak annyiban térünk ki, ha az ütközik az uniós normákkal.

II. A tantárgy oktatási programja, előadási ütemezése

	<i>Óra-szám</i>	<i>Címe</i>	<i>Előadó</i>
1	2	A munkaügyi- és a szociális érdekegyeztetés fajtái, szereplői, célja, rendszere, kialakult formái, valamint a kollektív szerződés, továbbá az érdekviták rendszere és rendezése az EU-ban, összevetve az USA-val	Prugberger Tamás
2	1	Az érdekegyeztetés európai mechanizmusa az agrárium és a környezeti jog területén, agrárpiaci rendtartás	Prugberger Tamás és Csák Csilla
3	2	Az üzemi tanács intézménye az EU tagállamokban, az európai üzemi tanács. Az ÜT feladata, szerepe, jogosítványrendszere és a nemzeti jogokban kialakult egyes szervezeti formái	Prugberger Tamás
4	2	Az agrárjog, mint a vidékfejlesztés joga az AGENDA 2000 tükrében és ennek pénzügyi/hitelezési, infrastruktúra-fejlesztési, környezet-természetvédelmi, valamint foglalkoztatási vonatkozásai	Csák Csilla
5	2	A munkaszerződés, ill. a munkaviszony egyes intézményi csomópontjaihoz tartozó európai normák bemutatása és elemzése	Prugberger Tamás
6	2	Az agrárjog főbb jogharmonizációs területei és a jogharmonizáció előrejutása Magyarországon	Csák Csilla

7	2	Az európai környezet- és természetvédelmi jog és felelősségi rendszer	Prugberger Tamás, Csák Csilla
8	2	A nyugat-európai társadalombiztosítási strukturális rendszer	Prugberger Tamás

Összesen: 15 óra/félév

III. Követelményrendszer

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

IV. Irodalom

a) Kötelező irodalom:

Agrárjog Novotni Kiadó, Miskolc, 2007

Bándi Gyula: Környezetvédelmi kézikönyv. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1995.

Fodor László: Integratív környezetjog. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2000.

Csák Csilla: Környezetjogi előadások. Novotni Kiadó, Miskolc, 2008.

Fodor László-Prugberger Tamás: A környezeti jog dogmatikai rendszere. Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest, 1995.

Könczei –Gyulavári: Európai szociális jog, Osiris Kiadó, Budapest 2000.

Prugberger Tamás: Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog, CompLex, Budapest, 2001.

Fabók András-Prugberger Tamás: Társadalombiztosítási jog. Szt. István Társulat, Budapest, 2006.

Prugberger Tamás-Rácz Zoltán-Sztojkané: Magyar és európai foglalkoztatás támogatási, munkavédelmi és munkaügyi igazgatási jog. Bíbor Kiadó, Miskolc 2006.

Prugberger Tamás: Az európai munkajog vázlatja. DE ÁJK-Licium Kiadása, Debrecen, 2006.

Prugberger Tamás: Az európai szociális jog vázlatja, DE ÁJK Kiadás, Debrecen 2008.

Prugberger Tamás: A munkajog és a polgári jog kapcsolata a globalizálódó gazdasági viszonyok között. Kompetitív Könyvek 5. Debrecen, 2006.

Prugberger Tamás: Munkajogi normatív értékek és a globalizálódó gazdaság, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2008.

Prugberger Tamás: Globalizáció, neoliberalizmus és a jog. Van-e kiút az útvészéből? Kairosz Kiadó, 2008.

b) Ajánlott irodalom:

Bakács Tibor: Európai környezeti jog. Környezetgazdálkodási Intézet. Budapest, 1994.

Gyulavári Tamás (szerk.): Az Európai Unió szociális dimenziója, SzCsM Kiadás, Budapest, 2000.

Kiss György (szerk.): Az Európai Unió munkajoga. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kiss György: Munkajog. Osiris, Budapest 1998.

Dr. Prugberger Tamás
Prof. Emeritus

Dr. Csák Csilla
tanszékvezető egyetemi docens

III. PROGRAMOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MEGHIRDETETT SZAKSZEMINÁRIUMOK II-IV FÉLÉV (a programhoz tartozó hallgatónak kötelező, a többiek speciális kollégiumként felvehetik)

**„A munka- és szervezeten belüli vállalászási viszonyok magyarországi jogi
rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a
kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”**

című programhoz kapcsolódó *Munkajogi szakszeminárium* tematikája és
követelményrendszere

**I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium II. (Munkajogi tárgyú program
esetében)***

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek munkajogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma

A munkavállaló munkáltató általi kirendelése, kiküldetése a 96/71. sz. irányelv alapján, valamint a munkaerő-kölcsönzésről szóló 96/71 sz. irányelv figyelembevételével

2. téma

A munkáltató helyzetében jogutódlással beálló változás kihatása a munkaviszonyra a 77/187. sz. irányelv tükrében. Ezzel összefüggésben a csőd és a felszámolási eljárás munkaügyi vonatkozásai a 80/987/EGK irányelv tükrében. Az egyes európai államok idevonakozó nemzeti szabályozása és a magyar munkaügyi szabályozás problémája.

3. téma

A munkaviszonyból fakadó jogok és kötelezettségek az irányelvek alapján és a betegszabadság európai uniós rendezése. A munkáltató gondoskodási kötelezettsége a munkavállalóval szemben, és a munkáltató munkavállalóval szembeni versenytilalmi és a többi munkavállalóval történő együttműködési kötelezettsége. A munkáltató tájékoztatási kötelezettsége a 91/533/EGK irányelv tükrében.

4. téma

A munkaviszony megszűnése, és megszüntetése különös tekintettel a 75/129. sz. EGK irányelv alapján történő csoportos létszámleépítésre.

5. téma

A munkavállaló halála, rendes és rendkívüli felmondás, végkielégítés és a közszolgálatban a felmondás és a csoportos létszámleépítés problémája, mindez az EU tagállamok jogi rendezése tükrében.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott

kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalkezési viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”

című programhoz kapcsolódó *Munkajogi szakszeminárium*
tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium IV. (Munkajogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek munkajogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma

Az EU tagállamok szociális rendszere általában: a) a foglalkoztatás-támogatás és segélyezés intézménye, az aktív és passzív támogatások rendszere. A munkaerőpiaci szervezet felépítése az EU tagállamokban és Magyarországon. A képzési és továbbképző intézmények működése és fenntartási rendszere.

2. téma

A munkanélküli segélyezés formái az Európai Unió egyes államaiban és az idevonatkozó magyar szabályozás a gyakori módosítások tükrében. Kelet- és közép-európai államok segélyezési formái.

3. téma

Nyugdíj- és balesetbiztosítás valamint az üzemi balesetbiztosítás az EU irányelvek és a tagállamok nemzetközi szabályozása, továbbá a magyar jogi rendezés tükrében.

4. téma

Az egészségbiztosítás az Európai Unió államaiban és a magyar rendszer reformjának problémái.

Szociális alapon történő segélyezés, valamint a közhasznú munka.

5. téma

A munkaerő szabad áramlása, a munkavállalás szabadsága és a vállalkozás szabadsága az Európai Unióban.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni.

Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalkezési viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”

című programhoz kapcsolódó munkajogi szakszeminárium
tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium II. (Környezetvédelmi jogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma:

A földterület méhének és felszínének környezeti védelme. A bányászat és a geológiai kutatásokkal kapcsolatos környezetvédelem, a tájvédelem, valamint a föld felszínének az élettelen tényezőivel összefüggő környezeti védelem és barlangokkal összefüggő jogi normarendszer, hazai és külföldi viszonylatban.

2. téma:

A föld felszínének élőhelyi védelme, az élőnövényzet különösen az erdők védelme, erdő és levegőtisztaság védelem, erdő- és vadvédelem, az erdő és a természet egyéb növényi és állati életközösségének a védelme. Vad- és madárvédelem, a vizek élőközösségének a védelmére vonatkozó hazai és külföldi jogi szabályozás.

3. téma:

Mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő környezeti védelem, különös tekintettel a növényvédő szerek használatára, a legelők és a legelőtakaró fenntartására vonatkozó védelem, valamint a mezőgazdasági termőföld termőképességének fenntartására vonatkozó védelmi tevékenység. Az agrominimum szabályozásának idevonatkozó szabályai.

4. téma:

A levegő és a vízvédelem a gyáripari tevékenységgel, valamint a közlekedéssel összefüggésben, továbbá települések környezetvédelme, ideértve az épített környezetvédelmét, telekrendezés, egyedi építmény és műemlékvédelem, továbbá a műszaki létesítményekkel összefüggő védelem.

5. téma:

Veszélyes anyagokkal összefüggő táj-, természet-, település- és ingatlanvédelem, valamint légtér-, földterület- és vízvédelem.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgy - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalkozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”
című programhoz kapcsolódó munkajogi szakszeminárium tematikája és követelményrendszere.

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium IV. (Környezetvédelmi jogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma:

A környezetvédelem gazdasági eszközei, a környezetvédelmi alapok, környezetvédelmi támogatások, és a környezetvédelem megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben.

2. téma:

A környezetvédelmi felelősség eszközei, a környezetvédelmi felelősségbiztosítás megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben.

3. téma:

A hulladékgyűjtés alapfogalmai, speciális alapelvei és szabályai a magyar gyakorlatban.

4. téma:

Kihívások a magyar környezetjog előtt. A bővítéssel kapcsolatos teendők, és a csatlakozási tárgyalások eredményei.

5. téma:

Az agrár-környezetjog hatályos szabályai, a környezeti szempontok érvényesítése a '90-es évek Közös Agrárpolitikájában, a Mc. Sharry terv környezetvédelmi támogatásai, a vidékfejlesztés és a környezetvédelem.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgy - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi

tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„Az európai közös jog történeti, társadalmi gyökerei” című programhoz kapcsolódó jogtörténeti szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: *Jogtörténeti szakszeminárium*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek jogtörténeti, tudomány-módszertani és kutatásméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

1. A jogtörténeti összehasonlító módszer alapelvei, a jogi komparatiztika módszertani jellegzetességei. A XIX. századi német források felhasználásának lehetősége a büntetőjog-történeti kutatásban. A Csemegi –kódex létrejöttére ható német kodifikációs művek.

2. A XX. századi történeti források szerepe a jogtörténeti feldolgozásokban. Az emberi jogok korlátozásának formái a két világháború között. A jog szerepe a fasiszta rendszer működtetésében. Jogfosztó rendelkezések a sajtó tükrében. A napisajtó, mint jogtörténeti forrás.

3. A helytörténetírás és a jogtörténet kapcsolata, módszertani kérdései. Az általános történet és jogtörténet kutatási szempontjainak összevetése. Miskolc várostörténetének jogtörténeti közelítése, a társadalomtörténet és jogtörténet kapcsolata.

4. Az antikvitás, a középkor kutatásának módszertani követelményei. A római jog továbbélésének kutatási irányai. A *ius commune* a történeti irodalomban. Továbbélő magánjogi intézmények és a jogtörténetírás.

5. A magyar katonai büntetőjogra vonatkozó hazai és nemzetközi irodalom áttekintése. A szakmai biográfia írásának módszertani követelményei. A tételes jog és a jogtörténet kapcsolódása, tárgyi, időrendi elhatárolás.

6. A kormányzattörténeti kutatások alapkérdései. Az újkori magyar közigazgatás történetének feldolgozási lehetőségei. A levéltári források szerepe a jogtörténeti kutatómunkában.

7. A jogtörténeti feldolgozás módszertana. A jogtörténeti tárgyú PhD dolgozatok tartalmi, módszertani követelményei. A jogtörténeti feldolgozás módszertana.

8. A tudományos szövegek hivatkozási rendszere, idegen művek felhasználásának szabályai. Félévzáró foglalkozás.

A szakszemináriumon a jogtörténeti programra jelentkező nappali tagozatos I-II. éves hallgatók részvétele kötelező.

Dr. Stipta István
egyetemi tanár, programvezető

A magyar jogbölcseleti gondolkodás története

című

a „*Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában*” doktori programhoz kapcsolódó jogelméleti szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

I. A szakszeminárium oktatásának célja

A magyar jogbölcseleti tradíció legfontosabb korszakainak és kiemelkedő alakjainak megismerése fontos részét képezi a hazai jogi kultúrának. A szakszeminárium célja, hogy a doktorjelölteket megismertesse ezzel a tradícióval, mely fontos részét képezi az európai jogfilozófiai és jogtudományi gondolkodásnak. Az előadások felhasználják az alkalmat arra, hogy bemutassák a magyar jogbölcseleti gondolkodásra jelentős befolyással lévő európai jogfilozófiai irányzatokat is.

II. A tantárgy oktatási programja, előadási ütemterve

1. A jogbölcseleti gondolkodás kezdetei Magyarországon
- 2-3. A természetjogi gondolkodás kialakulása és képviselői
4. A kantiánus észjogi iskola követői
5. A történeti jogi iskola hatása és követői
- 6-8. A modern jogpozitivizmus és változatai
- 9-13. A neokantiánus jogbölcseleti gondolkodás és kiemelkedő alakjai
- 14-15. A polgári jogbölcseleti tradíció a második világháborút követően

III. Követelményrendszer

A doktorjelölteknek két számonkérési lehetőség közül lehet választani: a) 0,5 szerzői ív (20.000 n) terjedelmű a témakörhöz tartozó „tanulmány” megírása + a tanulmány kollokvium keretében való „megvédése”; b) a kötelező tananyag – a kötelező irodalomból a tárgyjegyző által megjelölt részek – szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

IV. Irodalom

a) *Kötelező irodalom:*

- Loss – Szabadfalvi – Szabó - H. Szilágyi - Zödi: *Portrévázlatok a magyar jogbölcseleti gondolkodás történetéből* (Miskolc, Bíbor Kiadó, 1995)
- Szabadfalvi József: *A cselekvőségi elmélettől az újrealizmusig* (Budapest, Gondolat Kiadó – Debreceni Egyetem, 2004)

b) *Tárgyhoz kapcsolódó (a tanszéken elérhető) ajánlott irodalom*

ba) *Általános áttekintés:*

Szilágyi Péter: *Fejezetek Az ELTE Állam- és Jogelméleti Tanszékének történetéből*. In: Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Tomus XXVI. (Budapest, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1984) 105-153. o.; Samu Mihály - Szilágyi Péter: *Az állam- és jogelmélet oktatásának története egyetemünkön*. In: Horváth Pál (szerk.): *Az Állam- és Jogtudományi Kar szerepe a magyar jogtudomány*

fejlődésében (Budapest, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1985) 313-392. o.; Szabadsfalvi József: *Jogbölcséleti hagyományok* (Debrecen, Debrecen University Press 1999.) 11-190. o.

ba) Egyes jogbölcselőket bemutató szakirodalom:

Cs. Kiss Lajos: Szabadság és kényszer (Horváth Barna szellemi pályája) In: Horváth Barna: *Angol jogelmélet* (Budapest, Pallas Stúdió – Attraktor Kft., 2001) 569-611. o.; Kupa László: *Pulszky Ágost bölcsellete* (Budapest, Seneca Könyvkiadó, 1996); Nagy Endre: Erény és tudomány. Vázlat Somló Bódog gondolkodói pályájáról. *Világosság*, 23 (1981) 12, 764-772. o.; Pulszky Ágost társadalom- és államtana. *Szociológia*, 5 (1977) 2, 207-213. o.; Lehet-e tudományos a világnézet? Pikler Gyula értékmentes jogszociológiája. *Világosság*, 33 (1991) 2, 81-92. o.; Paczolay Péter: Moór Gyula jogfilozófiája. *Jogtudományi Közlöny*, 44 (1989) 10, 505-512. o.; Solt Kornél: Moór Gyula jogfilozófiájáról. *Holmi*, 6 (1994) 12, 1850-1862. o.; Szabadsfalvi József: „Demokrácia és jog”. Adalékok Horváth Barna politikaelméletéhez (1945/46.) *Magyar Közigazgatás*, 40 (1990) 7, 605-613. o.; Moór Gyula. *Egy XX. századi magyar jogfilozófus pályaképe* (Budapest, Osiris-Századvég, 1994); „Coactus tamen volui!” (Bibó István jogbölcséleti munkássága) *Forrás*, 22 (1985) 12, 13-21. o.; Szilágyi István: *Bibó István (1911-1979). Vázlat pályafutásáról és életművéről* (Miskolc, Bibó István Olvasókör, 1990); Zsidai Ágnes: Tény és érték (Moór Gyula és Horváth Barna jogfilozófiai vitája) *Jogtudományi Közlöny*, 44 (1989) 10, 513-519. o.; A perspektíva tüneménye. Horváth Barna jogfilozófiája. *Világosság*, 32 (1991) 12, 917-927. o.; A Tiszta Jogszociológia. (Bevezető tanulmány) In: Horváth Barna: *Jogszociológia* (Budapest, Osiris Kiadó, 1995) 11-58. o.; Percz László: A belátásos elmélettől a mezőelméletig. A magyar jogfilozófia fél évszázada: Pikler, Somló, Moór, Horváth. *Századvég*, 1998 őszi, Új folyam 10, 83-86. o. (ugyanaz megjelent: Hell Judit – Lendvai L. Ferenc – Percz László: *Magyar filozófia a XX. században*. Első rész. /Budapest, Áron Kiadó, 2000/ 114-120. o.); Szabadsfalvi József: Bibó István és a szegedi iskola. In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): *A szabadság kis körei. Tanulmányok Bibó István életművéről* (Budapest, Osiris Kiadó, 1999) 125-152. o.; Angolszász hatások a második világháború előtti magyar jogbölcséleti gondolkodásban. *Állam- és Jogtudomány*, 37 (1999) 1-2, 51-88. o.; Pulszky Ágost. In: Hamza Gábor (szerk.): *Magyar Jogtudósok*. II. köt. Magyar Felsőoktatás Könyvek. 17. (Budapest, Professzorok Háza, 2001) 47-69. o.; Húsz év a magyar jogbölcséleti tradíció újraértékelésében. In: *Húsz éves a jogászképzés a Miskolci Egyetemen*. (Szerk.: Szabadsfalvi József) Miskolc, 2001. 415-432. o.; Természetjog és pozitívizmus. Szélgjegyzetek egy örökzöld vita két világháború közötti hazai jogbölcséleti irodalmához. In: Szabó Miklós (szerk.): *Természetjog és pozitívizmus a mai magyar jogelméletben*. (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2002) 9-29. o.; A természetjog rehabilitációja: Hegedüs József „színhétikus” jogbölcsellete. In: *Ius unum, lex multiplex*. Liber Amicorum Studia Z. Péteri Dedicata. Tanulmányok a jogösszehasonlítás, az államelmélet és a jogfilozófia köréből / Studies in Comparative Law, Theory of State and Legal Philosophy, [Jogfilozófiák / Bibliotheca Iuridica. Liber amicorum 13] szerk. H. Szilágyi István – Paksy Máté (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 513-523. o.; Losonczy István Kelsen-kritikája. *Világosság*, XLVI. évf. (2005) 10. sz. 91-98. o.; Egy „tisztultabb, szintetikus módszertani felfogás” – Irk Albert jogbölcséleti munkássága. *JURA* (A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tudományos lapja), 11 (2005) 2, 128-134. o.

Dr. Szabó Miklós
egyetemi tanár, tárgyjegyző

A mai magyar közigazgatástudomány fő irányvonalai
című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere, amely a „Közigazgatás korszerűsítésének megalapozása” doktori alprogramhoz kapcsolódik

1. **A szakszeminárium címe:** A mai magyar közigazgatástudomány fő irányvonalai
2. **A szakszeminárium célja:** miután a doktorjelöltek az I. szemeszterben lefolytatott és a fenti programhoz kapcsolódó szakszemináriumon megismerkedtek a magyar közigazgatástudomány klasszikusaival és a közigazgatástudomány korábbi főbb irányjaival, a jelen szemeszterben meg kell ismerkedniük a mai magyar közigazgatástudomány legfontosabb képviselőivel és tudományos tevékenységükkel. ebből következően a jelen szakszeminárium célja a mai magyar közigazgatástudomány képviselőinek és munkásságuknak bemutatása, illetve tanulmányozása.
3. **A szakszeminárium tematikája:**

A tematika elkészítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a heti óraszám mindössze 1, azaz a fő hangsúly a doktorjelölt egyéni felkészülésén van. Ehhez igazodóan a tematika az alábbi:

  1. A közigazgatási jogtudományi irányzat és képviselői (3 óra)
  2. A közigazgatástani irányzat és képviselői (2 óra)
  3. A szervezéstudományi irányzat és képviselői (5 óra)
  4. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői (5 óra)
4. **Vizsgakövetelmények:** a doktorjelöltnek lehetősége van két számonkérési forma közül választani. Az egyik lehetőség az, hogy az ajánlott irodalom és a szakszemináriumon elmondottak alapján felkészül és vizsgát tesz, a másik pedig az, hogy a jelölt elkészíti egy legalább egy szerzői ív (40.000 n) terjedelmű és a szakszeminárium tematikájához kapcsolódó dolgozatot és azt kollokvium keretében a Tanszéken megvédi.
5. **Kötelező irodalom:**
  1. Szamel Lajos: A magyar közigazgatástudomány
KJK Budapest, 1977.
  2. Lőrincz-Nagy-Szamel: A közigazgatás kutatásának tudományos irányzatai
KJK Budapest, 1976.
  3. Lőrincz Lajos: Állandóság és változás a közigazgatásban
Magyar Közigazgatás, 1991. december
  4. Kalas Tibor: Számítógép az államigazgatásban
KJK Budapest, 1979.
  5. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok
Virtuóz Kiadó Budapest, 2001.
  6. Berényi Sándor: Közigazgatás a modern társadalomban
KJK Budapest, 1990.
  7. Kovacsics József: Bevezetés az államigazgatási informatikába
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980.
  8. Közigazgatástudományi Antológia Első és Második kötet (szerk.: Lőrincz Lajos)
Unió Kiadó, Budapest, 1996.
  9. Tanulmányok a közigazgatás szervezeti és jogi intézményei köréből
(szerk.: Ficzere Lajos)
Unió Kiadó, Budapest 1995.
  10. Madarász Tibor: Közigazgatás és jog
KHK Budapest 1987.

11. Molnár Miklós: Funkcionalizmus és a jogtudomány új szemléleti horizontjai
Magyar Jog 1995. évi 2. szám
12. A magyar közigazgatás korszerűsítésének elvi és gyakorlati kérdései
(szerk.: Fogarasi József)
Unió Kiadó Budapest, 1996.
13. Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei
HVG ORAC Kiadó, Budapest, 2005.

6. Ajánlott irodalom

Az Állam- és Igazgatás, valamint a Magyar Közigazgatás utóbbi 20 évének számai alapján felkészülés, különös tekintettel a kötelező irodalomban megjelölt szerzők publikációira, továbbá a következő személyekre: Ficzer Lajos, Kalas Tibor, Dudás Ferenc, Balázs István, Verebélyi Imre, Kaltenbach Jenő, Kiss László, Ivancsics Imre, Molnár Miklós, Madarász Tibor, Kilényi Géza munkásságára.

Miskolc, 2009. január 9.

Dr. Torma András
tanszékvezető, egyetemi tanár

A közigazgatás kérdései az EU-ban

című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere, amely a „Közigazgatás korszerűsítésének megalapozása” doktori alprogramhoz kapcsolódik
Közigazgatási jogi szakszeminárium IV. szemeszter

1. **A szakszeminárium címe:** Az Európai Unió és a közigazgatás kapcsolata
2. **A szakszeminárium célja:** Miután a doktorjelöltek az I. szemeszterben a közigazgatás és a közigazgatás-tudomány kialakulásával, kezdeti fejlődésével-, a II. szemeszterben a mai magyar közigazgatás-tudomány fő irányvonalaival-, a III. szemeszterben pedig a mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányvonalaival ismerkedtek meg, a jelen szemeszterben az Európai Unió és a közigazgatás kapcsolatrendszerének feltárása a fő cél. Ennek során a doktorjelölt megismerkedik az Európai Unió, illetve az európai közigazgatás központi szerveivel, e szervek általános jellemzőivel és működésével. Ezt követően kerül sor a régiók és önkormányzatok helyzetének vizsgálatára, majd a központi szervek és a tagállami közigazgatások kapcsolatrendszerének bemutatására. A vizsgálat vont utolsó kérdéskör az Európai Unió és a magyar közigazgatás kapcsolata.
3. **A szakszeminárium tematikája:**

A tematika elkészítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a heti óraszám mindössze 1, azaz a fő hangsúly a doktorjelölt egyéni felkészülésén van. Ehhez igazodóan a tematika az alábbi:

1. Az EU-közigazgatás központi szervei
2. Az EU-közigazgatás központi szerveinek általános jellemzői
3. Az EU-közigazgatás központi szerveinek működése: európai CITDÖVKE
4. Régiók Európája
5. Önkormányzatok Európája
6. Az EU és a tagállamok közigazgatásának kapcsolata

7. Az EU és a magyar közigazgatás: az EU ügyek magyar kormányzati koordinációja

4. Vizsgakövetelmények: a doktorjelöltnek lehetősége van két számonkérési forma közül választani. Az egyik lehetőség az, hogy a kötelező és az ajánlott irodalom, továbbá a szakszemináriumon elmondottak alapján felkészül, és vizsgát tesz, a másik pedig az, hogy a jelölt elkészít egy legalább egy szerzői ív (40.000 n) terjedelmű és a szakszeminárium tematikájához kapcsolódó és a tárgyjegyzővel egyeztetett témakörű dolgozatot, majd azt kollokvium keretében a Tanszéken megvédi.

5. Kötelező irodalom:

1. Fazekas Judit (szerk.) Az európai integráció alapszerződése
KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest, 2000.
2. Az önkormányzatokról szóló törvények Nyugat-Európában (Szerk.: Kara Pál)
BM ÁSZI 1989
3. Nyugat-Európa Alkotmányai
KJK Budapest, 1988.
4. Észak-Európa Alkotmányai
Államtudományi Kutatóközpont, 1992.
5. Balázs István: A polgári államok központi igazgatás és közszolgálati rendszerének alapvonásai
BM ÁSZI, Budapest, 1986.
6. Mihajlov Dobromir: Tájékoztató adatok az európai országok helyi és területi közigazgatási rendszeréről
Magyar Közigazgatás 1997. évi 4. száma
7. Kondorosi Ferenc: Az euroatlanti integráció hatása a közjogra
Magyar Közigazgatás 2003. évi 1. száma
8. Czuczai Jenő: Az európai közigazgatási térség
In: Magyar közigazgatási jog különös rész (szerk.: Ficzere-Forgács)
Osiris Kiadó, Budapest, 1999.
9. Lőrincz Lajos: Európai integráció – magyar közigazgatás
Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. száma
10. Pálné Kovács Ilona: Regionális politika és közigazgatás
Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 1999.
11. Balázs István: A XXI. század közigazgatásának kihívásai
Magyar Közigazgatás 2000. évi 7. száma
12. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra
Magyar Közigazgatás 2002. évi 6. száma
13. Szigeti Ernő (szerk.) Régió, közigazgatás, önkormányzat
Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest 2002.
14. Forgács Imre: Az állam szerepének változásai az európai integráció tükrében
Magyar Közigazgatás 2000. évi 7. száma
15. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió
Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. száma
16. Rinaldo Locatelli: A helyi önkormányzatok 10 éve Magyarországon
Magyar Közigazgatás 2000. évi 9. száma
17. Forunier, Jacques: A megbízható közigazgatás
Magyar Közigazgatás 1997. évi 10. száma
18. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról
Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005.
19. Ibanez, Alberto: A közösségi jog ellenőrzése és végrehajtása

- Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
20. Navracsics Tibor: Európai belpolitika
Korona Kiadó, Budapest, 1998.
  21. Verebélyi Imre: Kis-, vagy nagyméretű alapszintű önkormányzatok
Magyar Közigazgatás 1993. évi 4. száma
  22. Nyikos Gyöngyi: Önkormányzatok az EU-ban
Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. száma
  23. Orava Márta: Felkészülés az EU-hoz való csatlakozásra, önkormányzati szempontból
Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. száma
  24. Dudás Ferenc-Hazafi Zoltán: A közigazgatást és annak személyi állományát érintő harmonizációs törekvések az EU-ban I., II. és III.
Magyar Közigazgatás 2000. évi 1., 2. és 3. száma
  25. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok
Virtuóz Kiadó, Budapest, 2001.
  26. Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására
Magyar Közigazgatás 2002. évi 7-8. száma
  27. Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik
Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. száma
  28. Torma András: Adalékok az EU-közigazgatás fogalmához
Magyar Közigazgatás 2002. évi 2. száma
  29. Torma András: Quo vadis európai regionális politika In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. Miskolc University Press 2004.

6. Ajánlott irodalom

1. A brit helyi közigazgatás
Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest, 1984.
2. Közigazgatás (szerk.: R.J. Stillman)
Osiris, Budapest, 1994.
3. Balázs István: Változások és reformok a francia területi közigazgatásban
Magyar Közigazgatás, Budapest, 1986. július
4. Paulovics Anita-Torma András: A Társulási Megállapodás és az *acquis communautaire* hatása a magyar önkormányzatokra
Magyar Közigazgatás 2001. évi 9. száma

Miskolc, 2009. január 9.

Dr. Torma András
tanszékvezető, egyetemi tanár

„A pénzügyek jogának tudományos megalapozása” c. doktori programhoz kapcsolódó pénzügyi jogi szakszeminárium II. tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: *Pénzügyi jogi szakszeminárium II.*

II. A tárgy célja:

E félévben az oktatás célja a pénzügyek jogának tudományos megalapozása című doktori programra jelentkező résztvevőket részletesen megismertetni az adott jogág egy-egy speciális területével, a jogág kialakulási és fejlődési tendenciáival. A képzésben résztvevő doktorjelölt

kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, elvi segítségadás a disszertáció összeállításához. E félévben az oktatás az adójog területét fogja át, elsősorban a nemzetközi adózás, európai adójog, jogharmonizáció témáinak feldolgozásával. Ezen belül elsősorban az adott jogterület lehetséges tartalmi változásait és átalakulási folyamatait tekintjük át.

III. A pénzügyi jogi szakszeminárium II. részletes tematikája:

(félévi órakeret: 15 óra)

1. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adózás alapjai. Alapelvek, kapcsoló elvek, jogági elhatárolás.
2. A kettős adóztatási egyezmények főbb általános rendelkezései. Az egyezmények alkalmazási célja – az adókikerülés problémája, az egyezmények kettős adóztatást elkerülő módszerei.
3. A mentesítés és beszámítás vizsgálata az egyes kettős adóztatási egyezményekben.
4. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adópolitika, az Európai Unió adójogában alkalmazott tendenciák, a káros adóverseny és a külföldi befektetések adóztatásának elvei.
5. Az OECD Modellegyezménye a jövedelmek és tőke adóztatása tárgyában.
6. A külföldiekre vonatkozó belső adójogi szabályok és az Európai Unió szabályozása. Összehasonlító jogi elemzése.
7. Európai adójog: a közvetett adók és egyenes adók rendszere az EU jogában.
8. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció menete, kötelezettségek és eredmények.

IV. Szakirodalom:

- Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések
Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet
- Erdős Éva: A vegyesvállalatok - joint venture - működése és szabályozása, különös tekintettel néhány Közép- és Kelet-Európai ország gyakorlatára
Kézirat ME ÁJK ÁTI, Miskolc, 1994. 1-83. o.
- Erdős Éva: A külföldi befektetések jogharmonizációs tendenciái
Gazdaság és Jog (megjelenés alatt)
- Deák Dániel: Nemzetközi adózás
SALDO, Budapest 1994.
- Deák Dániel: Adótervezés a nemzetközi gyakorlatban
Adventura 2000 Kft. 2000.
- Kakuk János: Adóharmonizáció az Európai Unióban
Európa Tükör 37. sz.
- Kakuk János: Az Európai Unió harmonizációjának újabb eredményei a forgalmi adózás területén
Pénzügyi Szemle 1994/3. sz. 204-212. o.
- Model tax convention on income and on capital
Paris: OECD, 1992.
- 49/1979. (XII.6.) MT. rend. a kettős adóztatás elkerülése tárgyában az Amerikai Egyesült Államokkal
- 1976. évi 2. tvr. az Ausztriával kötött egyezmény kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 65/1981. (XII.16.) MT. rend. a Franciaország és Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 1978. évi 15. tvr. Nagy-Britannia – Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 1979. évi 27. tvr. Németország – Magyarország között a kettős adóztatás tárgyában

- Deák Dániel: A hatályos magyar adójog a harmonizált európai jog tükrében Budapest, PSZF. 1997.
- Kákosy Csaba: Társasági adóharmonizáció az Európai Unióban Budapest, 1997.
- Erdős Gabriella-Földes Gábor-Óry Tamás-Véghelyi Mária: Az Európai Közösség adójoga KJK Budapest 2000.

V. Minősítési feltételek, követelményrendszer:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anotált bibliográfiát. Készítsen a joganyag áttanulmányozása után arról kommentárt, rezümét. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag elkészítésével és a bibliográfia elkészítésével szerezhethet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolással szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és kreditponttal történik.

Dr. Erdős Éva
tanszékvezető egyetemi docens
programvezető

Bank- és tőzsdejogi szakszeminárium (IV. szemeszter)

Tárgyfelelős neve: Dr. Erdős Éva intézeti tanszékvezető egyetemi docens

1. konzultáció ideje: Keresse a szakszeminárium vezetőjét

I. A tantárgy oktatásának célja:

A programra jelentkező doktorjelöltek megismerkedtek – az alapképzésben szerzett ismeretanyagra építve – a pénzügyi jogtudomány klasszikusaival, és speciális területeivel – mint a nemzetközi adózás, a külföldiekre vonatkozó adójog és az európai adójog irányai. E negyedik félévben a bankjog és tőzsde jog fejlődési tendenciáit, speciális területeit, mint a tőzsde privatizáció, nemzetközi pénzügyi integráció kérdéseit tekintjük át az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk jegyében a jogharmonizációs feladatok kiemelésével.

Az oktatás célja, hogy a doktorjelölt megismerje e speciális pénzügyi jogi területet és feltárja az adott témakörökhöz kapcsolódó szakirodalmat, a hazai joganyagot, összevesse a külföldi jogi megoldásokkal.

II. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

1. A nemzetközi pénzügyi integráció. Az európai pénzügyi piacok fejlődése.
2. A monetáris Unió: a Maastrichti Szerződés, az EMU
3. A jegybanki autonómia. Az egységes monetáris irányítás keretei, eszközei.
4. A Tőzsde kialakulásának körülményei Magyarországon.
5. Privatizációs modellek, a privatizáció egyik sajátos útja: a tőzsdei privatizáció.
6. A tőzsde szervezete, a tőzsdére kerülés folyamata.

7. Az értékpapírijogi jogharmonizáció.
8. A tőzsde fejlődésének tendenciái különös tekintettel a globalizáció folyamatára.

IV. Szakirodalom

1. Lőrincné Istvánffy Hajna: Pénzügyi integráció Európában KJK-KERSZÖV Budapest, 2001.
2. Várnay Ernő: Az Európai Monetáris Unió intézmény-jogi aspektusa, Európai Jogi Figyelő 2000. július-augusztus
3. Dr. Lantos Árpád: Egy újszülött hatalmi ág: a jegybanki hatalom, Bankvilág, 1997. 2. szám
4. Kelemen László: A Magyar Nemzeti Bank jogállása a szakmaiság, a függetlenség és a jogharmonizáció tükrében, Gazdaság és Jog 2001. 3. szám
5. Horváth Ágnes - Szapári György: Az Európai Gazdasági és Monetáris Unió I. rész, Külgazdaság, XLIII. évf. 1999. február
6. Kengyel Ákos: A Gazdasági és Monetáris Unió és a magyar csatlakozás felvételrendszere, Külgazdaság, XLV. évf. 2001. április
7. Várhegyi Éva: A bankreform néhány megoldatlan kérdése, Bankszemle, 1990. 4. sz.
8. Erdős Éva: A privatizáció és annak tőzsdei útja PhD értekezés ME, ÁJK Miskolc, 2000. 1-273. o.
9. Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása, Advocat, 2001/2. sz. 6-10. o.
10. Erdős Éva: Az európai értékpapírijogi és a hazai tőkepiaci szabályozási tendenciák, Ünnepi Tanulmányok Kalas Tibor 60. születésnapjára, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002. 111-123. o.
11. Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás, Pénzügyi Szemle, XLVI. évf. 2001. 10. sz. 878-888. o.
12. Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció, Facultas Nascitur: 20 éves a Jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o.

V. Minősítési feltételek:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anótált bibliográfiát. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag és a bibliográfia elkészítésével szerezhet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolással szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és 3 kreditponttal történik.

Miskolc, 2009. január 23.

Dr. Erdős Éva
intézeti tanszékvezető egyetemi docens,
programvezető

„A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira”

A szakszeminárium félévi anyagának címe: a nemzetközi jog tudománya és a nemzetközi tudományos élet forrásai (II. szemeszter).

I. A tantárgy oktatásának célja

1. A nemzetközi közjog természetéből fakadóan és meghatározó jelleggel a nemzetközi tudományos élethez kötődik, magyarországi művelése a XIX. századtól fogva bevallva vagy palástolva, de különböző külföldi forrásmunkák és mindenekelőtt a “nagy tankönyvek” használatára épült. A nemzetközi jog tudományában nemzetközi téren érvényesülő jelentősebb megközelítések megismerése nem öncél, hanem azért fontos, mivel kell egy iránytű, hogy melyek azok a tankönyvek, amelyekhez általános eligazítás végett mindig érdemes fordulni és melyek azok a megközelítések, amelyek közötti választás egy adott szakkérdés monografikus vagy cikkszerű megközelítésében is tetten érhető.

2. Jóllehet a nemzetközi szakkönyv- és folyóirat-irodalom nélkül nem lehet dolgozni, a PhD képzést és magát a kutatómunkát is nehezíti az, hogy a Miskolci Egyetemen a tudományos életre rákényszerített költségvetési korlátok miatt meglehetősen szerény a nemzetközi jog külföldi szakirodalma, különösen a “nagy tankönyvek”. Ha azonban a fiatal kutató tudja, hogy *mit* érdemes keresni, akkor *azt* meg is tudja találni a társkarok nagyobb könyvtári háttérrel rendelkező nemzetközi jogi tanszékein valamint az Országgyűlési Könyvtárban illetve adott esetben a külföldi egyetemeken. Ezen túlmenően a nemzetközi jog dokumentációjának valamint tudományának néhány meghatározó fontosságú központja a jelenlegi informatikai lehetőségekre építve az Internetre telepített gazdag adat- és tudományos bázisokat s a képzés célja az is, hogy ezek elérhetőségét bemutassa.

II. A tantárgy oktatási programja, foglalkozási ütemterve

1. A nemzetközi jog francia megközelítése: Georges Scelle, Charles Rousseau, Reuter, Pellet, Dupuy alapján
2. A nemzetközi jog angol-amerikai megközelítése: Oppenheim (Lauterpacht és Jennings-féle átdolgozások), Kelsen, Brownlie, Starke, Shaw alapján
3. A nemzetközi jog német-osztrák megközelítése : Liszt, Triepel, Verdross, Ipsen, Seidl-Hohenveldern, Kimminich alapján
4. A nemzetközi jog olasz-spanyol megközelítése : Anzilotti, Jimenez de Arechaga alapján
5. Neves folyóiratok : *Revue Générale de Droit International Public*, *Journal de Droit International*, *Revue Belge de Droit International*, *Revue Suisse de Droit International*, *American Journal of International Law*, *European Journal of International Law*, *Archiv des Völkerrechts*, *Netherland's Review of International Law*, *Zeitschrift für Ausländisches und Öffentliches Recht*, *Revue Internationale de la Croix Rouge*; az évkönyvek: *Actes des Colloques de la Société Française pour le Droit International*, *Annuaire Français de Droit International*, *British Yearbook of International Law*, *German Yearbook of International Law*, *Netherland's Yearbook of International Law*, az *International Law Association évkönyvei*, stb.
6. Az ENSZ és elérhetősége: a *Nemzetközi Bíróság ítéletei és tanácsadó véleményei*; a *Nemzetközi Jogi Bizottság évkönyvei, jelentései*. Az ENSZ szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.
7. Az EBESZ szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.
8. Az Európa Tanács szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.

9. A humanitárius nemzetközi jog az Interneten.
10. Külügyminisztériumi dokumentációk és nyilvántartások; szerződési szövegek elérhetősége.

III. Követelményrendszer

A nappali oktatásban résztvevők a megállapított szemináriumi időpontban (heti 2 óra) kötelesek jelen lenni. A levelező hallgatók ezeken értelemszerűen részt vehetnek, számukra ez nem kötelező, konzultációkat kérésre tartunk.. Követelmény 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat egy jelentősebb szakirodalmi alkotás, áttekintő, kritikai bemutatására is. Ennek értékelése öt fokozatú osztályozással történik

Dr. Kovács Péter
tanszékvezető egyetemi tanár

Az emberi jogok elmélete és gyakorlata c. programjában (IV. szemeszter)

I. A szakszeminárium címe: a nemzetközi jogi kisebbségvédelem (IV. szemeszter).
A foglalkozások és konzultációk időpontja: péntek 13-15 (118. sz) – egyeztetés alapján

II. A szakszeminárium célja: a PhD hallgatók megismertetése a kisebbségvédelem történetében jelentősebb szerepet játszó megközelítésekkel, történeti és pozitív jogi intézményekkel, a legfontosabb forrásokkal. Különös hangsúlyt kap az Európa Tanács és az EBESZ joggyakorlata, annak figyelése, elemzése.

III. A szakszeminárium tematikája:

1. A kisebbségek védelmének indokoltsága, történeti kialakulása.
2. A Nemzetek Szövetségének kisebbségvédelmi rendszere. (Buza László, Balogh Artúr és Flachbart Ernő, Szalayné Sándor Erzsébet)
3. A kisebbségvédelem megtagadása az ENSZ első évtizedeiben .
4. Az ENSZ ráhangolódása a kisebbségvédelemre és a tevékenység kibontakozása: Capotorti, Eide
5. Az EBESZ és dokumentumai; a kisebbségi főbiztos és tevékenysége
6. Az Európa Tanács és az Emberi Jogok Európai Bíróságának kisebbségi jogi gyakorlata: a megtagadás évtizedei és az elismerés mai ítéletkezési gyakorlata
7. Az Európa Tanács és a Nemzeti Kisebbségek Védelmének Európai Keretegyezménye
8. Az Európa Tanács és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája
9. Kétoldalú kisebbségvédelem
10. A kisebbségi gondolkör iránt érdeklődő mai angolszász, francia, német megközelítések.
11. A mai magyar megközelítések

IV. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek két számonkérési lehetőség közül lehet választani.

a) 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat az emberi jogi

szakirodalom jelentősebb alkotásainak összefoglaló, áttekintő, kritikai bemutatására is.

b) kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

V. Irodalom:

- Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
(szerk. Herczegh Géza)
JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége 1988 Pécs
- Albanese, Ferdinando: Ethnic and Linguistic Minorities in Europe
Yearbook of European Law 11/1991
- Alfredson, Gudmundur: A kisebbségi jogok nemzetközi standardja
Régió 1998/4
- Ankerl Géza: A Kárpát-medence magyar nyelvterületeinek fenntartása
Magyar Szemle 1993. szeptember
- Baka András: Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és a kisebbségek
nemzetközi jogi védelme
Acta Humana 1992/8
- Bakk Miklós: Alapszerződésparadigmák
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/3 (5)
- Balogh Artúr: La protection internationale des minorités
1930 Paris
- Balogh Artúr: A kisebbségek nemzetközi védelme
- a kisebbségi szerződések és a békeszerződések alapján
Kájoni Kiadó 1997 Csíkszereda
- Bán Tamás: A kisebbségvédelem szolgálatába állítható nemzetközi egyezményekről,
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/4 (6)
- Baranyai Zoltán: A kisebbségi jogok védelmének története és a kérdés újabb fejleményei
in: A kisebbségi jogok védelmének kézikönyve 1925 Berlin
- Bibó István: A kelet-európai kis államok nyomorúsága
in Bibó: Válogatott tanulmányok II. kötet
Magvető 1986 Budapest
- Bíró Gáspár: Az identitásválasztás szabadsága,
Századvég (Pro Minoritate) 1995 Budapest
- Bíró Gáspár -Taubner Zoltán: A nemzeti kisebbségek jogainak kodifikációs munkálatai
az Európa Tanácsban (1992-1993)
Társadalmi Szemle 1993/11
- Bodnár László: A nemzetközi szerződések és az állam
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1987 Budapest
- Bokatola, Isse Omanga: La Déclaration des Nations Unies sur les droits des personnes
appartenant a des minorités nationales ou ethniques, religieuses et
linguistiques,
Revue Générale de Droit International Public 1993/3
- Bokorné Szegő Hanna: A kisebbségek védelme az európai strukturákban
Acta Humana 1993/12-13
- Bredimas, Antonis: Les droits des minorités nationales
in: (ed) Decaux & Sicilianos: La CSCE: Dimension humaine et règlement des
différends,
Montchréstien 1993 Paris
- Breton, Roland: Les ethnies

- Presses Universitaires de France 1992 Paris
- Bruhács János: A kisebbségek védelmének nemzetközi jogi szabályozása az ENSZ keretében
[in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
(szerk. Herczegh Géza) JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége
1988 Pécs]
- Bruhács János. A kisebbségek védelme az ENSZ rendszerében,
Acta Humana 1993/12-13
- Bruhács János: Nemzetközi jog II
Dialóg Campus 1999 Pécs
- Buza László: A kisebbségek jogi helyzete
MTA 1930 Budapest;
- Buergenthal, Thomas-Kiss, Alexandre-Charles: La protection internationale des droits de
l'homme
Engel 1991 Kehl-Strasbourg
- Boutros-Ghali, Boutros: Les Nations Unies face aux conflits ethniques
in: Cahiers de la Diplomatie,
Paris 1994 Académie Diplomatique
- Capotorti, Francesco: Etudes des droits des personnes appartenant aux minorités ethniques,
religieuses et linguistiques - Rapport aux Nations Unies
E/CN.4.sub. 2/384/Rev. 1
- Cassese, Antonio: The Self-determination of Peoples
in: (ed) Henkin: The International Bill of Rights - The Covenant on Civil and
Political Rights
New York 1981
- Ceausu, Dumitru: Un traité longtemps attendu
Revue d'Europe Centrale (Strasbourg) 1997 janvier/juin
- Charpentier, Chantal: Le principe mythique des nationalités: tentative de dénonciation
d'un prétendu principe
Revue Belge de Droit International 1992/2 (XXV)
- Charpentier, Jean: Le Pacte de Stabilité en Europe,
Annuaire Français de Droit International 1995 (XLI)
- Cuellar, Javier Perez de: Le contrat
Le Monde 12 décembre 1992
- Cuisenier, Jean: Ethnologie de l'Europe
Paris 1993 Presses Universitaires de France
- Decaux, Emmanuel: L'institutionnalisation de la CSCE
in: (ed) Decaux-Sicilianos: La CSCE: Dimension humaine et règlement des
différends,
Montchrétien 1993 Paris
- Decaux, Emmanuel: Les tentatives de prévention et de règlement des conflits minoritaires
en Europe
in: Audéoud,O- Mouton,J-D -Pierré-Caps,S: L'Etat multinational et l'Europe
Presses Universitaire de Nancy 1997 Nancy
- Deschênes: Qu'est-ce qu'une minorité?
Les Cahiers de Droit - mars 1986
- Degan, Vladimir-Duro: Fundamentalist Rights and Duties of Ethnic Groups within a State
Jugoslovenska revija za medunarodno pravo 1996/1-2 (n°43)
- Demichel: L'évolution de la protection des minorités depuis 1945
Revue Générale de Droit International Public 1960
- Doehring, Karl: Das Gutachten des Generalsekretärs des Vereinten Nationen über die

- Fortgeltung des nach dem ersten Weltkrieg eingegangenen
Minderheitenschutzverpflichtungen
Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (1953)
- Eide, Asbjörn: Protection of minorities. Possible ways and means of facilitating the peaceful
and constructive solution of problems involving minorities.
E/CN.4/Sub.2/1993/34 (10 August 1993)
- Eide, Asbjörn: Ethnocentrism and Nationalisms of Today
in: Recueil des Cours de l'Institut International des Droits de l'Homme
Strasbourg, 24e session d'enseignement 1993
- Ermacora, Felix: The Protection of Minorities before the United Nations
Recueil des Cours de l'Académie de Droit International 1983-IV
- Európa Tanács: La protection des minorités (Travaux de la Commission européenne
pour la Démocratie par le Droit),
Collection: Science et technique de la démocratie n°9,
Conseil de l'Europe 1994 Strasbourg
- Európa Tanács: La situation des langues régionales ou minoritaires en Europe, DELA (94)1
Conseil de l'Europe 1994 Strasbourg
- Faragó Béla: La démocratie et le problème des minorités
Le Débat n°76 (Septembre-Octobre 1993)
- Feinberg, Nathan: The Legal Validity of the Undertakings concerning Minorities and the
clausula rebus sic stantibus
[in: Studies in International Law with special reference to the Arab-Israeli
conflict, Jerusalem 1979]
- Fenet, Alain: Les droits de l'homme: droits collectifs ou droits individuels?
Presses Universitaires de France 1982 Paris
- Fenet, Alain: Mutations internationales et protection des minorités,
in: Cao Huy Thuan - Fenet, A (dir): Mutations internationales et évolutions des
normes,
Presses Universitaires de France 1994 Paris
- Flachbart Ernő: System des internationalen Minderheitenrechtes
1937 Budapest
- Frowein, Jochen - Hofman, Rainer - Oeter, Stefan (hrsg): Das Minderheitenrecht europäischer
Staaten
Springer 1994 Berlin-Heidelberg-New York
- Gál Gyula: A dél-tiroli kérdés
Teleki László Alapítvány Kisebbségi Adattár (IV) 1995 Budapest
- Galántai József: Trianon and the Protection of Minorities
Corvina 1992 Budapest
- Giordan, Henri: Introduction générale au colloque international sur Droits linguistiques /
Droits de l'Homme
Conseil de l'Europe 15-17 novembre 1990 Strasbourg
- Giordan, Henri (ed): Les Minorités en Europe,
Kimé 1992 Paris
- Girassoli, Nicola: A nemzeti kisebbségek fogalmáról
Akadémiai Kiadó 1995 Budapest
- Glatz Ferenc: Évszázados alapelvek megkérdőjelezése
in: Glatz (szerk): A kisebbségi kérdés Közép-Európában tegnap és ma
Historia Plusz 11/1992
- Habermas, Jürgen: Az emberi jogokkal biztosított legitimitásról -
A „Die postnationale Konstellation. Politische Essays (Suhrkamp 1998) c.

- kötetben közölt tanulmány fordítása.
Fundamentum 1999/4
- Héraud, Guy: Les communautés linguistiques en quête d'un statut
Presse d'Europe 1990 Nice
- Herczegh, Géza: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége 1988 Pécs
- Herczegh, Géza: Group Rights: A Hungarian Perspective (kézirat 1992)
- Herczegh, Géza: Les accords récents conclus entre la Hongrie et ses voisins:
Stabilité territoriale et protection des minorités,
Annuaire Français de Droit International XLII - 1996
- Herczegh, Géza: Droits individuels - droits collectifs (Mythes et Réalités)
in: Les hommes et l'environnement - Etudes en hommage à Alexandre Kiss,
Frison-Roche 1998 Paris
- Hillgruber, Christian - Jestaedt, Matthias: The European Convention on Human Rights
and the Protection of National Minorities
Verlag Wissenschaft und Politik 1994 Köln
- Hobsbawm, E.J: Nations and nationalism since 1780, Programme, myth, reality
Cambridge University Press 1990 Cambridge
- Jászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés
Gondolat 1986 Budapest
- Jeszenszky Géza: Az elveszett presztizs - Magyarország megítélésének változása
Nagy-Britanniában (1894-1918)
Magyar Szemle Könyvek 1994 Budapest
- Joó Rudolf: Az Egyesült Nemzetek Szervezete és a nemzeti kisebbségek védelme
Külpolitika 1976/4
- Joó, Rudolf: South-Tyrol: A European Border Region,
Minority Protection Series No 4
Minority Protection Association 1998 Budapest
- Kardos Gábor: Egyéni vagy kollektív jogok
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/1-2 (3-4)
- Kloss, Heinz: Die Vereinten Nationen und das Problem des Nationalen Minderheiten,
Europa Ethnica 1967/1 p. 98-99
- Kovács Péter: Nemzetközi jog és kisebbségvédelem
(Osiris 1996 Budapest)
- Kovács Péter: Le droit international pour les minorités face à l'État-nation
(Miskolci Egyetemi Kiadó 2000) (p.1-200)
- Kovács Péter: International Law and Minority Protection - Rights of Minorities
or Law of Minorities?
(Pázmány Books sorozat) Akadémiai Kiadó 2000 Budapest (p.1-174)
- Kovács Péter: La protection internationale des minorités nationales aux alentours du
millénaire
Pédone 2005 Paris (Cours et travaux (N°5) de l'Université Panthéon-Assas,
Institut des Hautes Études Internationales de Paris) p. 1-96
- Krizsán, Andrea: „Az állam etnokulturális semlegessége nemcsak megvalósíthatatlan,
de nem is kívánatos.”
Beszélgetés Will Kymlicka kanadai filozófussal
Fundamentum 1997/2
- Laplantine, François: L'ethnopsychiatrie
Paris 1988 Presses Universitaires de France
- Le Tirilly, Sylvie: La contribution du Conseil de l'Europe à la protection des minorités

- in: Schneider, Catherine: Le Conseil de l'Europe, acteur de la recomposition du territoire européen,
Cahiers de l'Espace No10 (Mai 1997) GRECER, Université de Grenoble
- Levinson, David: Conflits ethniques et réfugiés
in: Réfugiés - publié par le Service d'Information du Haut Commissariat des Nations Unies n° aout 1993
- Levrat, Nicolas: Minorités et organisation de l'État
Bruylant 1998 Bruxelles
- Levrat, Nicolas: Minorités et démocratie
Civitas Europa 1998/1
- Lijphart, Arend: Democracy in Plural Societies. A Comparative Exploration,
New Haven, London 1977 University Press
- Luchterhand, Otto: Loyalitätskonflikte bei nationalen/ethnischen Minderheiten,
in: Der Schutz von Minderheiten und Volksgruppenrechten durch die Europäische Union Köln 1996
- Matscher, Franz: Egy európai népcsoporttörvény esélyei
Európai Szemle 1992/3
- Maziau, Nicolas: La notion de la communauté à la confluence du droit constitutionnel
Civitas Europa n° 2 (mars 1999)
- Nagy Károly: Le sujet du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes,
Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae,
Acta Juridica et Politica, Tomus LIII, Fasciculus 19, Szeged 1998
- Nagy Károly: Les règles de caractère *soft law* dans les traités bilatéraux de la Hongrie conclus sur la protection des minorités
in: Kovács (ed): Le droit international au tournant du millénaire - International Law at the Turn of the Millennium
Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2000 Budapest
- Pellet, Alain: The Opinions of the Badinter Arbitration Committee: A second Breath for the Self-Determination of Peoples
European Journal of International Law Vol.3 n°1 1992
- Pellet, Alain: Commission d'Arbitrage pour la Yougoslavie
Annuaire Français pour le Droit International XXXVIII 1992
- Peterlini, Oskar: Autonomy and the Protection of Ethnic Minorities in Trentino-South Tyrol
South Tyrol Government 1997 Bolzano
- Pierré-Caps, Stéphane: La multination. L'avenir des minorités en Europe centrale et orientale
Odile Jacob 1995 Paris
- Pierré-Caps, Stéphane: La France et les minorités,
in: Rouland, N - Pierré-Caps, S - Poumarede, J: Droits des minorités et des populations autochtones
Presses Universitaires de France 1996 Paris
- Pircher, Erich: Der vertragliche Schutz ethnischer, sprachlicher und religiöser Minderheiten
1979 Bern
- Poirier, Jean: Histoire de l'ethnologie
Paris 1991 Presses Universitaires de France
- Rehák László: Nemzet, nemzetiség, kisebbség Jugoszláviában
Gondolat 1988 Budapest
- Renan, Ernst: Qu'est-ce qu'une nation? (Conférence à la Sorbonne en 1882)
Paris 1992 Presses Pocket
- Rouland, Norbert: Les fondements anthropologiques des droits de l'homme
in: Recueil des Cours de l'Institut International des Droits de l'Homme

- 24e session d'enseignement 1993 Strasbourg
- Rouland, Norbert: Aux confins du droit: Anthropologie juridique de la modernité
Odile Jacob 1991 Paris
- Rouland, Norbert: Le développement devrait-il tuer la culture? Au-delà de l'aide humanitaire, conforter les droits des peuples autochtones
Le Monde Diplomatique n°juin 1993
- Rouland, N - Pierré-Caps, S - Poumarède, J: Droits des minorités et des peuples autochtones,
Presses Universitaires de France 1996 Paris
- Sajó András: A kelet-európai nacionalizmus történelmi küldetése
Magyar Hírlap 1994. április 5.
- Scelle, Georges: Précis de droit des gens (Principe et systématique I et II)
CNRS 1984 Paris (reproduction de l'édition Sirey 1932, 1934)
- Sohn-Buergenthal, Thomas International protection of human rights
Indianapolis, Kansas City, New York 1973
- Stan, Valentin: A román-magyar alapszerződés A Sfera Politicii 1996/41 számában megjelent tanulmány fordítását közli:
Magyar Kisebbség (Kolozsvar) 1996/4 (6)
- Stavenhagen, Rodolfo: Les conflits ethniques et leur impact sur la société internationale
Revue Internationale des Sciences Sociales n°127 Paris 1991
- Stoel, Max van der (ed): The Hague Recommendations Regarding the Education Rights of National Minorities & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1996 October - The Hague)
- Stoel, Max van der (ed): The Oslo Recommendations Regarding the Linguistic Rights of National Minorities & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1998 October - The Hague)
- Stoel, Max van der (ed): The Lund Recommendations on the Effective Participation of National Minorities in Public Life & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1999 June - The Hague)
- Stoel, Max van der: The Role and Importance of Integrating Diversity:
Address to the Conference „Governance and Participation: Integrating Diversity”, Locarno, 18 October 1998
- Stoel, Max van der: Address to Pázmány Péter Catholic University of 24 November 1999,
(A 12 oldalas dokumentum a díszdoktorrá avatott főbiztos díszelőadásának írásos változata)
- Stoel, Max van der: The Relevance of International Standards for the Protection of Minorities (Contribution at the International Bar Association, Human Rights Institute Showcase Programme, Amsterdam 20 September 2000)
- Stoel, Max van der: Minority Rights, Participation and Bilateral Agreements
Address to an International seminar on Legal Aspects of Minority Rights: Participation in Decision-Making Processes and Bilateral Agreements on Minority Rights, Zagreb, 4. December 2000
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségek nemzetközi jogi védelme a Nemzetek Szövetségének égisze alatt
in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről...1988 Pécs
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségi jogok európai egyezménye (Tervezet)
in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről... II. sz. melléklet
- Szalayné Sándor Erzsébet: Kisebbségvédelem a Nemzetek Szövetségének égisze alatt
- Egy nemzetközi jogi kísérlet és tanulságai - PhD disszertáció
JPTE AJTK 1998 Pécs
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségi kérdés előzményei és összefüggései a nemzetközi

- jogrendben Régió 1998/1
- Tabajdi Csaba: A nemzetközi kisebbségvédelem időszzerű kérdései 1994 végén,
Magyar Kisebbség (Nagyvárad) 1995/1
- Tabajdi Csaba-Barényi Sándor (szerk): Kisebbségi érdekérvényesítés, önkormányzatiság,
autonómiaformák
Osiris 1997 Budapest
- Taubner Zoltán: Az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Nemzeti Kisebbségi
Főbiztosa
Acta Humana 1993/10
- Tavernier, Paul: A propos de la Convention-cadre du Conseil de l'Europe pour la protection
des minorités nationales,
Revue Générale de Droit International Public (100) 1995
- Wallenstein, Peter: States in Armed Conflict 1988.
Université d'Uppsala, Département de la recherche sur la paix et les conflits
juillet 1989 - rapport n°30
- Yacoub, Joseph: Nations, minorités, communautés et Etats
in: Société Française pour le Droit International - Colloque de Nancy:
L'Etat souverain à l'aube du XXIe siècle
Pédone 1994 Paris

Miskolc, 2009. január

Dr. Kovács Péter
tanszékvezető egyetemi tanár

A bűnügyi tudományok fejlődési tendenciái
**c. programhoz kapcsolódó kriminológiai szakszeminárium tematikája és
követelményrendszere**

- I. A tárgy megjelölése:** Kriminológiai szakszeminárium
- II. A tárgy célja:** A programban résztvevő doktorjelöltek kriminológiai, a tárgykörhöz kapcsolódó kutatás-módszertani ismereteinek elmélyítése. A készülő doktori disszertációhoz szükséges kriminológiai szakirodalom feldolgozásához segítségnyújtás.
- III. A tárgy tematikája:**
1. A kriminológiai gondolkodás tendenciái
  2. Kutatási módszerek a kriminológiában
  3. A társadalmi kontroll elméletei
  4. Radikális és feminista kriminológia
  5. Környezeti kriminológia és bűnalkalom-elméletek
  6. Új törekvések a bűnmegelőzésben
  7. A szervezett bűnözés
  8. A terrorizmus új kihívásai
- IV. Minősítési feltételek:** A szemináriumokon való részvétel és érdemjeggyel értékelt egy ív terjedelmű dolgozat.

Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár

A „Polgári jogi rekodifikáció, nemzetközi és jogági harmonizáció” c. program keretében meghirdetett „**Polgári jogi szakszeminárium II.**” 2008/2009. tanév 2. félévi tematikáját és célját az alábbiakban közlöm.

I. A tárgy megjelölése:

Polgári jogi szakszeminárium II.

II. A tárgy célja: A kötelmi jog, azon belül is különös hangsúllyal a szerződési jog területén folyó kodifikációs elképzelések feldolgozása az új magyar Polgári Törvénykönyv tervezetére és az európai magánjogi jogegységesítési törekvésekre figyelemmel.

A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktorjelöltek PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez.

III. A tantárgy tematikája:

2. foglalkozás

A kötelmi jog szerepe a polgári jogi kodifikációban. Van-e értelme nemzeti jogszabályokban gondolkodni egy egyre inkább nemzetköziesedő jogterületen? Szükség van-e külön kereskedelmi magánjogra?

2. foglalkozás

A kötelek közös szabályai és a szerződés általános szabályai bevezetésének jelentősége az új magyar Polgári Törvénykönyv tervezetében. A szerződési jog alapelvei és a polgári jog általános elveinek szerződési jogi relevanciája. A jóhiszeműség és méltányosság elveinek szerepe. A generálklauzulák és más általános elvek az európai szerződési jogban.

3. foglalkozás

A szerződések jogának néhány elméleti szempontból kiemelt részterülete: a szerződés létezése, érvényessége és hatályossága a magyar Polgári Törvénykönyv tervezetében és a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben.

4. foglalkozás

A szerződésszegés joganyaga, különös tekintettel a hibás teljesítésre a hatályos és a tervezett új Polgári Törvénykönyvben, valamint a szerződés nem teljesítése a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben.

5. foglalkozás

A szerződések jogának különös része, az egyes szerződéstípusok. A szerződéstipizálás problémái. A Polgári Törvénykönyv tervezetében újonnan megjelenő szerződéstípusok.

6. foglalkozás

A zálogjogi szabályozásra vonatkozó új elképzelések.

7. foglalkozás

A megbízás nélküli ügyvitel és a jogalap nélküli gazdagodás jogintézményeinek elhelyezése és tervezett szabályai az új Polgári Törvénykönyvben, valamint az európai jogalkotási kísérletek (Study Group on a European Civil Code)

Követelményrendszer:

A doktorjelölteknek a sikeres vizsga letétele érdekében két szabadon választható megoldás áll a rendelkezésükre.

A, szóbeli kollokvium

B, a fenti témakörök valamelyikéből dolgozat írása, majd ennek kollokvium útján történő megvédése.

Forrásjegyzék:

Az új Polgári Törvénykönyv javaslata T/5949. Elérhető a www.parmalent.hu ill. www.irm.hu honlapokon.

Vékás Lajos (szerk.): Szakértői javaslat az új Polgári Törvénykönyv tervezetéhez. (Complex Kiadó, Budapest, 2008.)

O. Lando/ H. Beale (eds.): Principles of European Contract Law, Parts I and II (The Hague, Kluwer, 2000.) (Magyar fordítása megjelent az Európai Jog, 2002/1. számának mellékleteként, Az Európai Szerződési Jog Alapelvei, 3-17. o.)

O. Lando/ E. Clive/ A. Prüm/ R. Zimmermann (eds.): Principles of European Contract Law, Part III (The Hague, London, New York, Kluwer, 2003.)

S. Grundmann/ D. Mazeaud (eds.): General Clauses and Standards in European Contract Law, Comparative Law, EC Law and Contract Law Codification (Kluwer, 2006.)

http://www.sgecc.net/pages/en/texts/index.draft_articles.htm Study Group on a European Civil Code

Christian von Bar (ed.): Benevolent Intervention in Another's Affairs, Principles of European Law, Study Group on a European Civil Code (Sellier, 2006.)

Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (KJK, Bp., 2001)

Hamza Gábor – Földi András: Az európai magánjog fejlődésének főbb útjai. Szombathely, Savaria University Press, 1998. 101.

Hamza Gábor: Az európai magánjog fejlődése. A modern magánjogi rendszerek kialakulása a római jogi hagyományok alapján. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben (Dialóg Campus, Bp.-Pécs, 2004.)

Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció, KJK, Bp., 1995, és

Király Miklós (szerk.): Az Európai Közösség kereskedelmi joga, KJK, Bp., 2003.

Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai (Bp., 2004.)

Bíró György: A kötelmi jog (Novotni Alapítvány, 2006.)

Bíró György (szerk.): Szerződési alaptípusok (Novotni Alapítvány, 2003.)

Vékás Lajos: A szerződési rendszer fejlődési csomópontjai (Akadémiai Kiadó, 1977.)

Kisfaludi András: Az adásvételi szerződés (megjelent először: KJK. 1997.)

Bíró György: A megbízási szerződés (megjelent először KJK. 2000.)

Kovács László: A vállalkozási szerződés (megjelent először KJK. 1998.)

Besenyei Lajos: A bérleti szerződés (megjelent először KJK. 1999.)

Leszkoven László: A váltó mint kötelem (Novotni Alapítvány, 1999.)

Leszkoven László: A zálogjog új szabályai (Novotni Alapítvány, 2001.)

Szakfolyóiratok: Polgári Jogi Kodifikáció, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, Gazdaság és jog, Európai Jog, Közjegyzők Közlönye, European Review of Private Law.

A bírói gyakorlatot feldolgozó döntvénytárak (BH, BDT, IDT).

2009. január 20.

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

„Az Európai Unió joga” c. program keretében meghirdetett „Az európai magánjog fejlődési tendenciái” c. szakszeminárium 2. félévi tematikáját és célját az alábbiakban közlöm.

Az európai magánjog fejlődési tendenciái

A tárgy célja:

A magánjog területén folyó európai kodifikációs elképzelések feldolgozása, figyelemmel az EU jogalkotási tevékenységére, valamint a magánharmonizációs jogegységesítési törekvésekre. Kitekintés az Európában zajló nemzeti jogalkotásokra.

A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktorjelöltek PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez.

A tantárgy tematikája:

1. foglalkozás

Az európai magánjog fogalmának tisztázása, a polgári jogi kodifikáció nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata. Az európai jogharmonizáció jelentősége.

2. foglalkozás

Az összehasonlító jogtudomány jelentősége, a jogösszehasonlítás szerepe az európai magánjog fejlődésében.

3. foglalkozás

A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások szerepe a jogegységesítésben I.

4. foglalkozás

A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások szerepe a jogegységesítésben II.

5. foglalkozás

Tudományos kutatócsoportok az európai magánjogi harmonizáció területén. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Study Group on a European Civil Code) és más részkodifikációk I.

6. foglalkozás

Tudományos kutatócsoportok az európai magánjogi harmonizáció területén. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Study Group on a European Civil Code) és más részkodifikációk II.

7. foglalkozás

Az európai magánjog befolyása magyar polgári jog fejlődésére

Követelményrendszer

Az első foglalkozás időpontja: ügyében keresse a szeminárium vezetőjét

A doktorjelölteknek a sikeres vizsga letétele érdekében két szabadon választható megoldás áll a rendelkezésükre.

A, szóbeli kollokvium

B, a fenti témakörök valamelyikéből dolgozat írása, majd ennek kollokvium útján történő megvédése.

Forrásjegyzék

<http://eur-lex.europa.eu/hu/index.htm>

A. S. Hartkamp and others (eds.): Towards a European Civil Code (Martinus Nijhoff Publishers, 1998.)

M. W. Hesselink (ed): The politics of a European Civil Code (Kluwer, 2006.)

O. Lando/ H. Beale (eds.): Principles of European Contract Law, Parts I and II (The Hague, Kluwer, 2000.) (Magyar fordítása megjelent az Európai Jog, 2002/1. számának mellékleteként, Az Európai Szerződési Jog Alapelvei, 3-17. o.)

O. Lando/ E. Clive/ A. Prüm/ R. Zimmermann (eds.): Principles of European Contract Law, Part III (The Hague, London, New York, Kluwer, 2003.)D. Busch, E. Hondius, H. van Kooten, H. Schelhaas (eds.): The Principles of European Contract Law (Part III) and Dutch Law, A Commentary II, (Kluwer, 2006)

Antoniolli/ Veneziano, The Principles of European Contract Law and Italian Law (2005)

Konrad Zweigert/ Hein Kötz: Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrechts (J.C.B. Mohr Tübingen, 1996.) translated into English by Tony Weir, (Oxford Clarendon Press, 1998.)

http://www.sgecc.net/pages/en/texts/index.draft_articles.htm Study Group on a European Civil Code

Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (Bp., 2001)

Vékás Lajos: Polgári jogunk európai háttéréről (Európai jog, 2003/6.)

Hamza Gábor: Az európai magánjog fejlődése. A modern magánjogi rendszerek kialakulása arómai jogi hagyományok alapján. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben (Dialog Campus, Bp.-Pécs, 2004.)

Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció, KJK, Bp., 1995, és

Király Miklós (szerk.): Az Európai Közösség kereskedelmi joga, KJK, Bp., 2003.

Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai (Bp., 2004.)

Szakkönyvek: Polgári Jogi Kodifikáció, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, Gazdaság és jog, Európai Jog, Közjegyzők Közlönye, European Review of Private Law.

A bírói gyakorlatot feldolgozó döntvénytárak (BH, BDT, IDT).

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

I. A tárgy megjelölése:

Szellemi alkotások joga II. szakszeminárium

II. A tárgy célja: Az programra jelentkezők doktorjelöltek részére széleskörű ismeretek nyújtása a szellemi alkotások jogának internacionális jellegéről, e jogterületen folyó jogharmonizációról, annak eredményeiről, a hazai kodifikáció sajátosságairól, valamint az elvi és gyakorlati területeken jelentkező problémákról.

Ezen túlmenően a téma iránt elsősorban érdeklődők számára segítségnyújtás a doktori disszertáció elkészítéséhez szükséges kutatási, módszertani, feldolgozási kérdésekben.

III. A tantárgy tematikája:

1. A jogegységesítés eredményei a nemzetközi iparjogvédelem területén.
2. A védjegyjogi jogharmonizáció az EU-ban és néhány európai országban.
3. A magyar védjegy jog kapcsolata más jogterületekkel.
4. A formatervezési mintaoltalom szabályozási és gyakorlati kérdései
5. A kutatási-és licencszerződések sajátosságai.
6. A know-how és a franchise szerződések.

Az előadások kéthetenként 2 órában kerülnek megtartásra.

Az előírt órakeretben további 3 óra áll a hallgatók rendelkezésére egyéni konzultáció céljára.

Minősítési feltételek: nappali tagozatos doktorjelöltek esetén szóbeli kollokvium, levelező tagozaton szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.

Irodalom:

- Ficsor Mihály: Védjegyjogunk és az európai integráció (Iparjogvédelmi 1997. évi 8. szám)
- Tattay Levente: A versenyjogok és az ipari tulajdon oltalma az Európai Közösségben (PPKE Bp. 1998)
- Iparjogvédelmi Kézikönyv (Közgazdasági- és Jogi Könyvkiadó, 1994.)
- Lontai Endre: A licencszerződések alapvető kérdései (KJK, Bp. 1978)
- Csécsy György: Védjegyjog és piacgazdaság (Novotni Kiadó, Miskolc, 2001)
- Csécsy György: A szellemi alkotások joga (Novotni Kiadó, Miskolc, 2007)

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

**Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között” című programhoz kapcsolódó
„Modern magyar perjogtörténet” c. szakszeminárium tematikája és követelményrendszere**

1. A tárgy célja:

Megismertetni a hallgatókkal a magyar perjog történetének XX. századi fejlődését, amely a doktorjelöltek perjogi ismereteinek megalapozását, elmélyítését célozza.

2. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

1. téma

A Plósz-féle Pp., az 1911. évi I. törvénycikk értékelése, különös tekintettel a modern perjogi alapelvek lefektetésére

2. téma

Az 1952. évi Polgári Perrendtartás előkészítésének, megalkotásának története és az I. Perrendtartási Novella

3. téma

A rendszerváltást megelőző Perrendtartási Novellák elemzése és értékelése (II.-IV. Novella)

4. téma

A rendszerváltást követő novelláris módosítások hatása a Perrendtartási Kódex alapelveire, és tételes-jogi szabályaira

5. téma

Az alkotmánybíráskodás hatása a perjogra

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom

1. Gáspárdy László: Modern magyar perjogtörténet, Novotni Kiadó Miskolc, 2003.
2. A magyar polgári eljárásjog történeti fejlődésének csomópontjai 1868-tól napjainkig. In: A civilisztika fejlődéstörténete (Szerk: Miskolczi Bodnár Péter), Doktori Tankönyvek, Bíbor Kiadó, 2006. 289-316. o.
2. Polgári perjog – Általános Rész, CompLex Kiadó, 2008. (Szerk: Dr. Wopera Zsuzsa)
3. 50 éves a Polgári Perrendtartás, Konferencia-kiadvány Novotni Kiadó, Miskolc 2003. (Szerk: Dr. Wopera Zsuzsa)

Dr. Wopera Zsuzsa
Egyetemi docens, programvezető

Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között”

című programhoz kapcsolódó **polgári eljárásjogi szakszeminárium**
tematikája és követelményrendszere

1. A tárgy célja:

Bemutatni és jellemezni az Amszterdami Szerződéssel kiemelt jelentőségűvé tett „polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés” eljárásjogi aspektusait, az általa érintett jogviszonyokat, és azokat a jogterületeket, amelyekre a jövőbeni jogegységesítés várhatóan kiterjed. Emellett a félév során elemezni fogjuk egyes alapvető jogok helyzetét a közösségi jogban, és az európai bírósági gyakorlatban való megjelenését is áttekintjük a legfontosabb eljárási jogelveknek, mert látnunk kell, hogy az Európai Bíróság egyre gyakrabban, és egyre erőteljesebben hivatkozik döntéseiben e jogelvek maradéktalan érvényre juttatásának fontosságára.

2. A tantárgy tematikája

Félévi óraszám: 15 óra

1. téma

A polgári eljárásjogi egységesítési folyamat általános elemzése

2. téma

A Brüsszeli I. rendelet joghatósági szabályainak elemzése és értékelése

3. téma

A Brüsszeli I. rendelet elismerésre és végrehajtásra vonatkozó szabályai

4. téma

A házassági perekben irányadó joghatósági és végrehajtási szabályok (Brüsszel II. rendelet) tárgyalása

5. téma

Az eljárási jogelvek megjelenése és érvényesülése az Európai Bíróság gyakorlatában

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A

levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom:

1. Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában (Szerk: Wopera Zsuzsa, Wallacher Lajos) Budapest, Complex Kiadó, 2006.
2. Eljárási jogelvek érvényesülése az Európai Bíróság gyakorlatában, in: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században, Tanulmányok Gáspárdy László professzor emlékére (Szerk: Harsági Viktória -Wopera Zsuzsa) HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2007. 417-430. o.
3. Pointer, Jannet A., Burg, Edwige: EU Principles on Jurisdiction and Recognition and Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters – according to the case law of the European Court of Justice, Asser Press, Hague 2004.

Miskolc, 2009. február 4.

Dr. Wopera Zsuzsa
Egyetemi docens, programvezető

„Európai Unió Bírósági rendszere" című PhD alternatív tárgy

I. Tantárgyfelelős neve: Dr. Fazekas Judit, tanszékvezető egyetemi tanár

II. A tantárgy oktatásának célja:

Az oktatási program célja, hogy az alapképzésben megszerzett ismeretanyagra építve áttekintő képet adjon a doktori programban résztvevők számára az Európai Unió igazságszolgáltatási rendszeréről az Európai Bíróság és az Első fokú Bíróság működéséről struktúrájáról és eljárásairól. Ugyancsak kiterjed az oktatás az Európai Bíróság által alkalmazott jogelvekre és alapjogokra.

III. A tantárgy oktatási programja:

1. Az Európai Bíróság eredete: Montánunió Bírósága - Európai Bíróság - Első fokú Bíróság. A Bíróságok Statutumai - a Nizzai Szerződésnek az európai Bíróságot érintő módosításai
2. A Bíróság eljárásai. Közvetlen és közvetett keresetek
3. Előzetes döntéshozatali eljárás
4. Tagállamok elleni eljárás
5. Semmisség megállapítása iránti eljárás
6. Hivatkozás rendelet jogellenességére
7. Határozathozatal elmulasztása
8. Kártérítési eljárás
9. Egyéb eljárások
10. Az Európai Bíróság által alkalmazott általános alapelvek és specifikus jogelvek rendszere
11. Egyenlőség és szolidaritás
12. Jogbiztonság és a visszaható hatály tilalma

13. Arányosság a törvényes érdekek védelme, méltányosság
14. Alapvető emberi jogok, a szabadságjogok és a demokrácia védelme
15. Eljárásjogi alapelvek: meghallgatáshoz való jog, tisztességes eljárás.

IV. Vizsgakövetelmények

A doktorjelöltek két számonkérési lehetőség közül választhatnak. Vagy egy -előre egyeztetett témából minimálisan 1 szerzői ív terjedelmű a témakörhöz kapcsolódó tanulmány elkészítése és annak megvédése, vagy a kötelező anyagból szóbeli kollokvium.

V. Szakirodalom:

Blutman László: EU-jog a tárgyalóteremben – előzetes döntéshozatal. KJK-KERSZÖV, 2003. Budapest.

Kecskés László-Lomniczi Zoltán: Az Európai Bíróság Hvgorac, Budapest, 2001.

Az Európai Integráció Alapszerződésai Szerk.: Fazekas Judit, KJK, Budapest, 2002;

Válogatott ítéletek az Európai Bíróság esetjogából. Szerk: Gordos Árpád KJK-Kerszöv. Budapest, 2001.

Várnay Ernő- Papp Mónika: Az Európai Unió Joga. KJK-Kerszöv, Budapest. 2005.

Blutman László Eu-jog a tárgyalóteremben. Az előzetes döntéshozatal. KJK Kerszöv, Budapest, 2003

Európai Közjog és Politika. Szerk.: Kende Tamás Osirisz-Századvég Budapest, 2004,

Király Miklós: A diszkrimináció tilalma az Európai Bíróság joggyakorlatában. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998., Mádl Ferenc: The Law of European Communities. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998., Paul Craig-Grainne de Burca:EU Law Oxford University Press London második kiadás 1998.,

The Evolution of EU Law Ed.: Paul Craig-Grainne de Burca, Oxford University Press London 1999., Jo Steiner: Textbook on EC Law. Blackstone, London 1998, Stephen Weatherill: Law and Integration in the European Union Calendron Press -Oxford 1995.

T.C. Hartley: The Foundations of European Community Law Fourth Edition. Oxford University Press 1998., Bleckman, von A.

Europarecht. 6. Kiadás Carl Heymanns, Köln, 1995., Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció KJK.Budapest, 2004.

Miskolc, 2009. február

Dr. Fazekas Judit
tanszékvezető egyetemi tanár

A gazdasági liberalizáció joga: a négy szabadság, közös politikák

Tantárgyfelelős neve: Dr. Fazekas Judit, tanszékvezető egyetemi tanár

1. Az áruk szabad mozgása Vámunió
Az egységes vámtarifa alkalmazása
Mennyiségi korlátozások eltörlése
2. A szolgáltatások szabad mozgása
3. A személyek szabad mozgása
4. A tőke szabad áramlása
5. Az Európai Bíróság vonatkozó joggyakorlata a négy alapszabadság körében
6. Az Európai Integráció Politikái
  - *Általános politikák:* jogharmonizáció, jogközelítés, versenypolitika, adózás

- A Közösség alapjaihoz tartozó politikák: Kereskedelem; Mezőgazdaság; Közlekedés; Atomenergia politika
- *Gazdasági és Pénzügy- és gazdaságfejlesztő politikák:*
- Gazdasági és monetáris unió; Gazdasági és szociális összefogás- Kohéziós és regionális alapok; Kutatás, műszaki fejlesztés; Környezetvédelem; Fogyasztóvédelem; Közegészségügy; Transzeurópai hálózatok; Ipar; Fejlesztési együttműködés; Energia; Távközlés; Humánpolitikák; szociális ügyek; oktatás; szakképzés; Ifjúság; Kultúra; Foglalkoztatás
- *Vizum, menekültügy, bevándorlás, polgári jogi igazságügyi együttműködés*

Irodalom:

Kötelező irodalom:

Várnay Ernő –Papp Mónika: Az Európai Unió joga. KJK- Kerszöv Kiadó, Budapest, 2005
Európai Kereskedelmi jog. Szerkesztette: Király Miklós KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest, 2004.

Közösségi politikák. Szerkesztette: Kende Tamás KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest, 2004

Ajánlott irodalom:

Európai közjog és politika. (Szerkesztette: Kende Tamás) Osiris-Századvég, Budapest, 1998

P. Craig - G. de Búrca: EC LAW Text, Cases and Materials Oxford University Press, Oxford, 1998.

Miskolc, 2009. február

Dr. Fazekas Judit
tanszékvezető egyetemi tanár

Die Auswirkungen des Europarechts auf das nationale Recht Ungarns nach dem Beitritt der Republik Ungarn zur Europäischen Union

A tárgy célja:

Dieser Teil des Programmes möchte die Teilnehmer mit der Bedeutung derjenigen Rechtsordnung vertraut machen, die mit dem Augenblick des Beitritts Ungarns zur Europäischen Union vorrangig gegenüber der nationalen Rechtsordnung anzuwenden sein wird. Hierbei soll gezeigt werden, daß das Europarecht in jede Bereiche des nationalen Rechts vordringen wird. Die Teilnehmer werden im Verlaufe dieses Seminars entdecken, daß sowohl die Rechtspraktiker als Rechtswissenschaftler keine Möglichkeit haben weiterhin ihre Profession auszuüben ohne profunde Kenntnisse des Europäischen Rechts. Es werden die Gefahren aufgezeigt, die sich aus der Unkenntnis des Europarechts ergeben und welche Haftungsgefahren auch auf den Staat zukommen.

Darüberhinaus erhalten diejenigen, die sich in ihren Dissertationen mit dem Europarecht befassen ausführliche Hilfen in methodischer und inhaltlicher Hinsicht. Möglichkeiten der Recherche werden aufgezeigt.

A tantárgy tematikája:

6. Historische und wirtschaftliche Hintergründe der EU-EG.
7. Grundregeln der Wirkung des Europäischen Rechts im Nationalen Recht.
8. Fälle aus der Rechtsprechung des EuGHs zur Wirkung des Europäischen Rechts.
9. Die Bedeutung der Grundfreiheiten.

10. Klagearten vor dem EuGH.

Die Vorlesungen finden in Abstimmung mit den Teilnehmern statt.

Angestrebt werden fünf Veranstaltungen zu je drei Stunden.

Zur individuellen Konultation besteht selbstverständlich jederzeit die Möglichkeit. Bei Bedarf wird eine Einführung gegeben in Methodik und Möglichkeiten der Recherche im Europarecht.

Minősítési feltételek:

Nappali tagozatos doktorjelöltek esetén szóbeli kollokvium, levlező tagozaton szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.

Irodalom:

- Az Európai Integráció Alapszerződése, szerk.: Fazekas Judit, KJK, Bp. 2000.
- Európai Intézmények és a jogharmonizáció szerk.: Lomnici Zoltán, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 1998.
- Az Európai Közösségek Bírósága, Kecskés László – Lomnici Zoltán – Maczonkai Mihály, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 2001.

Dr. Donat Ebert

Ügyvéd, előcsatlakozási tanácsadó

A fizetésektelenség joga. (alternatív)

Heti (félévi) óraszám:

Előadás: heti 2 óra (összesen 30 óra), tömbösítve

Félév végi számonkérés típusa (gyakorlati jegy, beszámoló, kollokvium, szigorlat):-

Tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 2 kredit

Tantárgyfelelős tanszék: Polgári Jogi Tanszék

Előadásokat tartják:

Dr. PhD Jörg Dauernheim

Előadások nyelve:

Német (Angol)

Tantárgy felvételének előtanulmányi feltételei (tantárgyi kód): -

Tantárgy felvételének egyéb feltétele: német (angol) nyelv ismerete

Tantárgy feladata a szakképzés céljának megvalósításában:

A tantárgy célja, hogy lehetőséget adjon a hallgatók és doktoranduszok számára bővebb ismeretek szerzése a fizetésektelenség jogáról Németországban. Az előadások továbbá német szaknyelvi ismeretek bővítését teszik lehetővé.

Tananyag leírása:

A. Reformtörekvések a fizetéseképtelenségről szóló rendelet megalkotásáig (történeti kitekintés)

- II. A törvényhozó célja és várt hatások az eljárás tekintetében
4. A közös hitelezői érdekek kielégítése érdekében egységes fizetéseképtelenségi eljárás alkotása
5. A fizetéseképtelenségi eljárás kellő időben történő és egyszerűbb megindítása
6. A hitelezői autonómia megerősítése

B. A fizetéseképtelenségről szóló rendelet megalkotása

C. A fizetéseképtelenségi eljárás

- X. A fizetéseképtelenségi eljárás általános előírásai
- XI. A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása
- XII. Fizetéseképtelen személyek köre
- XIII. Illetékes Bíróságok
- XIV. Fizetéseképtelenségre irányuló kérelem
- XV. A fizetéseképtelenség fajtái
  1. Tényleges fizetéseképtelenség
  2. A tényleges fizetéseképtelenség veszélye
  3. Eladósodás
- XVI. A csődbíróságok biztonsági intézkedései
Fizetéseképtelenségi gondok kirendelése
  1. Általános rendelkezési tilalom
  2. Végrehajtási tilalom
  3. Az eljárás megindítása (Rendelet 27. §)
- XVII. A fizetéseképtelenségi eljárás résztvevői
  1. Csődbíróságok (Rendelet 2. § és az azt követő szakaszok)
  2. Gondnok a fizetéseképtelenségi eljárásban (csődgondnok)
  3. Hitelező a fizetéseképtelenségi eljárásban
  4. Kiválasztásra és különválasztásra jogosultak
  5. Csődhitelező
  6. Hitelezői választmány
  7. Hitelező kizárása
  8. Tulajdonosi rendelkezés az adóson keresztül
  9. A Kft. ügyvezetők eljárásjogi jogállása
- XVIII. A követelések bejelentésétől a megállapításig terjedő eljárás (Rendelet 174. §. és azt követő szakaszok)

D. Csődvagyon

A csődvagyon csődgondnokon keresztül történő biztosítása

3. A kívánt és a meglévő vagyontömeg elhatárolása

4. Kiválasztás és különválasztás stb.

I. Meglévő és jövőben megszerzendő vagyon

II. Vagyonfelhalmozás a fizetési képtelenség megtámadásán keresztül (Rendelet 129. § és azt követő szakaszok)

6. Általánosságban
7. A megtámadás tárgya
8. A megtámadás jogcímei
9. Az egyetlen megtámadási tényállás
10. A megtámadás jogkövetkezményei

E. Hitelbiztosíték a fizetési képtelenséget megelőzően

- IV. új hitelek biztosítása
- V. utólagos biztosítékok megtámadhatósága

4. Megtámadás közvetlen szándékos károkozás miatt a Rendelet 133. § alapján
5. Nem egynemű biztosítékok megtámadása a fizetési képtelenségi eljárást megelőzően
6. Egynemű biztosítékok megtámadása a fizetési képtelenségi eljárást megelőzően

F. Hitelintézetek a fizetési képtelenségi eljárás megindításában

4. Általános rendelkezési tilalom gondok kirendelése nélkül
5. Meglévő hitelek
6. Új hitelek

- VI. Hitelintézetek gondok kirendelése esetén, az adóssal szemben általános rendelkezési tilalom elrendelése

G. A fizetési képtelenségi reform hatása a hitelintézetekre

H. Biztosítékok értékesítése

5. Ingatlanbiztosíték értékesítés
6. Kényszereszközök alkalmazása a megindított eljárásban
7. Hitelezővédelem az ideiglenes kényszervégrehajtás során
8. Adózási szabályok

II. Ingóbiztosítékok értékesítése a fizetési képtelenségi eljárásban

11. Dologi biztosítékok értékesítése
12. A kiválasztásra jogosultra vonatkozó értékesítési tilalom
13. A biztosíték tárgyának használati joga a csődgondnokon keresztül
14. A csődgondnok kamatfizetési kötelezettsége
15. A hitelező kompenzációs jogai
16. Biztosítéki követelések értékesítésének korlátozása
17. Zálogjog értékesítése
18. A biztosított hitelező költség hozzájárulása és bevételmegosztás
19. Megőrzési költségek

J. A reorganizációs terv elkészítésére irányuló eljárás

1. A reorganizációs terv feladat és fogalma
2. A reorganizációs terv - meghatározások struktúrája
3. A reorganizációs tervkezdemenyezési jog és ellenjavaslat
4. A tervezési jogosultság csődbíróság általi vizsgálata
5. A csődbíróságok vizsgálati jogosultságának mértéke az adós által előterjesztett reorganizációs terv esetén
6. Közbenső eljárás
7. A terv megvitatásának és elfogadásának folyamata
8. A terv megvitatása
9. A terv elfogadása
10. Obstrukció tilalom
11. Az adós hozzájárulása
12. A terv bíróság általi megerősítése
13. A megállapított terv hatásai
14. A terv átvizsgálása (Rendelet 260. §)
15. Hitelek a reorganizációs tervben
16. Az új hitelek elsőbbsége a reorganizációs terv elkészítésekor

K. Fogyasztói fizetésektelenségi eljárás/ maradék adósság elengedés

1. Általánosságban
2. Maradék adósság elengedés az új fizetésektelenségről szóló rendeletben
3. A maradék adósság elengedésre irányuló eljárás
4. Vagyonkezelők
5. A vagyonkezelők feladatai
6. Az adósság elengedés felmondása
7. Egyenlő bánásmód követelménye
8. Az adós gondos eljárásának követelményei
9. Az adósság elengedés megállapítása
10. Az adósság elengedés hatásai
11. Az adósság elengedés visszavonása
12. A fogyasztói fizetésektelenségi eljárás

L. Előadások Doktoranduszok számára

- VII. A fizetésektelenség munkajoga
- VIII. Nemzetközi fizetésektelenségi jog
- IX. Jogösszehasonlítás: Magyarország, Németország, Lengyelország, Anglia
- X. Bevezetés a német társasági jogba/ a MoMig változtatásai
- XI. A fizetésektelenséghez kapcsolódó büntetőjogi és adójogi szabályok elsajátítása

Irodalom:

7. Dauernheim, Jörg: Die Anfechtung von Rechtshandlungen nach der Insolvenzordnung und dem Anfechtungsgesetz, PhD Dissertation, Miskolc, 2007
8. Bork, Reinhard: Die Rolle der Banken in der vorläufigen Insolvenz, ZBG, 2001

9. Campe, Moritz: Insolvenzanfechtung in Deutschland und Frankreich, 1995
10. Flessner, Axel: Internationales Insolvenzrecht in Deutschland nach der reform, IPrax, 1997, 1
11. Huth, Vera: Kreditsicherungsrecht im Lichte der neuen InsO, Diss, 2000
12. Uhlenbruck, Wilhelm? Die Firma als Teil des Insolvenzmasse, ZIP, 2000

A tárgy angol nyelvű leírása:
Law of Insolvency

The purpose of the course is to give an overall view about the law of insolvency in Germany. The course focuses on the creation and provisions of the new insolvency order. Looking closer to the subject the course will deal with the insolvency process, the measures taken by the bankruptcy court, the parties in the insolvency process, the asset of bankruptcy, the present and future assets, the credit institutions, securities, reorganization plan etc.

As far as PhD students are concerned, they can get to know the labor law, international aspects of insolvency law. There will be also a comparative aspect of insolvency law with respect to Hungary, Germany, Poland and England.

The lectures are given during one semester, two hours per weeks, but in a block. The subject values 2 (two) credit points.

Az oktatásban fölhasznált fontosabb technikai eszközök: Power Point, fólia. jegyzet

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatai: Vizsgára felkészülés,

Miskolc, 2009. február 8.

Dr. Ph.D Jörg Dauernheim
intézeti tanszékvezető egyetemi tanár